2.621 XIV - 1940/M.20-21, 32,
1940/41. 20-21, 32, 49

Chemarea vremii

Joi 17 Octombrie 1940
An. XIV-Seria II-Nr. 20

Director
Prof. Ion Sân Giorgiu
Şef redactor
D. I. Cucu

Săptămânal de actualitate
Inscris sub Nr. 53/940 în reg. pub. periodice al trib. Ilfov. S. I com.

Exemplarul 5 Lei

ABONAMENTE
Pentru susţinători 2000 lei
Instituţii 1000 lei
Particulari 250 lei

BIROURILE
Str. Belvedere 6, Et. V
(Palatul „Curentul")
Telefon 4.79.95.

Oglinda zilei

— Bine Şulim, dacă Creştinii n'or să mai cumpere de la noi, atunci ce facem cu cântarul ?...

Noi, Ungurii şi Axa

Când după ocuparea Basarabiei de către Ruşi s'a păşit la examinarea chestiunei transilvănene şi a celei dobrogene, graba cu care s'a procedat la lichidarea lor a fost dictată de ideia pacificării Europei Centrale şi a reparării aşa ziselor nedreptăţi creiate unor popoare de către tratatele de pace.

România şi Ungaria în conflict milenar pentru stăpânirea Ardealului, au fost invitate ca de bună voie şi prin bună înţelegere să-şi precizeze punctele de vedere şi să ajungă fără amestecul Axei la o soluţie, care să rezolve atât revendicările maghiare cât şi drepturile istorice ale Românilor. In cercurile Axei se spunea atunci că după chipul cum cele două state vor şti să rezolve litigiile dintre ele, vor da dovadă de maturitate politică şi-şi vor arăta capacitatea lor de state independente. Pentru ca un stat modern să aibă dreptul să existe, el trebue să dovedească în împrejurări vitrege că e capabil să fie un stat de sine stătător, că e oricând în stare să găsească soluţii pentru cele mai grele încercări ale destinului. Reprezentanţii Axei şi-au manifestat atunci dorinţa ca să nu se facă apel la arbitrajul lor. Mai ales Adolf Hitler, care a înţeles pe deplin gingăşia diferendului româno-maghiar, a dorit pacificarea Europei Centrale fără amestecul marilor puteri ale Axei, aşadar fără arbitraj.

Iată că în decurs de două luni Axa se găseşte în faţa a două cereri de arbitraj, ceeace o pune în situaţia de a analiza înseşi capacitatea statală a celor două ţări antagonice din centrul Europei, amândouă făcând parte din Axă şi trebuind deci să se conformeze idealurilor şi ţelurilor Axei.

Să analizăm pe scurt cauzele celor două arbitraje şi situaţia reală a fiecăruia dintre cele două state puse în cauze.

Primul arbitraj a fost cerut de România şi Ungaria, aproape în acelaş timp. Soluţia schimbului de populaţe completat de anumite ceziuni teritoriale, a fost punctul de vedere românesc. Ungurii se puseseră însă din capul locului pe altă bază de discuţie. Ei veneau cu ideia abstractă a refacerii coroanei Sfântului Ştefan şi cereau în virtutea acestei idei întreg Ardealul, ca o provincie care le-a aparţinut odată.

Cele două teme de discuţie erau aşa dar ireconciliabile. S'a ajuns astfel la arbitrajul dela Viena. Cui a dat acest arbitraj dela Viena câştig de cauză ?

Ideia imperialistă a refacerei coroanei Sfântului Ştefan a fost respinsă prin înseşi soluţia dată, care pentru întâia oară în istorie nu mai socotea Ardealul ca o unitate etnică şi geografică. Şi dacă în România nu domnea un sistem, care trebuia să cadă, rezultatul ar fi fost mai dureros pentru Unguri şi mai drept pentru Români.

Să nu se uite că Ungurii au trebuit să semneze la Viena un drastic statut minoritar, care garanta libera desvoltare a grupului etnic german. Dar acest statut nu privea numai pe Unguri şi Germani, el angaja moralmente pe Unguri şi în ceeace priveşte pe cei un milion două sute mii de Români — de patru ori mai mulţi Români decât Unguri, rămaşi în Ungaria—cărora trebuie să le garanteze o viaţă liberă şi fericită în noul stat căruia fuseseră încredinţaţi. Ungaria avea aşa dar o prefaţă la rolul ce avea să-l joace pe viitor în noua Europă, să-şi treacă marele ei examen de stat modern, capabil să rezolve o problemă internaţională.

S'a încheiat de curând o lună dela executarea materială a arbitrajului. Ce-au făcut Românii se ştie. Au executat cu demnitate şi cu un rar spirit de sacrificiu şi de stăpânire ceeace semnaseră la Viena. Nici un act de rebeliune sau de teroare, nici un incident serios nu s'a petrecut din iniţiativă românească.

In schimb Ungurii n'au respectat arbitrajul dela Viena şi s'au dovedit incapabili de misiunea ce li s'a încredinţat. Pacea este azi tulburată în centrul Europei tocmai de aceia care fuseseră încredinţaţi cu paza şi apărarea ei.

De aceea cel de al doilea arbitraj cerut de România are misiunea de a demasca în faţa puterilor Axei imposibilitatea Ungurilor de a se adapta principiilor Axei în organizarea noii Europe. România se prezintă cu fruntea senină în faţa noului arbitraj. Fiindcă dacă Ungurii tulbură zilnic pacea provinciilor încredinţate ei, România vine dimpotrivă cu conştiinţa marelui sacrificiu făcut pentru pace.

Axa va avea să judece aşa dar un proces, pe care umanitatea, jertfa şi răbdarea românească l'au câştigat încă înainte de a se rosti sentinţa.

Ion Sân-Giorgiu

Anglia distrugătoare a comerţului mondial

de Dr. Gustav Schlotteren

Anglia a ştiut întotdeauna, în domeniul economic şi comercial ca şi în politică, să prezinte acţiunile sale sub aspectul celei mai [illegible] dezinteresări şi contri[illegible] numai pentru interesul [illegible] Sofiştii moralei engleze [illegible] arta lor pentru a [illegible] scopurile egoiste ale finan[illegible] şi comercianţilor englezi, pe care-i îndemna momeala câştigului, pretinzând că operaţiunile lor în comerţul mondial serveau să apere ideea civilizatoare şi că nu erau decât o formă de luptă pentru progres. Când se prezenta un concurent serios, cum a fost cazul cu Germania şi Japonia, nu-l combăteau deschis ca pe un concurent primejdios, dar se pretindea că acest concurent pune în primejdie ideea civilizatoare a comerţului mondial, violând bazele morale şi primejduind intereselor popoarelor ,anume a micilor naţiuni. Unde se putea, Anglia a combătut aprig în comerţul mondial eforturile nouilor concurenţi care ameninţau să-i smulgă o parte din pieţele ei şi, prin urmare, din bogatele ei beneficii. N'a ezitat nciodată în această luptă să tulbure, dacă trebuia, nouile perspective de progres ale comerţului monial. O politică izbitoare a acestei atitudini a politicei economice a Angliei este aceea pe care a observat-o faţă de Germania din 1933.

Când naţional-socialismul ajunse la putere în 1933, se hotărîse să se dea cel mai puternic impuls nu numai pieţei naţionale, ci şi comerţului exterior al Germaniei. Nu numai că relaţiunile acestui comerţ exterior trebuiau să fie menţinute, dar şi extinse în măsura posibilităţilor. Toate consideraţiunile politicei comerciale erau dictate de voinţa de a mări volumul comerţului exterior şi **de a face din Germania un partener neconteniţ cel mai puternic în comerţul mondial.** Reorganizarea economiei germane în sensul naţional-socialist, intensificarea producţiei, şi ,prin urmare, a nevoilor de import ale Germaniei, erau mijloacele de a ajunge acolo.

Aceste intenţiuni ale naţional-socialismului şi ale politicei sale economice ofereau comerţului mondial **posibilitatea de a mări cifrele de afaceri a Statelor industriale şi agricole** şi, prin urmare, posibilitatea pentru aceste

(Continuare în pagina 2-a).

Anglia distrugătoare a comerțului mondial

(Continuare din pag. 1)

state și economiile lor naționale de a profita de un avantaj economic cu toate consecințele sale sociale și naționale. Dacă Anglia ar fi voit sincer un comerț mondial solid fondat, dacă prietenia ei pentru statele mici ar fi fost reală, ar fi trebuit să sprijine eforturile Germaniei național-socialiste în vederea realizării unei politici comerciale active, și nu de a-i face, în orice caz, dificultăți. Ar fi trebuit cu atât mai mult să secondeze asemenea eforturi, cu cât statele agricole și producătoare de materii prime trăiau în condițiuni economice dificile, și, neputându-și plasa producțiunile naționale importante, trebuiseră să-și întrerupă sau să-și reducă producțiunea. Anglia și celelalte țări care participă la comerțul mondial, nefiind în măsură să absoarbă toate excedentele pieții mondiale în produse agricole și de materii prime, ar fi fost o imperioasă necesitate pentru țările agricole și producătoare de materii prime doritoare de a-și menține viața lor economică, de a profita de posibilitățile de vânzare mai avantajoase pe care le prezenta piața mondială pentru a ieși din dificultățile lor economice. Era deci interesul general ca piața marei Germanii să însereze din plin în comerțul mondial, astfel găsindu-se mijlocul de a se realiza ceea ce n'au încetat să predice profeții englezi ai comerțului mondial și ceea ce, de altfel, Președintele Roosevelt a indicat ca fiind un scop pe care și-l propunea, de a ști o pace asigurată și progresul prin desvoltarea condițiunilor economice.

Să vedem acum cum Anglia, care se afișa odată mai mult gata să ofere lumii o nouă ordine de lucruri, a răspuns la eforturile Germaniei. Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie să examinăm care a fost în acești ultimi ani activitatea Angliei [illegible] versele domenii în care [illegible] cu aceea a politicei [illegible]ciale a Germaniei.

EUROPA

Politica comercială a Angliei viza înainte de toate să activeze relațiunile comerciale cu țările agricole **din Nord și Sud-Estul Europei.** Aceste țări sufereau de o **criză gravă a debușeurilor** care se manifesta într'o gravă situație a producției naționale, în speță a agriculturii. Aceste țări în urma reculului exportului lor, aveau de asemenea deseori dificultăți de devize, din care cauză Germania a încheiat acele acorduri de clearing care au deschis dintr'odată statelor agricole ale Europei marea piață germană și le-a oferit toate perspectivele pentru viitor. O astfel de politică comercială nu leza deloc interesele economice ale Angliei, acordurile de clearing servind numai pentru a utiliza excedentele de import ale statelor agricole europene, adică acele cantități de mărfuri care nu puteau fi plasate pe alte piețe. Acordurile de clearing încheiate de Germania aveau pentru micile state ale Europei dublul avantaj de a suprima dificultățile pe care le întâlnea plasamentul produselor alimentare și al materiilor prime, de a asigura **aprovizionarea acestor state cu produse industriale de înaltă calitate;** le permiteau însfârșit să-și regenereze viața lor economică fără a contracta noui datorii în străinătate.

Dacă politica economică a Angliei ar fi fost realmente dezinteresată și ar fi vrut într'adevăr progresul economiei, Anglia ar fi trebuit să salute eforturile Germaniei. Or, Anglia observă mai întâi cu un ochi invidios această nouă situație, apoi, văzând că ea contribuia la întărirea pozițiunii economice a Germaniei, s'a pus s'o combată. Credite a căror inutilitate fusese suficient demonstrată în anii precedenți fură date sau cel puțin oferite. Se încerca cu acest mijloc de a se acționa asupra guvernelor și cercurilor influente ale statelor europene, în așa chip încât să se împiedice intensificarea relațiilor comerciale ale acestor state cu Germania, intensificare de altfel de interes mutual.

IMPERIUL BRITANIC

In aceeaș măsură în care Führerul se trudea, în domeniul politic, să stabilească raporturi de amiciție între Germania și Anglia, politica comercială a Germaniei **își propunea să îmbunătățească relațiile economice cu Anglia și cu imperiul său.** Piața germană trebuia să se deschidă pentru țările agricole și producătoare de materii prime ale Imperiului britanic. Dar Germania, suferind de o lipsă de devize, deschiderea pieței germane trebuia să fie **legată de posibilitatea pentru Germania de a plasa prisosul mărfurilor pe piețele Imperiului britanic.** Dela început Anglia se arătă ostilă acestor eforturi. Dacă, în 1933, un acord de schimburi s'a încheiat cu **Uniunea sudafricană,** acord care a asigurat un debușeu pentru lâna Africei de Sud pe piața germană, aceasta s'a făcut fără sprijinul Angliei. Anglia, dimpotrivă a pus totul în mișcare pentru a torpila acțiunea aceasta. Plutocraților englezi le era cu totul indiferent de a vedea pe producătorii de lână ai Africei de Sud căzând în cea mai mare sărăcie, căci dacă acordul nu s'ar fi încheiat, nici Anglia nici-o altă piață nu ar fi putut absorbi noile cantități de lână. In Dominioane, în India, în coloniile engleze din Africa, peste tot unde Germania a încercat să lege sau să-și întindă relațiunile economice, sau chiar să le amelioreze, cercurile influente ale Angliei au sugrumat aceste [illegible]duri în germen. Un proiect de [illegible] de troc discutat cu membrii [illegible]rnului australian, acord privitor la produsele agricole ale țării și care ar fi fost în interesul fermierilor australieni, se lovi de opoziția Angliei și nu mai putu fi încheiat. Acorduri încheiate cu Canada și Noua Zeelandă nu putură produce toate efectele binefăcătoare pentru fermierii acestor țări din pricina opoziției engleze.

PESTE OCEAN

Cu scopul de a intensifica importurile de alimente și de materii prime, politica comercială a Germaniei a voit să activeze relațiile comerciale cu țările transoceanice nebritanice. In **America de Sud** și în câteva alte centre, ea a reușit să provoace o astfel de intensificare, fără a atinge cea mai mică parte a lumii de interese engleze. In acest timp, Anglia n'a încetat însă să pună obstacole acestor eforturi. Relațiile, impuse în interesul propriu al țărilor de peste ocean, au făcut din partea Angliei obiectul tuturor felurilor de manevre ostile pentru a le contracara, pentru a le turbura prin necontenite calomnii. Statelor Unite politica engleză în colaborare cu cercurile germano-fobe din Washington și New York, adică de fapt cu sprijinul evreimii internaționale, a reușit să tulbure relațiunile economice cu Germania. In acest timp, cercurile obiective ale Statelor Unite au subliniat totdeauna că interesele economice ale Americii, în speță ale fermierilor, suferă din pricina unei asemenea atitudini.

Războiul economic declanșat în Septembrie 1939 de Anglia nu e deci un fenomen nou, ci simpla continuare, dusă la paroxism, a politicei instaurate în 1918 și organizate în 1933 pentru a doborî pe concurenți. **Această politică care seamănă dezordinea** este în aparență dirijată contra Germaniei și [illegible]ntinuă sub pretextul unei lup[illegible] pentru civilizație. In realitate, ea vizează **distrugerea nu numai a Germaniei și a economiei sale, dar și aceea a statelor agricole.**

Cu concepțiile sale economice, limitate, Anglia vede în desfășurarea intensivă a relațiunilor comerciale ale Germaniei cu țările agricole și producătoare de materii prime o primejdie pentru situația sa preponderentă pe piața mondială, și mai ales pentru situația ca intermediară a pieței financiare și a pieței de mărfuri dela Londra. Crezând că scapă de acest risc, Anglia preferă deci să vadă redus volumul comerțului mondial prin fărâmițarea politică a lumii întregi și prin distrugerea Germaniei, piața dela Londra putând atunci să-și conserve hegemonia financiară pentru Anglia în tot universul. Dar țările agricole și producătoare de materii prime văd de pe acum unde duce această politică economică a Angliei.

Războiul economic dus de Anglia este pentru lumea întreagă și mai ales pentru tinerele națiuni în plin progres o dovadă frapantă și le învață ceeace trebuie să aștepte dela o victorie a Angliei. Ea ar domina atunci, conform tradiției sale, peste un univers desmembrat, îmbucătățit, peste state despuiate de drepturile lor, peste organisme economice neputincioase, peste populațiuni aruncate în mizerie și excluse din orice progres economic.

Lupta în care ne găsim **este deci lupta între rațiunea economică** care reprezintă Anglia și **progresul social al popoarelor întrupat în** Germania național-socialistă. Victoria Germaniei asupra plutocrației engleze va curăți terenul pentru o reorganizare a economiei **mondiale bazate pe spiritul de reciprocitate,** îngăduind schimbul fără risipă de eforturi și de mărfuri, și ridicarea în toate țările a nivelului social. **Național-socialismul va elibera economia mondială** de parazitul englez, agent al dezordinei și tulburărilor, va deschide debușeuri suficiente pentru producțiile naționale și va servi eficace interesele reale ale popoarelor.

Dr. Gustav Schlotteren
Subdirector ministerial în ministerul Economiei Reichului

Cronica plastică

Notații pentru început

In plastica românească, locul cronicarului e nehotărît și, așa, cum e susținut slab și fals, e inutil.

Cronicarul mai totdeauna e un improvizat. Fuga dintr'un mediu literar unde coloraturile îi aparțin în lumea mișcărei și a luminei, trebuie să înceteze. In fuga aceasta se întâmplă o mutație de valori valabile în spațiul și climatul liric, care nici odată nu suprapun conturul sensurilor stricte din cuprinsul plastic.

Urmează o avalanșă de cuvinte căutate care sună, poate frumos, dar fără posibilitate de a explica.

Apoi, cronicarul, se confundă cu criticul totdeauna o conștiință care hotărăște, grav și responsabil, în timp și spațiu, valoarea, — trecând de menirea lui minoră, — de a informa și însemna pe marginea manifestărilor artistice primele impresii, adesea subiective și susceptibile unui control.

Improvizatul, cu un grotesc și fals material apreciativ — sensibilitate, coloratură, nuanță, etc., etc. — nu are dreptul să hotărască soarta unui artist. E idiot, e tragic, asasin.

La noi, așa se întâmplă. Cine a vrut să fie cronicar, a fost. O duduie care a scris la rubrica modei, un literat prieten cu un pictor care are nevoie de atmosferă, un elev de liceu, îmbătat de cuvinte tari sau un dascăl care nu știe că istoria artelor nu e rudă cu acea splendidă, aspră și curată conștiință: critica.

Cine poate să vorbească despre desen, perspectivă, valoare de material, cu ifose, calm, comod și nu roșește? Și acel care nu cunoaște nici măcar obiectul plasticei, cum poate să înjure?

Cronicarul acesta, cu adâncă și tristă tradiție, cum ar putea să explice, — doar acesta este rostul lui — mulțimei care așteaptă, care vrea să înțeleagă splendidele ascunse lumini, când nu poate avea revelația frumosului înalt, decât, rar, foarte rar în viață, și numai punând pasta sau lovind cu ciocanul? Posedat de împliniri, nu mai știi ce-i cu tine. Panica aceasta trebuie cunoscută de cronicar, altfel nu va ști ce-i creația, și nu va limpezi pe nimeni.

In altă ordine, cea obișnuită, cronicarul să nu mai fie plin de importanța unei puteri executorii când intră într'o expoziție speriind visurile din ochii triști ai unui meșter, tânăr ,sărac, și bolnav.

Nu-i stă bine d-lui cronicar! Domnul cronicar să nu laude pictorița pentrucă e frumoasă, ori pe expozantul, un mare artist, care l-ar cinsti cu o pânză.

E bine, ca d-l cronicar să știe ce e cinstea.

Și dacă, vreodată, d-l cronicar se întâmplă să fie om sau dacă își mai aduce aminte că e și om, să-și privească mâna. Mâna folosește. O poți întinde după o carte de unde mai poți învăța ceva, o poți trece, liniștind, peste o frunte sau poate chiar, să o întinzi altui om.

Lucrurile acestea, mici, calde, omenești — dacă nu-l supără — o să-i vorbească despre viață și despre artă.

Ion Velicu

Culmi și abise

Grigoreștii „Duduii"

Cu ocazia inventarului ce s'a făcut la casa Elenei Lupescu din Aleea Vulpache, s'au găsit între altele, patru tablouri de Grigorescu, dintre cari două fuseseră ridicate de la Palatul Regal și două de la Pinacoteca Statului, spre a împodobi Pavilioanele României de la expozițiile internaționale de la Paris și de la New-York. După ce și-au îndeplinit misiunea lor în străinătate fuseseră declarate pierdute. Pânzele lui Grigorescu stârnise lăcomia jidancei: auzise probabil că au preț mare. Și așa, le regăsim în cuibul de desfrânare din Aleea Vulpache. In graba plecării Elena Lupescu nu s'a mai gândit la valoarea lor. Lipsa de gust și de înclinație spre frumos a jidancei a salvat astfel aceste valori ale patrimoniului nostru artistic. Dar cine oare le făcuse pierdute pentru a le dărui servil „Duduei"? Chestiunea merită osteneala unei cercetări și ch'ar o sancțiune.

Firmele jidănești de editură

Ministerul Educației Naționale, sesizându-se de confuzia pe care o crează anumite firme jidănești de editură sau de librărie a intervenit la ministerul Economiei Naționale ca să se ia măsuri pentru schimbarea firmelor cu caracter național ce și le-au însușit întreprinderi jidănești ca: așa zisa „Cultură Românească" a lui Șteinberg, „Cultura Națională" a zisului Ciornei, „Școlarul Român", „Mihail Eminescu" și altele. D. ministru Brăileanu propune ca aceste firme să fie obligate a purta exclusiv numele jidănesc al proprietarilor și genul de negustorie pe care îl exercită.

Aplaudăm măsura.

Misterul din str. Sevastopol

Primăria Capitalei a hotărât să desființeze cimitirul jidovesc din Str. Sevastopol. Puțină lume va fi știut că în inima Capitalei se păstra cu îndârjire, împotriva tuturor necesităților urbanistice, o largă oază de verdeață și de liniște pe seama lui Israel. Cimitirul din Str. Sevastopol datează de pe vremea când Bucureștii se terminau la Capul Podului. Era pe-atunci la marginea orașului. Cum se face că n'a fost desființat? Mare era puterea lui Israel în era democrată! In vremea asta s'au răscolit mormintele din jurul bisericilor creștine, smulgându-se din odihna lor cucernică osemintele ctitorilor, boeri și negustori de altădată, cari în teama lui Dumnezeu au trăit și în curtea bisericilor gândeau să-i găsească învierea deapo[illegible]. Mormintele jidănești din cimitirul mozaic de pe str. Sevastopol au rămas. Copacii au îngroșat tulpinile și au îndesat frunzișul deasupra pietrelor funerare semnate cu steaua lui David. Lumea care trecea pe strada pustie se întreba curioasă ce se ascunde în pădurea de dincolo de ziduri ferecate, unde bărboși înțelepți în caftane meditau pentru toată seminția, care n'are vreme să mediteze în goană după aur și beneficii. Dar la clădirile din preajmă un ochiu cercetător descoperia un indiciu în firmele celor câtorva organizațiuni specific iudaice pe cari le adăpostea.

Cimitirul din str. Sevastopol era misterios ca Israel însuși. Azi dispare misterul fiindcă și Israel trebuie să-și mute misterele aiurea.

Cheltuelile dela New-York

Cu prilejul cercetărilor ce se fac la parchetul tribunalului Ilfov asupra gestiunei fostului subsecretar de Stat al propagandei Eugen Titeanu s'a constatat că nu se justifică o sumă de câteva milioane, cheltuită cu prilejul expoziției internaționale de la New-York. Inculpatul, aflat sub stare de arest, a declarat că această sumă s'a mânuit de către organizatorii expoziției, între cari era și jidanul botezat Paul Sterian, trimis acolo ca atașat comercial, ca să nu fie singur la legația noastră de peste ocean jidanul Rosenthal, care era mai de mult acolo trimis ca atașat de presă.

Parchetul a socotit că e cazul să se deschidă o nouă acțiune și în ceeace privește costisitoarea noastră participare la expoziția de la New-York, acțiune care se va conexa cu cea deschisă contra fostului subsecretar de Stat Eugen Titeanu. Chestiunea e interesantă, fiindcă pornindu-se de la un fleac de câteva milioane se va ajunge la o mâncătorie groaznică de câteva zeci de milioane. Iar în plus ne-am făcut acolo și de rușine cu un scandal.

Revizuiri și demascări

de D. I. CUCU

Formidabila mașinărie de ură iudaică patronată de Elena Lupescu împotriva țării și a mișcării legionare își împrăștia ramificațiile din Aleea Vulpache până la Bella Wexler-Verea

Pentru foarte multă lume descinderea făcută de poliția Capitalei la locuința femeii întreținute Bella Wexler, zisă Verea, amanta jidancă a fostului chestor de poliție Ion Ponova, n'a avut desigur decât semnificația materială a constatării unui desgustător caz de desfrâu. Totuș e aici punctul de plecare a unei afaceri mult mai grave și mai complicate, cum pare la prima vedere, și ramificațiile ei ne duc direct la sursele cari au creat ambianța de corupție, imoralitate, crimă și trădare împrăștiată de revoluția mântuitoare de la 6 Septembrie. De aceea cazul se impune a fi examinat cu toată seriozitatea și cu toată circumspecțiunea.

Nu știm în ce măsură cercetările judiciare în curs întrevăd această lărgire de perspectivă. Din coordonarea strictă a faptelor este cu neputință să nu se ajungă la uluitoarea constatare de ansamblu, că oridecâteori se descopere una din uneltele de prigoană și de exterminare a mișcării legionare, găsim mereu alăturea prezența lui Israel. Intr'unul din articolele noastre trecute, afirmam că dincolo de clica sus pusă: Ernest Urdarianu, Armand Călinescu, Victor Iamandi, care a hotărît și a ordonat executarea lui Corneliu Zelea Codreanu, comanda o avea Elena Lupescu, făcând post de legătură în sferele înalte ale conducerii Statului cu Internaționala iudaică. Israel era însă prezent pretutindeni, urmărindu-și victimele cu o sadică voluptate și supraveghind în deaproape pe agenții lui de execuție, pe toată scara erarhiilor acestei crâncene organizațiuni. In acest cadru se situiază și legăturile lui Ponova cu femeia de moravuri facile Bella Wexler zisă Verea și vom vedea în cele ce urmează, că scump plătitele escapade amoroase ale fostului chestor dela poliția de moravuri a Capitalei au fost altceva decât simple berbantlâcuri de om îmbuibat și fără scrupule.

Panova face carieră

Panova a făcut în câțiva ani o extraordinară carieră. Fără titluri academice, fără calități excepționale, obține avansări și i se încredințează posturi de prim rang, pe cari alții mult mai calificați nu le obțin. Secretul acestor inexplicabile ascensiuni îl deținea desigur generalul Gabriel Marinescu, omul de încredere al hetairei din Aleea Vulpache. Panova a înțeles repede, că trebuie să se pună în valoare și să se facă plăcut acolo. S'a insinuat abil în mica suită orgiacă a „șefului", făcându-se util cu servicii personale mult prea plăcute și amuzante, dar inavuabile. Gabriel Marinescu nu începea masa dacă nu era acolo Panova și socotea ratată seara dacă după oboselile unei nopți de gurmandiză, de libațiuni și de club, Panova nu-i aranjase undeva un culcuș agreabil.

Dar asta era puțin pentru năzuințele omului nostru. Ii trebuia să dea o „lovitură", care să-l „salte". Prilejul i-a venit în pe neașteptate în Ianuarie 1934, când s'a deslănțuit cea dintâi mare prigoană împotriva mișcării legionare. Panova era atunci comisar de poliție și s'a năpustit ca o fiară asupra legionarilor. In această vânătoare la om a prins pe Sterie Ciumetti, l-a schingiuit și l-a ucis, aruncându-i cadavrul sub ghiața lacului dela Colentina. Iși procurase astfel certificatul de brută, care trebuia să-i deschidă drum spre culmi. Dar depășise măsura. Intenția lui Israel nu era încă să înece în sânge mișcarea legionară, ci prin persecuțiuni și hărțuieli să-i frângă cerbicia și astfel să o plieze scopurilor lui misterioase. Nu a isbutit, dar încercarea a fost. Israel nu nesocotește niciodată o forță adversară și înainte de a hotărî exterminarea ei încearcă să și-o apropie și să o capteze. Ori prigoana din 1934 coincide cu ceea ce s'a deslănțuit în Franța, după mișcările naționaliste și antiparlamentare ce s'au produs la Paris în Ianuarie și în Februarie. Erau primele simtome ale Europei noui, pe care o vestea instaurarea regimului național-socialist în Germania și iudaismul a presimțit atunci pericolul, dar nu putea să-și dea seama de întinderea și forța lui. De aceea n'a întins prea mult coarda. Lucrul acesta, inteligența coțcară a lui Panova nu l-a înțeles. N'avea cum să-l înțeleagă. Crima a fost descoperită și Panova abia a scăpat dintr'un simulacru de proces, care acum se revizuește. Dar ea îl lega pentru totdeauna de cauza lui Israel și nu e lipsit de semnificație faptul, că această prigoană contra mișcării legionare a fost condusă, ca subsecretar de Stat la Interne, de acelaș Victor Iamandi, care în Noembrie 1938, ca ministru al Justiției avea să prezideze macabra ceremonie din noaptea Sfântului Andrei la Jilava.

Poliția specială a „Duduii"

Reintegrat după proces, Panova evoluiază discret, dar repede. In 1938, când Bella Wexler zisă Verea devine întreținuta lui, avansase în postul de chestor al poliției de moravuri a Capitalei. Faptul e de mare importanță. Ar fi interesant de știut dacă Panova a descoperit pe Bella sau Bella pe Panova. Inclinăm pentru ultima probabilitate. Și iată de ce: La acea epocă Israel hotărîse războiul și serviciile lui oculte, din toate țările lucrau de zor să pună mâna pe toate resorturile de acțiune și de informație din toate părțile lumei. La noi lucra Elena Lupescu cu toate mijloacele, pe cari i le punea la îndemână o situație excepțională. Un vast serviciu de poliție personală îi stătea la dispoziție, organizat metodic cu agenți siguri în toate compartimentele vieții noastre publice și în toate ramificațiile aparatului de stat. Erau saloane unde, înalte doamne, soții de miniștri, amante de tot soiul, profesioniști ai alcovurilor, cumsecade mari industriași, dansatoare și actrițe, avocați gureși cu ultima snoavă dela „Urlătoare" pe buze, blazați administratori delegați și președinți de consilii în mari societăți firește anonime, ofițeri grăbiți să „brûleze etapele", trișeuri, stâlpi de cafenele, secături, nu făceau decât să iscodească pentru raportul care trebuia înaintat zilnic „Duduii". In această lume amestecată și-a făcut apariția la un moment dat o dubioasă vedetă de teatru, fără talent și fără grații: Lisette Verea, alias Wexler, sora amantei lui Panova la care s'a făcut descinderea de deunăzi, ea înseși amanta unui fost ministru în cabinetele liberale ale d-lui Gh. Tătărescu, director general la o mare întreprindere petrolieră cu capital iudeo-belgian. Lisette Verea-Wexler era una din informatoarele mai importante ale Elenei Lupescu. Circula în mediile cele mai variate, frecventa localurile de noapte și tripourile, ducea o viață de risipă și lux, care ispitea într'o anumită lume juisoare. PE DEASUPRA INSA ERA JIDANCA, ceea ce îi dădea o deosebită valoare în ochii celor dela conducerea treburilor lui Israel. Ori se face că tocmai în timpul acela, când la București se accelerau manevrele cari trebuiau să ducă la condamnarea lui Corneliu Zelea Codreanu și apoi la înfiorătoarea lui exterminare din Noembrie 1938, Lisette Verea-Wexler și-a lăsat aici un generos amant și toată cariera ei așa zisă teatrală, plecând la Paris unde ambasador era d. Gh. Tătărescu și colaboratorii săi cei mai deaproape se întâmplase să fie doi gazetari jidani: Schachman și Alexandru Hurtig, fratele lui Jean Hurtig prins deunăzi la Constanța pe când încerca să-și mute prăvălia la Atena. Lisette zisă Verea, care vorbește franțuzește cât o cămilă, n'a plecat la Paris din simplă fantezie; avea o misiune pentru Duduia, care se referea la activitatea unor persoane române cu înalte rosturi în capitala Franței, activitate ce trebuia îndeaproape supravegiată.

Iată cum se angrenează cazul Panova în formidabila mașinărie iudaică ce-și concentra ițele în Aleea Vulpache. La poliția de moravuri era în vechiul sistem una din cele mai importante surse de informații. Viciul deschide fălcile cele mai încleștate și năruie rezistențele de cea mai impresionantă aparență. In anumite case tolerate de poliție veniau de bunăvoie unii, erau ispitiți alții. Și ceea ce nu puteau să obțină spionii saloanelor, ai cabinetelor ministeriale ,ai cluburilor și tripourilor, ai consiliilor de direcție de pe la întreprinderi, „storceau fetele", cari se grăbeau să raporteze imediat lui Panova. Dar oricât crima dela Colentina lega pe șeful poliției de moravuri de agenția iudaică din Aleea Vulpache, Israel nu s'a simțit asigurat de credința slugei, decât după ce i-a aruncat în brațe jidanca. Și i-a ales-o pe măsura lui. Așa s'au cunoscut și s'au iubit Ion Panova, asasinul lui Sterie Ciumetti, cu Bella Wexler-Verea, sora zisei actrițe Lisette Verea.

Altfel nu putea fi. In postul pe care îl ocupa, cu năravurile specifice ale regimului sub care slujia, informat de toată turpitudinea vieții de lux și de desfrâu a atâtor „doamne" cu dublă existență, Panova n'avea de ce să arunce sute de mii de lei pentru întreținerea unei curtezane de mâna treia, când la îndemână îi stăteau atâtea femei cum se zice, mult mai bine. Bella îi era impusă. Era condiția slujbei plină de ghelirurі, pe care o deținea. Panova știa asta: știa și plătia. Agentul Dobre, care aducea „cucoanei" bani, când „șeful" lipsea din țară știe și el ceva. Știe mai cu seamă de unde lua banii.

O amintire, care azi când se limpezesc lucrurile capătă un deosebit sens. In vara aceea a anului 1938, cred că prin luna Iulie, întâmplarea făcu să asist, în rapidul de Ardeal, la o scenă caracteristică. In vagonul restaurant ,la ora cinei, deși nu erau decât câteva persoane se rezervase o masă împodobită cu flori. Am întrebat de curiozitate pe maître d'hôtel pentru cine această atenție. Călătorește cumva directorul general al Companiei internaționale, sau Augustul a consimțit să coboare între muritorii de rând spre a se restaura? Mi s'a răspuns cu mare respect:

— E pentru d. Panova.

Chelnerul a fost ceva mai locvace. M'a informat, că „domnul" Panova e cel mai bun client al companiei, când călătorește. Merge la Paris. Dă bacșiș câte 500 de lei personalului la fiecare notă de plată și de aceea „maître" a telefonat din Ploești să găsească flori cumpărate la Brașov pentru masa de seară a „boerului".

Nu peste mult a apărut și „boerul", însoțit de două doamne și un cunoscut fecior de adevărat boer scăpătat, care nu se prea știe din ce trăiește, dar trăiește bine. Nu am aflat dacă una dintre cele două „doamne" era Bella Wexler. Se poate să fi fost chiar ea. Nu era Lisetta la Paris? Și nu sunt ele surori? Dar ceea ce mi-a spus chelnerul, m'a determinat să observ ceva mai atent împodobita masă și persoanele simandicoase pentru care fusese pregătită. Mare lucru n'am descoperit. Doar eterna constatare, că briliantele din degete nu te învață să mânuești tacâmul. Client bun însă, d. Panova, cum afirmase informatorul meu. „Menu" special și bacșișurile în regulă. Ii dădea mâna „boerului" dela poliția de moravuri a Capitalei. Avea de unde. Făcea slujbă Duduii, era iubit de Bella și în mare trecere la Gabriel Marinescu. Iar bordelurile lucrau.

Alte amante jidance la lucru

Cazul Panova ridică o foarte interesantă chestiune. Ce ar fi oare să se cerceteze cu toată rigoarea viața intimă a tuturor favoriților regimului trecut din poliție, din jandarmerie, din siguranță, din armată chiar? Câte amante jidance iscodeau din alcovuri și se întrețineau în lux din veniturile, pe cari „iubiții" le storceau din situațiile ce ocupau? S'ar descoperi lucruri înfiorătoare și s'ar da de toată țesătura pe care o domina, ca un păianjen, Elena Lupescu. Chestor al poliției sociale era Parisianu, care azi e dispărut din țară și care, ca și Panova, avea pe suflet ciudata „sinucidere" a fostei lui soții. Maiorul Dinulescu șeful legiunei de jandarmi dela Băneasa, care a condus în noaptea de 28 spre 29 Noembrie 1938, operația de transfer a lui Corneliu Zelea Codreanu și a celorlalți 13 martiri legionari, până în pădurea dela Tâncăbești, unde s'a comis lașul asasinat, era și el încurcat cu o jidancă. Poliția legionară poate verifica faptul. Alte cazuri vor fi aflate de-acum înainte, tot așa de interesante și de semnificative.

Dar dacă ne oprim numai la aceste stranii coincidențe și e încă prea destul pentru a ne da seama de crâncenul rol al lui Israel în tot lungul celor doi ani și jumătate de fioroasă prigoană pentru exterminarea mișcării legionare, pe care a înlesnit-o regimul apus la 6 Septembrie 1940. Vorbind de rolul nefast al judaismului în lume și de puterea de corupție și de demoralizare a jidancei, Drumont scria acum 55 de ani:

„Intr'o societate livrată tuturor poftelor, în care sentimentul de just și injust a dispărut aproape în întregime, în care cei ce sufăr sunt călcați în picioare fără milă de cei ce huzuresc, catastrofa finală nu e decât o chestiune de timp".

Așa a fost până deunăzi și în România. Când i-a venit vremea, regimul de teroare și de desfrâu, pe care îl stăpânea Elena Lupescu în numele lui Israel și cu puterile lui Israel, s'a năruit. Dar înainte de a reclădi o țară nouă și o societate românească sănătoasă trebuie să dăm deoparte tot ce a fost și ca să dăm deoparte tot ce a fost trebuie să știm ce a fost.

D. I. Cucu

A apărut în Colecția «Universul Literar»

A DOUA PRIMAVARA!!!!!!

SONETE!!!!!!

de ION SAN-GIORGIU

HERMANN STEHR †

De curând ne-a sosit trista veste că literatura germană a fost văduvită de unul dintre cele mai pure și reprezentative talente poetice ale ei: Hermann Stehr, autorul neuitatului roman „Der Heiligenhof" a murit. Cu Hermann-Stehr dispare unul dintre cei mai autentici poeți germani — „poet" luat în adevăratul înțeles al cuvântului — un idealist și un visător, care, alături de Gerhart Hauptmann, a încercat să miște lumea din temelii și s'o scoată din făgașul ei tradițional.

Stehr era fiu al munților Sileziei, al munților dela granița de sud-est. Născut la 16 Februarie 1864 în localitatea Habelschwerdt ca fiu al unui meșter șelar, el văzu lumina zilei și-și petrecu anii tinereții în acea regiune care dăduse Germaniei în veacurile 16 și 17 doi dintre cei mai caracteristici mistici, pe Iacob Böhme și pe Angelus Silesius, a căror moștenire spirituală reapare în opera lui înnoită și împlinită. Luptele spirituale din vremea sa îl atrag puternic și încă de pe vremea când era simplu învățător se aruncă în vălmășagul lor pentru a-l căuta pe Dumnezeu, pentru a lupta cu el și pentru el. Epoca în care formarea sa spirituală are loc este caracterizată prin sfărâmarea formelor vechi, rigide, și prin tendința către altele noi, în căutarea cărora rătăcesc toți încă, fără a le fi aflat. Impulsul tineresc îl face să aibă inerentele rătăciri și îndoeli asupra lui Dumnezeu însăși și asupra dogmelor bisericii catolice, întovărășite de o luptă puternică cu sine însăși cu lumea dimprejur care-l înțelege greșit, socotindu-l eretic. Această primă epocă de sbucium sufletesc după o etică convenabilă îl duce către o înțelegere foarte adâncă a lui Dumnezeu și a credinței.

In această primă perioadă, Stehr stă încă sub influența puternică a impresionismului, de care se resimt întâiele sale opere. In ele găsim, ca și la naturaliști, personagii trăind partea întunecoasă a vieții, urmărite toată viața de o nenorocire, de o pasiune, sucombând mediului. Dar dacă ades urmele influenței naturalismului sunt foarte vizibile, Stehr nu se limitează numai la descrierea lumii exterioare, ci își ascultă sufletul și imboldurile lui. Și el și personagiile lui nu sunt însă sclavii pasivi ai fatalității, ci cu o voință puternică luptă contra soartei.

Hermann Stehr este un mistic al problematicei vieții și sufletului omului. Și totuși acțiunea povestirilor și romanelor sale este perfect conturată, verosimilă. Din toate viețile personagiilor descrise se desprinde un ecou al soartei germane, după cum din toate operele sale reiese specificul german, în toată cuprinzătoarea lui bogăție. Personagiile cărților sale sunt în genere țărani sau meșteșugari, adânc înrădăcinați în ținutul natal, și în mediul de orășel provincial. Natura, pădurea, câmpiile, satul alcătuiesc nu numai un cadru al acțiunii, ci — premergător poeziei ținutului natal — fac parte integrantă din personagii și acțiune, determinându-le.

Cărțile sale dela primele povestiri, „Auf Leben und Tod" 1898 („Pe viață și moarte") și până la romanul „Peter Brindeisener" (1924) nu conțin nici schițare genială, nici expunere elegantă, care ar putea atrage și corupe dela prima vedere. Deaceia poate nici n'a fost prea popular Stehr și nici n'ar fi putut fi, el, gânditorul adânc, care nu poate fi înțeles decât cu ajutorul cheii faustice. El n'a acoperit niciodată cu mantia elegantă și agreabilă adâncurile sufletului omenesc, ci l-a prezentat cetitorului, luminându-i obscuritățile, de-așa manieră încât să-i deștepte compătimirea și co-observația.

Activitatea literară și-a început-o foarte târziu, abia la vârsta de 34 de ani. A debutat în 1898 cu volumul „Auf Leben und Tod", în care redă sbuciumul luptei după o viață mai bună. Un an mai târziu dă „Der Schindelmacher", povestea unui șițar, care după moartea soției sale trece toată averea nepoatei lui, dar regretă din cauza prostului tratament la care e supus și se răsbună.

Delicat, eteric, într'o atmosferă de vis, noul său roman „Leonore Griebel" (1900), lasă să se întrevadă genialul autor al lui „Heiligenhof". Leonore sucombă din cauză că soțul ei nu-i înțelege dorul; romanul desbate problema psihologică a prăpastiei dintre lumile femeii plină de iubire și a bărbatului, care o sapă prin dorința sa și goana veșnică după fapte și aventuri.

Operele următoare se succed în ritm mai vioi și marchează un progres vădit: „Der begrabene Gott" (1905), „Meta Konegen" (1905), „Auf Leben und Tod" (1908), Drei Nächte" (1909) și „Geschichten aus dem Mandelhause" (1913).

Punctul culminant îl atinge cu romanul său „Der Heiligenhoff" (1914), opera sa de căpetenie. In romanul acesta, Andreas Sintlinger, personagiul principal luptă după obiceiul vechilor germani să-și cucerească concepția de Dumnezeu și lume, credință și sensul vieții. Nu ajunge la o perfectă lămurire a lui însăși decât prin suferințele copilei sale oarbe, pe care o crede sfântă. Dar dacă fizic el este conducătorul copilului său, sufletește, el este cel purtat către limanuri însorite, de o copilă cu o sensibilitate și clarviziune interioară puternică. Povestirea devine în mâinile lui Hermann Stehr un fel de mit, un simbol al vieții însăși. Tragicul sguduitor al vieții copilei, care suferă cumplit și moare fără vre-o vină, îl zdrobește sufletește, dar îl conduce către automântuire, către echilibrul sufletesc realizat nu prin ajutorul altora, ci prin muncă și merit propriu. In aceasta constă și sensul creștin-mistic, al operei și filosofia vieții țărănești.

Trilogia începută cu „Drei Nächte" și a cărei a doua parte a fost „Der Heiligenhof" ia sfârșit cu „Peter Brindeisener" (1924), în care regăsim pe acelaș Hermann Stehr legat de pământ, masiv și împăciuitor. Romanul repetă acțiunea din „Heiligenhof" sub forma povestirii logodnicului însăși, al nefericitei copile.

In 1929 dă romanul „Nathanael Maechler", care reprezintă viața și soarta germanului în jurul anului 1848, goana după libertate, lupta între raționalism și irraționalism. Nathanael, eroul titular, crede că-și poate conduce viața pe baza principiilor raționale, până când este pus în imposibilitate din cauza forțelor interioare iraționale.

Ultimul său roman, continuarea celui precedent, „Die Nachkommen" (1934), desvoltă tema eredității, mult mai puternică decât orice criterii raționaliste. Personagiul principal, Jochen Maechler, fiul lui Nathanael este un reprezentant autentic al epocii wilhelmine.

Toată opera lui Hermann Stehr este străbătută de un puternic intelectualism, de o tendință adâncă spre filosofie, spre pătrunderea esenței lucrurilor. Se înțelege dar dece nu a putut pătrunde în masa largă a poporului, dece nu a fost un scriitor popular. Rămâne totuși unul dintre cei mai reprezentativi scriitori germani din rasa acelor puri intelectuali, unul dintre reformatorii — fie chiar numai în intenție — vieții morale și spirituale germane.

Mihai Isbășescu

Grupul Grafic 1940 (Sala Dalles)

Vizitând expoziția de artă grafică din acest an, rămâi cu o vie impresie — și cu o săcăitoare cumpănă. Faptul se datorește variației concepționale a lucrărilor expuse. E un curios amestec de probleme și mai ales de atitudini artistice, cu debordări spre plastic sau cu o respectare mai accentuată, sau mai puțin accentuată a concepției formale grafice. In mijlocul acestor atitudini, se plasează un grup de artiști, cari respectă definiția artei grafice — în concepția ei nouă.

Gravura se plasează, prin definiție, între arta-grafică și arta-plastică. De prima se leagă prin execuție — prin realizarea formală; de a doua, prin interiorizare, — realizarea sentimentală.

Dintre artiștii gravori ai grupului, doar trei înțeleg și realizează astfel de gravură: *Al. Bassarab, Dumitriu-Nicolaide* și *Gh. Naum*, — restul expozanților, sau se apropie mai mult de pictură, — cu evadări spre culoare sau meșteșug *(V. Dobrian, — Gh. Ceglakoff* și *Tania Baillayre)*; sau se lasă răpiți de teme inadecvate, — realizând reprezentări sculpturale sau literar-ilustrative *(Cr. Grossi M. Olinescu)*.

Ineditul expoziției din acest an, se concretizează printr'o mai largă evadare spre arta plastică, — dându-ne motive să credem că s'ar putea ajunge, pe această cale, la o nouă formulă grafică — și o numim astfel numai din punct de vedere mecanic, — care se va suprapune la un moment dat, concepției plastice. (Desigur totul poate fi un caz izolat). Cel mai evident exemplu ni-l prezintă *V. Dobrian*. Acest tânăr artist, care își clădește ideia, pe mozaicul culorii, — scoate accente de adânc dramatism și armonie plastică din dălțuiri adeseori grosolane. Nici un gravor din școala nouă a noastră, nu dă atâta expresie armonică mâinilor, — nici atâta expresie dramatică ochilor și întregului complex compozitiv. Ca realizator sentimental e pictor, — ca realizator grafic: un ageometric; dar prin sintetism, depășește graficul, — încadrându-se astfel în plastic.

O evadare spre sculptură, ne-o dă *Cr. Grossu*, prin gravura-i numismatică și basoreliefală (amintindu-ne antichitatea egipteană și romană).

Concepția ilustrativă a folklorului și apocrifelor, o stăpânește *Marcel Olinescu*, — realizând tema literară și naivă, ce ne îndreptățește să-l clasificăm între plastica dramatică a lui *V. Dobrian* și cea statuară a lui *Cr. Grossu*. M. Olinescu prin realizările-i grafice, îmbrățișează atât vibrarea culorii, cât și statuarul reprezentării ideologice.

Puntea de legătură între gravura concepțională (ideologie plastică, reprezentare statuară, realizare ilustrativă) și gravura reprezentativă (echilibrul între grafic și plastic), ne-o ilustrează *Tania Baillayre* și *Gh. Ceglakoff*. Faptul se datorește directului contact cu natura. Ambii gravori, se inspiră direct din natură, pentru a ajunge la compoziție.

Arta grafică pură, — ca realizare, își are expresia în observarea strictă atât a materialului întrebuințat cât și a posibilităților tehnice. Simțul artistic intervine numai după ce s'au trasat aceste reguli de conduită exterioară.

Al. Bassarab trasează cu îndrăzneală granița între lumină și umbră, — dând impresia unei delăsări plastice, în favorul graficului. Și tocmai această delăsare, face să se întâlnească într'un punct comun și geamăn ca atitudine graficul și plasticul.

Ca realizare plastică, artistul se retrage în ascetism (reprezentat prin smedețe și orbite adâncite în craniu); ca realizare grafică: granița energică între tuș și hârtie.

Pe acelaș cale pășesc și *D. Dimitriu-Nicolaide* și *Gh. Naum*. La aceștia însă, plasticul se concretizează în jurul misticismului (Nicolaide: viziunea misticei bizantine; Naum: viziunea misticei naturaliste); iar graficul în tehnica imaginilor realizate.

Privită din acest unghi, expoziția grupului grafic din acest an, vădește, pe-de-oparte o emancipare față de arta grafică; pe-de-altă-parte, un echilibru între arta grafică și arta plastică; toate acestea ducând la concluzia că, timpul va aduce cu sine o nivelare, sau chiar o suprapunere în domeniul artei noastre.

Dar... cu o floare nu se face primăvară.

Geo Borzea

Agenda

Interview-ul pe care l-a acordat „Curentului Literar" d. profesor Ernst Gamillscheg, directorul Institutului german de Știință din București, este mărturia unei alese prietenii pentru România. Vorbind despre apropierea culturală româno-germană, d-sa arată că raporturile dintre noi și Germania sunt foarte vechi. Institutul pe care-l conduce are rostul de a stabili o colaborare mai strânsă. Inceputul a fost făcut prin Expoziția cărții germane. Vor urma alte expoziții de arhitectură și de artă plastică, un ciclu de conferințe. D. Ernst Gamillscheg vorbește apoi despre interesul Germaniei pentru literatura românească, constatând că lipsesc traducerile. In cuvinte calde, savantul german aduce laude țăranului român. In ceea ce privește proectele, d-sa încheе astfel:

„Vreau să reușesc să traduc în limba germană pe toți clasicii germani. Să dau cât mai multe burse studenților români care vor să studieze în Germania, știința, ori să facă artă. Să fac cunoscută în Germania țara d-voastră așa cum o merită și cum o iubesc. Eu am o mare nădejde. Cred în mâinile întinse prietenește de cele două state. Și cred în marele viitor al României. E prea bogată în putere, în suflet, în muncă. Azi, fiecare român e o stimă, o muncă biruitoare".

★

In acelaș număr al „Curentului Literar" a apărut traducerea frumoasei nuvele „Mamă fără moarte" a scriitorului german Hans Johst. Simplitatea povestirii, atenția pentru amănunt dau nuvelei acesteia o atmosferă deosebit de impresionantă. Viața de familie cu bucuriile sale mărunte, și amintirile senine ale altor vremuri, și mai ales cu marile ei tristeți ne este înfățișată în fraze lipsite de podoabe, în care însă sentimentele pulsează vii ca sângele într'o arteră. E atâta omenesc în nuvela aceasta, atâta duioșie, încât povestirea te cucerește, își menține interesul, deși acțiunea aproape lipsește.

★

In literatură, România Legionară va avea totdeauna trei fețe, scrie d. Constantin Fântâneru în cronica sa literară din numărul ultim al „Universului Literar". Intâia față este politică și morală, a doua este „chipul nevăzut", adică finalitatea faptelor în cadrul vieții naționale. Al treilea chip este însfârșit „mlaștina desnădejdii", care este de esența răului. Literatura va exprima fiecare din aceste trei fețe. Bazându-se pe aceste observațiuni, d. Fântâneru analizează poemul ultim al lui Aron Cotruș „Țară", folosindu-se de el pentru a dovedi realitatea opiniilor sale. Credem că cercetarea poate fi dusă mai departe cu rezultate remarcabile. Indicațiile teoretice date de d. C. Fântâneru sunt deosebit de prețioase, dar nu vor putea fi verificate decât atunci când vom fi în măsură să studiem retrospectiv o epocă de literatură legionară.

★

Dacă vom enumera revistele literare care mai apar în România de astăzi, vom constata că numărul lor este foarte redus. In special în ultimul timp, interesul pentru literatură a scăzut foarte mult. Se poate aduce o explicație justă pentru această stare de fapt. Ne găsim într'o epocă de frământări războinice și trăim o revoluție politică internă. Participarea tuturor la fenomenul politic al timpului este foarte firească. Și tot atât de firească este neputința scriitorului de a-și putea găsi răgazul și calmul necesar creației. Totuș o reculegere se impune. La acest început de nou veac politic, bătălia trebuie dată pe toate tărâmurile: nu numai politic, ci și științific și literar. Acțiunea noastră de astăzi trebuie să se desfășure pe toate planurile cu o intensitate egală. De aceea este necesară reculegerea amintită. Chiar în vremurile grele pe care le parcurgem ,sau tocmai în aceste vremuri, misiunea scriitorilor devine de o importanță specială. In haosul în care omul comun se scufundă, cuvântul scriitorului și operele artistice trebuie să-i aducă lumini odihnitoare și să pledeze pentru veșnicia artei. Dar nu numai importanța aceasta o are acum activitatea scriitorilor. Nu credem că exagerăm dacă vom spune că amputările suferite de integritatea țării noastre au între alte cauze și pe aceea de a nu ne fi făcut destul de cunoscuți și simpatizați în conștiința marilor puteri. Forța militară va trebui de aceea să meargă în pas cu interesul pentru cultură, progresând în acelaș tempo. Aceasta nu înseamnă că arta trebuie să devină tendențioasă, tezistă. Să rămână în făgașul eternelor principii de estetică și dând realizări artistice valoroase să contribuie la întărirea spirituală a statului și la cunoașterea lui peste hotare.

Iată de ce credem că nu este bine să se disprețuiască activitatea literară chiar acum „inter armas". Iar revistele de pură literatură, după ce și-au exprimat adeziunea entuziastă la acest început de redeșteptare și înălțare națională, să rămână mai departe reviste de literatură. Astăzi avem ziare politice și informative de doctrină legionară. Revistele literare să aducă aportul lor nespus de valoros: să prezinte maselor o literatură sănătoasă, viguroasă, românească, o literatură care răsare din noul suflet românesc

Un alt aspect al situației din Extremul Orient

Ciocnirea imperialismelor în lumea galbenă. - Continuitatea politicei naționale în Siberia. - Conflict permanent între Rusia și Japonia

de H i rich Block

Se știe că Sovietele au procedat la vaste pregătiri militare în Extremul Orient. Toată regiunea între lacul Baical și Vladivostoc e fortificată. S'a înființat o armată specială cu sediul la Habarovsc. S'a construit faimosul BAM, un drum de fier economico-strategic dela Irkutsc până la gura fluviului Amur pe o lungime de 5000 kilometri. Insă guvernul sovietic până acum nu a arătat nicio intenție fățișă de războí, ba dimpotrivă, el a ezitat chiar atunci, când împrejurările îi dădeau prilejul de a începe răfuiala cu Japonia, de exemplu în momentul ocupării Manciuriei, în 1933 când s'a ivit incidentul dela Zaoziornaia, și în numeroasele incidente de frontieră între Manciuria și Mongolia Exterioară, ocupată de fapt de ruși. Atunci, ce vor ei în Extremul Orient și dece această febrilitate în înarmări?

Răspunsul îl găsim în diferite manifestațiuni ale Internaționalei a III-a, ale Comitetului Executiv, ale partidului comunist și în declarațiile făcute în această privință de oamenii de vază ai guvernului sovietic și ai armatei roșii. Astfel M. Molotov, președintele Sfatului comisarilor poporului, încă nțiua de 6 Noembrie 1933, în ședința plenară a sovietului municipal din Moscova, a spus între altele: „Politica noastră în Extremul Orient și relațiile noastre cu vecinii de dincolo tind necontenit spre întărirea cauzei pacifice. Ca dovadă servește nu numai propunerea noastră a unui pact de neagresiune cu Japonia ci și vânzarea căii ferate Est-chineze. Insă trebuie să ținem seamă de evenimentele din Manciuria și de faptul că Japonia calcă promisiunile date nouă și urmărește o politică contrară convențiunilor încheiate. Toate acestea ne silesc să fim prevăzători și pregătiți pentru un eventual atac".

In aceste cuvinte se expune un program întreg. Rusia n'are intențiuni agresive însă este hotărîtă să respingă orice agresiune îndreptată asupra Siberiei. Scopurile urmărite de Soviete în Asia de răsărit coincid cu programul revoluționar al Internaționalei comuniste, formulat în a IX-a ședință plenară a IKKI-ului (Executiva Internaționalei comuniste) în felul următor: „Marea revoluție chineză care a pus în mișcare sutele de milioane ale poporului chinez însemnează o spărtură în sistemul imperialist. Fierberea revoluționară necontenită între sutele de milioane ale muncitorilor și țăranilor indieni periclitează dominațiunea citadelei imperialiste a Marei Britanii. Imperialiștii de tot felul se tem de o colaborare între muncitorimea sovietică și țăranii țărilor coloniale sau semi-coloniale".

Se știe de mult câte sforțări a făcut Moscova pentru susținerea și reușita revoluției chineze. Pe lângă Internaționala Comunistă există o secțiune pentru China care desvoltă o propagandă puternică și chiar a introdus în limba chineză alfabetul latin. Aceasta s'a făcut pentru a înlesni propaganda la diferite popoare din Asia care se servesc de limba chineză sau de o limbă apropiată ei. Din diferite scrieri și rezoluții comuniste se știe că comuniștii au pus mari speranțe pentru cauza lor în diferite țări suprapopulate și cu o organizare administrativă și gospodărească inferioară, speculând chiar și revendicările naționale(un non-sens pentru doctrina internaționalistă !) ale chinezilor, indienilor ș.a.m.d.

Bineînțeles că pentru desvoltarea acestei propagande comuniștii trebuiau să aibe un contact prielnic cu aceste țări și vecinătatea lor. Spre Indii s'a căutat drumul prin Afganistan, însă fără succes. Cu China legăturile au fost stabilite prin Manciuria și Mongolia, — unul din motivele puternice ale războiului latent între Japonia și Soviete. Deocamdată japonezii sunt în preponderență vădită, înlăturând pe deplin influența sovietică în Manciuria. A urmat exterminarea bolșevicilor din Mongolia Interioară. La ordinea zilei este lupta pentru Mongolia Exterioară, de fapt și începută, în numeroasele ciocniri de frontieră (spre Manciuria). Japonezii procedează foarte hotărît și prin ocuparea Chinei de Nord au tăiat ultima legătură mai comodă între Mongolia și China, anume drumul istoric al caravanelor care pornesc din orașul Kalagan. Sovietele pot lua acum contact cu China propriu zisă numai prin Turkestanul Chinezesc și Mongolia Exterioară, străbătând însă vaste deșerturi.

Legătura prin Turkestanul Rusesc cu China și India este imposibilă din cauza munților inaccesibili.

Insă nici Sovietele nici Internaționala Comunistă nu renunță la programul lor de comunizare a Chinei și a Indiei și activitatea lor e îndreptată spre adânci controverse internaționale și interne din țările respective. Comuniștii speră că se va produce o ciocnire între diferitele „imperialisme", adică între japonezi, americani și englezi și de această ciocnire va profita revoluția internaționalistă. Din aceasta rezultă și programul comunist: de a rămâne în expectativă și de a face tot posibilul pentru a accelera și a înlesni această ciocnire.

Dacă Sovietele au cedat în Manciuria, aceasta nu înseamnă că ele au renunțat la scopurile lor. In revista comitetului Internaționalei Comuniste „Komunisticeschi Internațional", Nr. 35 din anul 1934) se scria că nu trebuie să se creadă că liniștea se va stabili după cedarea în chestiunea Manciuriei și că „ameliorarea de acum are o semnificație relativă și trecătoare". După cum se știe revista citată este semi-oficiosul comisariatului pentru afaceri externe din Moscova.

Al doilea scop urmărit de Soviete în Siberia și Extremul Orient are un caracter național, în sensul continuității politicei tradiționale ruse de acaparare și colonizare a acestui ținut imens. In cel de al doilea „plan cincinal", Moscova a dat o atențiune primordială Siberiei. Au fost desvoltate combinatele industriale dela Celiabinsc, Omsc și Kuznetsc, s'a întocmit un vast plan de hidroelectrificare a regiunii Irciutsc cu exploatarea cascadelor fluviului Angara. Din totalul investițiilor industriale în acel răstimp Moscova a cedat pentru Rusia Asiatică — 49 la sută pentru minele de cărbuni, 40 la sută pentru industria fierului și a oțelului, 37 la sută pentru industria grea, 27 la sută pentru industria de mașini și 34 la sută pentru industria chimică. Se vede că Moscova încetul cu încetul mută centrul de gravitate al industriei din Rusia Europeană în Rusia Asiatică. Și aceasta nu numai pentru motivul că Rusia Europeană poate fi atacată din Apus sau că ar putea pierde Ucraina cu resursele ei de materii prime, ci și pentrucă Siberia și mai cu seamă Extremul Orient, are bogății formidabile și dă toate prezumțiile pentru crearea avantposturilor dominante, având în acelaș timp un hinterland imens de colonizare.

Ne vom opri numai la partea orientală a Siberiei care până în ultimul timp a fost aproape neglijată de Rusia. Se știe că peninsula Alasca a fost vândută în 1867 americanilor cu 14.000.000 ruble aur și că americanii numai în primii 5 ani au scos de acolo aur în valoare de 36.000.000 ruble. La fel e înzestrată și partea de răsărit a Siberiei. In ultimii ani se explorează acolo intens și în Siberia se găsesc în permanență cel puțin 300 de expedițiuni geologice și industriale.

Profesorul rus Zaharov, un explorator vestit, a raportat Academiei de științe din Moscova asupra acestui teritoriu cuprins între 42—70 gr. latitudine nordică cu o suprafață de 2.717.700 km^2. Aproape pretutindeni se găsesc cărbuni și turbă. Intre munții Cingan și râul Burei s'a descoperit, pe o distanță de 1200 km, zăcăminte bogate de aramă, argint, wolfram, vanadiu, plumb și zinc. Aurul se găsește literalmente pretutindeni. Rezervele de cărbuni sunt estimate la două sute miliarde tone, cele ale minereului de fier la 120 miliarde de tone. Straturile de cărbuni alternează, așa că sunt condiții bune pentru prelucrarea fontei. Atât cărbunii cât și fierul zac la suprafață, mai pe malurile râurilor și pe coastele Oceanului Pacific și ale mării Ohotsc. Cu aceleași bogății sunt înzestrate și insula Sachalin și peninsula Kamciatka. Insula Sachalin, în afară de aceasta, poate da anual până la 800.000 t. țiței. Kamciatka posedă izvoare de ape calde cari nu cedează față de izvoarele din Europa și Caucaz. Unele ating temperatura de 100 gr.

Intre râurile Zaia și Burei se pot cultiva cu succes cereale, pomi fructiferi, pepeni, tutun, sfeclă de zahar, soia și dud (pentru vermi de mătase). In această regiune se găsesc toate soiurile de animale cu blană prețioasă, începând de la subtropice până la cele polare.

Posibilitățile de pescuit sunt incalculabile. Se poate pescui anual peste un milion de tone numai de pește superior (mai ales somn). In momentul de față pescuitul e exploatat numai în proporție de 16 la sută, relațiile japono-sovietice în această privință nefiind încă lămurite.

Rezervele forestiere sunt calculate la 6—8 miliarde m^3 și excedentul anual este de o sută milioane m^3.

Pe acest teritoriu în 1930 se găseau numai 1.785.200 locuitori sau 0,7 la un km^2, atunci când în Japonia densitatea populației atinge 380 locuitori la 1 km^2. Din această populație 62 la sută, sunt ruși, 17 la sută ucraineni, restul autohteni: ciucci, bureți, hunguși, chinezi.

Guvernul sovietic plănuia mutarea pe aceste locuri a unui milion de familii din Rusia europeană, însă acest plan fost alterat în sensul următor: se colonizează acolo „chiaburi", adică țărani exilați pentru sabotarea colectivizării. Această operație este în toiu.

In ultimul timp s'a construit, cum am arătat, un drum de fier în direcția dela lacul Baical la orașul Nicolaevsc (gura fluviului Amur) pe o distanță de 3000 km. Această legătură cu Oceanul Pacific are menirea de a înviora regiunea descrisă mai sus. In afară de asta este o legătură aproape neatingibilă pentru un atac eventual din partea Japoniei.

Se vede deci, că guvernul sovietic își întărește poziția în Extremul Orient nu numai pentru a face față Japoniei, ci pentru a continua vechea expansiune a Rusiei către Orient.

Insă tocmai această expansiune provoacă cel mai puternic argument pentru contra-expansiunea japoneză.

Divirgențele economice, în sensul obișnuit al cuvântului, între Rusia Sovietică și Japonia aproape nu există. Bineînțeles că acapararea Manciuriei și Chinei de Nord cu toate rezervele lor economice înseamnă o lovitură cumplită pentru URSS. Acelaș lucru s'ar putea spune și despre Mongolia Exterioară în caz de pierderea ei. Până acum o rivalitate sensibilă s'a observat numai în domeniul industriei de răsboiu. Insă aflăm din izvoarele sovietice că cel de al treilea plan cincinal se va ocupa cu confecționarea lucrurilor și fabricatelor de cel mai larg consum, pe când prima „piatiletca" era consacrată industriei grele, cea de a doua — industriei de răsboi. Se știe, mai ales după, lăcomia, cu care oamenii din Rusia s'au năpustit asupra lucrurilor de casă, de menaj, de îmbrăcăminte ș. a. m. d. după intrarea lor în Basarabia, și ei înșiși mărturisesc lipsa completă a acestor mărfuri dincolo de Nistru. Se produce puțin și acest puțin este dirijat spre străinătate. Știm că a început penetrația mărfurilor de proveniență sovietică în Iran, Afganistan, Mongolia și India, mai ales mașini de cusut, unelte pentru industria textilă și tipografică ș. a. Dar pretutindeni unde aceste produse se întâlnesc cu cele japoneze ele cedează fiind mai scumpe și de calitate mai proastă decât produsele japoneze.

In oarecare măsură între Japonia și statul sovietic există și relațiuni economice. In 1925 s'a încheiat o convenție între ambele state, care reprezintă un act diplomatic sui generis, fiindcă ea nu tratează chestiuni generale de schimb, ci vorbeste numai de situația reprezentanței comerciale a Sovietelor în Japonia și despre pescuitul și vânatul dealungul țărmurilor mărilor Ohotsc, Behring și Japoneză. Trebuie de știut că chestiunea pescuitului este obstacolul principal în calea normalizării relațiunilor de fiecare zi între ruși și japonezi în regiunea unde ei sunt vecini. E o chestiune deschisă de care se folosesc ambele părți pentru tergiversări necontenite.

Problema pescuitului în apele Extremului Orient s'a născut îndată după ce rușii au ajuns la litoralul Pacificului. Peștele alături de orez este produsul principal pentru hrana Nippon-ului. Cearta din cauza pescuitului datează din sec. XVIII, când s'au înființat primele întreprinderi rusești de pescuit. In 1875 s'a semnat prima convenție în această chestiune, reînoită în 1907 printr'o convențiune coordonată cu stipulațiunile tratatului de pace dela Portsmouth. După revoluție, bolșevicii au refuzat respectarea „tratatelor țariste" și deasemenea, chiar după în-

(Continuarea în pag. VI-a)

Scrisori Italiene

Roma, noaptea

Cine cunoaște Roma de altădată poate rămâne surprins astăzi în fața spectacolului neașteptat pe care-l are în fața ochilor. Totul plutește în întuneric. Reflectoarele care luminau odinioară Coloseul, Forul, fântânile, statuile, înălțându-le în noapte ca pe niște neprețuite bijuterii, au fost parcă învinse de besna aceasta, care curge pe străzi ca o lavă. In vechea Romă, pe străzile înguste, pe care descoperi după umblet îndelung, cascada de ape a Fontanei di Trevi, sau celelalte ape, larg risipite de minunata fântână a lui Bernini din Piazza Navona, parcă a fugit viața. Rar te ciocnești, cu mii de scuze, de câte un trecător întârziat, care a greșit strada și care te întreabă disperat: „Per favore, signore, dove sono?" Iți vine să îi răspunzi mucalit la acest „unde sunt": „In Italia signore", căci e prea frumos și prea copleșitor spectacolul acesta de mister nocturn care te cufundă în istorie, te silește să participi la ritmul îndepărtat al Romei medievale și pontificale, când fiecare colț putea însemna promisiunea unui cuțit și fiecare piață un câmp de luptă. Câte spade nu vor fi scânteiat în întunericul istoric al Romei, pe care acum îl luminează pacific câte un capăt de țigară aprinsă. Uneori un bec albastru dă acestor străzi un aer și mai misterios. Printre casele înalte pierzându-se în sus către cerul nevăzut, lumina aceasta lugubră îți aduce aminte de filmul mut în care noaptea era totdeauna albastră și tremura pe ecran ca o ploaie pe geam.

Intunecarea Romei, de când cu intrarea Italiei în războiu, se numește „oscuramento" în limba acestor romani cu vorba moale ca a Moldovenilor și care spun „pașe" în loc de „pace" și „Dușe" în loc de „Duce". Iar dacă o fâșie de lumină pătrunde indiscretă printr'o fereastră care nu a fost bine închisă, câte un glas de pe stradă strigă indignat: „lușe, lușe", (luce, luce), ceiace înseamnă „lumină", în limba aceasta potolită și moale ca apele Tibrului.

Uneori ese luna din clopotnița de la Sant'Agnese și atunci orașul întreg învie. Ca o cortină întunericul se dă la o parte, apele Tibrului capătă mișcătoare cărări de argint, Via del Impero curge printre ruinele dela Mercati Trajanei până la Basilica lui Massenzio și până la Colosseo, ca un fluviu larg pe care aștepți să se ivească de undeva caravelele tăcerii, lopătând solemn dinspre trecut spre lumea noastră. Nu se întâmplă însă nimic. Pietrele nu au nici glas, nici viață, decât poate pentru poeți și arheologi. Numai în Pincio, printre înalții pini de lângă Villa Borghese, trec într'una șoapte de îndrăgostiți și luna pare, în vârful crengilor uriașe, ca un felinar apropiat și indiscret. Pe strada asfaltată, care taе această adevărată pădure așezată în mijlocul orașului, treci în jos pe lângă „Casina delle Rose", unde se mănâncă cea mai bună și mai scumpă înghețată din Roma, cobori apoi prin fața statuii lui Goethe, a cărei celebră „Călătorie în Italia" a prezentat lumei romantice dela sfârșitul veacului al XVIII Italia cea adevărată și ajungi în piața Flaminio printr'un tunel de crengi și de frunze, prin care nici soarele nu poate răzbate. Dacă o iei la dreapta poți suna cu încredere la poarta tainică dela Vila Strohlfern. Vei păși atunci în regatul pictorilor și sculptorilor. Vile mărunte și vechi ascunse printre copaci și boschete, adăpostesc ateliere și locuințe de artiști, în special streini. Pe o alee în fund, la capătul unei întortochiate scări de piatră, stă pictorul Berea, care te primește moldovenește, adică cu vorbe calde și cu vin rece. Nici nu-ți vine să crezi că te afli în mijlocul unui oraș enorm, plin de oameni și de vești războinice. Mai departe, la sfârșitul acestui ținut de basm, doarme sub lună „Accademia di Romania", unde pictorul Drăguțescu, veghiază până târziu, lângă aquarelele și pânzele sale, sfâșiind fără milă tot ce îi ese în cale din producția sa de peste zi. In rarele sale clipe de liniște trage din pipă fumul albastru al amintirilor de la Assisi, de unde s'a întors vara trecută cu un vagon de schițe și cu un dinte mai puțin. La celalt capăt al clădirii, arheologul Adameșteanu stă aplecat peste texte grecești și fumează într'una, întocmai lui Massimo Bontempelli, care susține că fumatul este cea mai caracteristică pasiune a omului modern. Aici, în Academia aceasta, atât de frumoasă pe dinafară, multe lucruri trebuesc schimbate și pe dinnăuntru ca să corespundă înnaltelor scopuri, cărora a destinat-o marele Pârvan. Cultura română în Italia mai are de schimbat multe măști de carton, ca să-și dea la iveală chipul ei cel adevărat și pur, din care atâtea miracole vor izbucni.

E noapte 'n Roma. O lună de speranță începe să urce printre coperișuri, dinspre răsăritul, în care un popor latin privește la Columna lui Traian și cu greu se recunoaște. A trecut multă vreme de la Traian și până azi, atât de multă încât columna s'a afundat în pământ și nu știu ce coroană diformă și falsă a sorunzinat tăria proverbului care spune că: „sângele apă nu se face". De câteori însă, apa se face sânge!...

Roma, 5 Octombrie 1940.

Vintilă Horia

Cartea germană la vedere

Pe marginea expoziției dela Dalles

Expoziția cărței germane din București a surprins prin admirabila tehnică de editare nu numai a cărților de literatură ci și a volumelor de istorie, politică și știință. Frumoasa înfățișare a volumelor, dacă a trezit interesul și admirația noastră, conținutul acestor volume este încă și mai interesant. Numai răsfoindu-le, îți dai seamă de munca uriașe a cercetătorilor germani pe toate planurile de activitate. Se ridică atâtea probleme, se cercetează atâtea fațade ale chestiunilor puse, încât interesul pentru ele constitue în acelaș timp și un îndemn puternic către o mai serioasă cercetare științifică și la noi.

Pe de altă parte, în ceeace privește prezentarea materialului, fie el de știință sau de literatură, este alcătuită după o sistemă care se impune adoptată. Tablouri sintetice, planșe, fotografii, toate de o execuție ireproșabilă, lămuresc textul pentru toată lumea. Cărțile sunt completate cu indice alfabetice a problemelor, a numelor proprii, a titlurilor, cu bibliografii vaste, analitice. Cu aceste instrumente, studiul tratatelor este foarte ușor.

*

Să poposim câteva minute la standul de politică mondială. Ne atrage mai întâi atenția cartea d-rului Karl Hanshofer „Welt Politika von heute", împodobită cu aproape două sute de ilustrațiuni care dau viață materialului de teorie politică, precizărilor asupra atâtor probleme de importanță vitală în lumea de astăzi: autarhia, monocultura, suprapopulația, uniuni de popoare, etc.

Alături de cartea doctorului Hanshofer, găsim cinci volume mari care ne prezintă actualitatea în documente, dintre anii 1934-1938: „Weltgeschichte der Gegenwart in Dokumenten". Toate chestiunile de politică mondială contemporană sunt înfățișate convingător în documente.

Un loc important îl au în standul acesta cărțile asupra Angliei și a raporturilor ei cu celelalte state. Iată de pildă una care ne interesează în mod special: „England greift nach Südost-Europa" „Wirtschaftlicher Tatbestand und Folgerungen)" de Helmut Bättner. Influența Angliei și încercările ei de dominație în sud-est sunt sistematic prezentate în capitole documentate, din care citâm: Anglia îndepărtează Franța, capitalismul englez în România, Grecia, Turcia, Ungaria și Bulgaria, dominația economică a Marei Britanii, Firmele engleze, Comerțul exterior, Pregătirea Angliei pentru războiul economic. Cartea este întregită de o bogată bibliografie.

Wolfgang Loeff demască intențiile și cinismul Angliei în „England ohne Maske". Toate formulele banalizate printr'o repetare necontenită a oamenilor politici britanici, ca: apărarea moralei, apărarea civilizației, protecția popoarelor mici, ne sunt înfățișate cu toate dedesubturile diplomației engleze în acțiunea ei colonială și europeană.

O altă problemă care preocupă Germania și Italia de multă vreme este aceea a Mării Mediterane. Găsim aici un studiu de Dr. Paul Herre, profesor universitar la Berlin, sub titlul: „Welt geschichte am Mittelmeer" („Istoria mondială din jurul Mării Mediterane"). Nu avem a face cu o prezentare aridă, ci cu o carte care poate atrage pe oricine prin hărțile și ilustrațiile numeroase. Există în știința modernă o metodă admirabilă de a căuta rezolvarea unei chestiuni de politică actuală: aceea de a cerceta istoria acelei chestiuni, pentru a aduce nu mărturii în sprijinul dreptului de posesiune a cutărui sau cutărui ținut, ci pentru a vedea care sunt datele problemei în diferite epoci și pentru a extrage ceeace este esențial în această problemă. De aceea prof. Paul Herre, după ce se ocupă de situația geografică a regiunii studiate, trece în revistă toate momentele importante din istoria Mării Mediterane, din preistorie, prin epoca de dominație grecească, romană, până la venirea turcilor, la lupta dintre Papi și împărați, cruciadele, tentativele lui Napoleon și înfârșit imperialismul european cu problemele războiului mondial.

*

Un alt stand este închinat problemei coloniilor. Asia Răsăriteană ne este prezentată într'o carte a d-lui A. Urach, „Renașterea Chinei" este titlul unui volum de Lily Abegg.

Dacă Marea Mediterană interesează pe strategii și conducătorii politici contemporani, Canalul de Suez este la rândul lui o chestiune de acută actualitate. Un descendent al Baronului Alois de Negrelli, care a fost unul dintre cei dintâi membri ai Comisiei pentru construcția Canalului, semnează un studiu „*Minciuni despre Suez*", o prezentare amănunțită a Canalului și un istoric tot atât de minuțios.

Tot o prezentare istorică și în „Lupta împotriva Mării Mediterană" de Philipp Hilterlocande. O carte de călătorii, însă cu preocupări politice este „Politicieni și Profeți la Marea Roșie" de Paul Schmitz-Kairo.

Politica colonială germană este expusă de Rudolf Karlova. Ne mai atrag atenția acum volumele lui Anton Ziscka: „Englands Bündnisse" și „Italien in der Welt", „Menschen und Mächte am Pazifik" de Ivar Lissner, „Petroleum, Macht den Erde" de L. Naumelaerts.

*

O masă dintre cele mai interesante este aceea rezervată problemelor judaismului. Se găsește aici aproape întregul material documentar pentru studiul iudaismului sub toate aspectele lui. Paul Sichartz închină o carte masoneriei: „Frei Maurer im Kampf um die Macht" (Masoneria în luptă pentru putere). Ni se face cunoscută lupta aceasta în numeroase țări, dându-ni-se numele politicienilor masoni și o bogată bibliografie. Relevăm în special „Bibliografia pentru istoria problemei iudaice, dela 1750 până azi", o carte de o valoare uriașe.

Trei volume din „Forschungen zur Judenfrage", aduc colaborările celor mai de seamă cunoscători germani ai problemei, în studii documetate, nespus de instructive.

Impresionante sunt cărțile despre campania 1939-40, atât de dramatică în actualitatea ei. Iată aici un album pe care nu-l poți răsfoi decât cu o nestăpânită înfiorare: „Toten Tanz im Polece", de W. Petersen. Urmează cărți despre războiul în Polonia. Documente oficiale în colecția ministerului de externe, Documente fotografice.

In centrul sălii, sub bustul de bronz al Fuehrerului Cancelar, într'o prezentare tehnică sobră, dar cu atât mai atrăgătoare: „Main Kampf" de Cancelarul Adolf Hitler, cărțile d-lui Goebels: „Der Angriff", „Watter leuchte", „Vom Kaiserhof zum Reichskanzlei", ale Mareșalului Reichului, Hermann Göring „Reden und Aufsätze", „Aufbau einer Nation", Hermann Reischle: „Deutsche Agraren politik", Hermann Bathge: „Der Führer und sein Werk", Dr. Frietz: „Wir bauen das dritte Reich", Rosenberg: „Der Mythus des Jahrhunderes", Dr. Walter Darre „Blut und Baden".

Cărțile fruntașilor național-socialiști, extrem de interesante pentru că aduc experiența muncii lor încununată de succes, s'au tipărit și s'au împrăștiat unele în sute de mii de exemplare, ceea ce înseamnă o cifră fabuloasă.

In acelaș stand, găsim cartea Dr. Gustav Paul: „Rassen und Rassengeschichte der deutschen Volkes", în care ni se dă istoria rasei germane, studiindu-se importanța țărănimii în formarea Reichului. Urmează capitole despre cartea veche germană, sufletul nordic, rasă și suflet, rasă și humor. Importanța rasei este deci urmărită în raporturile ei cu toate problemele de viață națională. Puterea sângelui în evoluția popoarelor este astfel pusă în lumină. Autorul acordă atenția cuvenită și raportului dintre rasă și diferitele arte, dintre rasă și frumusețea fizică și însfârșit dintre rasă și cultură. Un studiu despre „Geopolitica Oceanului Pacific" este semnat de cunoscutul savant Dr. Karl Hanshofer.

*

Să ne oprim, însfârșit la standul de drept. O singură privire aruncată asupra cărților expuse aici ne arată câtă atenție se acordă în Germania problemei de rasă: citâm mai întâi cartea lui Gerd Rühle: „Rasă și socialism în drept", carte de principii generale. „Dreptul rasial în Statele Unite" sub titlul unui studiu semnat de Heinrich Krieger. Punctul de vedere biologic în raportul lui cu dreptul, îl aduce dr. Curt Rothenberger în „Rassen biologie und Rechtspflege". Un studiu mai amplu cu un cuprins asemănător este acela al d-lui Johann von Leers: „Robert und Rosse in der Gesetzgebung", în Evul-Mediu, de opiniile Bisericei asupra acestei probleme, de aspectele ei din America, Africa de sud și Asia. Cărțile despre rasă și drept sunt foarte numeroase aici. O mai amintim pe aceea a lui Vollmar Flessner: „Rasse und Politik in Staatsbürgerschaft".

In „Colecția Vahlen", vedem cartea de sinteză a Dr. Werner Hoche: „Die Gesetzgebung Adolf Hitlers", care este un instrument admirabil pentru cunoașterea legiferărilor celui de al treilea Reich, ca și marea carte „Dr. Hans Franck: National sozialistisches Handbücher fr Recht und Gesetzgellung".

Un studiu amplu asupra „Partidului și Statul" îl semnează Gotfried Wesse.

*

Am putea răsfoi mai departe volumele acestea mari, compacte, dela standurile de agricultură, medicină, tehnică. Nu voim să intrăm însă în amănunte de specialitate. Am ținut să înfățișem numai câteva din ramurile științelor cu interes general astăzi și am făcut lucrul acesta cu scopul de a atrage atenția asupra atâtor probleme de acută actualitate. Tot odată, rândurile noastre se doresc un elogiu adus savanților și cărții germane.

Un alt aspect al situației din Extremul Orient

(Continuare din pag. V-a)

cetarea ostilităților post-revoluționare în Orient, relațiunile între japonezi și ruși au rămas complicate. Situația s'a ameliorat oricum după convențiile din 1925 și 1928 prin care problema pescuitului a fost resolvată în parte. Dar dificultățile n'au încetat, pentrucă a rămas deschisă chestiunea plăților pentru concesiuni japoneze pe litoralul sovietic, și aceasta din cauza fluctuațiunilor yenului japonez și rublei sovietice. O convenție suplimentară a fost semnată în 1931 de Sidihara și Troianovski, fără ca problema să fie resolvată în mod definitiv.

Această situație nelămurită a produs o serie întreagă de neînțelegeri, până la sechestrarea vapoarelor japoneze din partea administrației sovietice. In 1933, în apropierea capului Olga a fost reținut vaporul japonez „Full-Maru," la coastele peninsulei Kamciatca — vaporul de pescuit „Katonera-Maru". S'au produs și câteva incidente grave în golful de la Vladivostoc.

Primul efect al acestei stări a fost refuzul Sovietelor de a închiria vasele de transport japoneze. In 1934 vasele japoneze nu au mai fost folosite de serviciul maritim sovietic, pe când încă în 1931 guvernul sovietic închiriase peste 100.000 tone.

In 1936 a încetat convenția din 1928. După aceasta chestiunea pescuitului a rămas în suspensie. Neînțelegerile la frontiera sovieto-manciuriană nu favorizau încheierea unui nou tratat. Uneori s'a produs chiar impresia, că ambele părți tergiversează cu scop de a avea un litigiu permenent, simțind că o pace rezonabilă e cu neputință. Ziarele din Moscova și din Extremul Orient adeseori au exploatat această problemă pentru agitația împotriva capitaliștilor japonezi. Ziarele bolșevice invederează că de fapt toate concesiile de pescuit în apele sovietice sunt strânse în mâinele câtorva japonezi, grupați în concernul „Nitsero", care într'un an încasează câștiguri de 12.000.000 yeni, „rupți dela statul sovietic și dela consumatori japonezi". Uneori campania aceasta devenea destul de vehementă, așa ca însuși oficiosul „Izvestia" într'o zi cerea abandonarea convenției și ruperea legăturilor diplomatice între Rusia și Japonia.

Heinrich Block

A apărut în Editura „Universul"
HULIGANISM
de
I. Al. Brătescu-Voinești

„Völkischer Beobachter" din 13 Octombrie, 1940 publică un interview acordat de către Conducătorul Statului Român, d. general Ion Antonescu d-lui Karl Hermann Theil, corespondentul său din București, sub titlul:

Intr'un interview acordat ziarului Voelkischer Beobachter

D. general I. Antonescu, Conducătorul Statului, a declarat:

— Poporul român este pregătit să lupte pentru existența lui
— Statul național-legionar își întemeiază ființa pe o colaborare organică cu poporul german

ADEZIUNEA LA AXA MONDIALA

Ziarul scrie:

„Conducătorul" Statului român, precum se numește șeful Statului, mă poftește în camera sa dela Președinția consiliului de miniștri. Președinția, până la noui dispoziții, adăpostește un stat major de colaborare a generalului, stat major care a luat considerabile proporții. Pe pereți atârnă o serie de hărți. Pe lângă hărțile militare, cele etnografice care oferă o privire generală asupra interpenetrării granițelor etnice în sud-estul european.

După câteva clipe apare generalul. Poartă uniforma de general de corp de armată. Statura sa e mijlocie cu ținuta tipică a cavaleristului. Fața arată trăsături energice. Ochii albaștri trădează pe lângă ascuțimea de privire a ofițerului de Stat major, căldura interioară sufletească și posibilitatea entuziasmării.

Conversația noastră se animează foarte curând. Generalul vorbește viu și convingător. Claritatea și finețea formulărilor sale trădează pe cunoscutul scriitor militar. Foarte rar se mai răsgândește înainte de a răspunde. Se observă vădit că a studiat de aproape și până la ultimele amănunțimi toate problemele a căror rezolvare sunt de importanță vitală pentru Statul român, probleme la care s'a gândit în anii îndelungați când din pricina intrigilor anumitor clice ale Palatului a trebuit să stea deoparte.

Vorbim despre faptul că păturile conducătoare de până acum n'au corespuns așteptărilor și au fost înlăturate din viața publică. Am crezut să pot constata că una din sarcinile capitale ale regimului legionar ar urma să fie crearea unei noui pături de conducere. La întrebarea mea dacă poate spune ceva despre rezolvarea acestei probleme, d. general Antonescu face o mică digresie despre istoria Statului și poporului român în secolul trecut.

lui. Va fi posibil ca în curând să li se aducă ajutoare eficiente acestor categorii muncitorești?

CEL MAI IMPORTANT FACTOR ECONOMIC

Cauzele situației grele a celor două categorii muncitorești — răspunde d. general Antonescu sunt — foarte adânc ancorate, totuși se pot înlătura. Cu exproprierea marei proprietăți a dispărut chiar și inventarul agricol sărac și primitiv care ne mai stătea la dispoziție. In afară de aceasta, reforma noastră agrară, care a creiat mica proprietate, a fost doar o reformă politică și nu în acelaș timp și una economică. Nu s'au pus câtuși de puțin mijloace la dispoziția micului agricultor pentru a-l încuraja. Greșala fundamentală a sistemului nostru de credit era tocmai că Banca noastră Națională deși era institut de emisiune al unui Stat de țărani favoriza mai întâi comerțul și de-abia în al doilea rând agricultura.

Unele din primele noastre realizări vor fi: modificarea conduitei de până acum a politicei noastre de credit și creiarea unui sistem de credite agrare prin care să fie încurajat nu numai marele proprietar ci mai cu seamă micul agricultor. Aceste reforme vor servi la promovarea factorului economiei naționale românești după cifre, cel mai mare și cel mai important.

„Pentru lucrătorul manual, vom creia un sistem al unei înzestrări sociale de mare format, nu numai prin înființarea sindicatelor sau corporațiilor, ci prin reforme reale: introducerea salariilor minimale, participarea la câștigul brut, creiarea de cooperative pentru încurajarea micilor ateliere, construirea cartierelor muncitorești și a locuințelor ieftine, precum și organizarea asistenței sociale. Prestigiul unui regim care se bazează, ca al nostru, pe principiul muncii, e strâns legat de ridicarea standardului de viață al lucrătorului, indiferent de categoria căreia aparține".

„Pătură superioară, sau adevărată conducere"?

Sub titlul interogativ „Pătură superioară sau adevărată conducere?"

Ziarul scrie mai departe:

„El accentuează faptul că România și-a scuturat suzeranitatea turcească de abia în anul 1878, câștigându-și independența. Pătura conducătoare căreia i se datorește crearea Statului român și care s'a rezemat și pe un fel de nobilime, de proprietari, a dispărut prin revoluția socială a reformei agrare. Totuși reformele sociale din 1919 și 1922, care au trezit la viață țărănimea română, massa cea mai importantă a poporului român, n'au dus la o plămădire firească a unei pături conducătoare. Conducerea politică a ultimilor ani nu numai că nu s'a ocupat să organizeze o astfel de pătură conducătoare, ci a zdrobit, în această direcție toate impulsurile firești ce veneau din popor. Astfel, în loc ca reformele sociale să însemne începutul unei ere a renașterii naționale, ele au fost folosite de guverne și partide numai pentru a creia o pătură superioară artificială.

Reformatorul, patriotul, omul elitei și al cinstei a fost înlocuit în viața publică prin demagogi superficiali și înșelători. Regimul tiranic al ultimilor zece ani a căutat să acopere printr'o liniște aparentă dar în realitate prin teroare, toate aceste stări de lucruri creiate artificial și care de fapt se aflau sub semnul descompunerii. Adevărata spiritualitate românească s'a ridicat protestatară și reformatoare împotriva acestei stări de lucruri.

Lupta împotriva vechilor stări de lucruri

Noua generație a tineretului a cărei expresie de martir și simbolică înobilare o constitue Corneliu Zelea Codreanu, are meritul să fi început cea mai aprigă luptă împotriva vechilor stări de lucruri. Aceeași luptă am dus-o și eu neîntrerupt și o voiu continua. Voiu înlătura orice piedică până ce vom fi creiat fireasca și definitiva structură a societății românești și până când noul conținut al cuvântului „Român" va fi devenit o deplină realitate. Refacerea firească și organică a societății românești se desăvârșește pe baza bogățiilor naturale ale solului românesc. E consecința luptelor din ultimul timp. Ea ne va da posibilitatea de a creia o elită și în sens economic.

Inlăturarea industriilor artificial creiate, intensificarea industriilor ce servesc massele largi și apărarea națională, ameliorarea produselor agricole, perfecționarea instrumentelor auxiliare prin împrospătarea inventarului agricol, mărirea suprafețelor arabile și creiarea unei industrii agrare care e indispensabilă pentru valorificarea muncii țărănești, acestea constituie punctele viitoare ale programului guvernului.

Prin realizarea lor se va făuri tipul nou al țăranului român, noua corporație țărănească și noua elită economică.

Și în domeniul spiritualității, urmărim aceeași metodă a jocului liber, de forțe. Vrem să înlăturăm toate inegalitățile unei societăți plutocratice și vrem să avem grijă ca puterile creatoare ale poporului român să nu fie descurajate, iar elita spiritualității națiunii să se desvolte nestingherită.

In acelaș fel vom proceda și în domeniul politic. Regimul național legionar pe care l-am creiat și în care mișcarea legionară condusă de Horia Sima constituie elementul dinamic, înseamnă participarea la conducerea Statului a oricărei personalități pe baza fiecărui merit și a fiecărei convingeri sincere exprimate cu simțul răspunderii. Precum am arătat acest lucru în ultimul meu discurs, regimul nou e expresia voinței de reînoire a poporului român, totală și organică. Nu e un partid care se mărginește la membrii săi înscriși, plătiți pentru munca lor; tot ce e sănătos, nesubred, curat și puternic și reprezintă, în orice domeniu creator o forță vitală, totul aparține regimului legionar.

A doua întrebare a mea e astfel formulată:

— In Statul român există încă o problemă socială lăsată de regimul trecut nerezolvată. Ințeleg prin aceasta problema micului agricultor ca și aceea a meseriașu-

Problema evreilor

In legătură cu măsurile sociale discutate, mă refer la problema evreilor și întreb dacă statutul de până acum al evreilor va fi menținut sau înăsprit. D. general Antonescu constată în răspunsul său, mai întâi, că mărinimoasa toleranță a României și stările de lucruri imorale ale guvernelor de până acum au dat posibilitate evreilor să ocupe o situație dominantă. „Acum însă" — continuă d. general — „s'a terminat cu această nefastă influență politică și cu domnia forțelor oculte asupra conducătorilor statului. S'a terminat prin aceea că organizăm stări de lucruri economice firești, prin asanarea conducerii financiare a țării, prin ameliorarea producției românești și prin stabilirea unor baze organice pentru economia politică românească. Chiar numai prin aceste măsuri vom ajunge la o rezolvare definitivă a problemei evreești. Legi evreești mai bune sau mai rele vor deveni probleme formale, irelevante. Deocamdată am expropriat proprietatea evreiască și am limitat evreilor dreptul de exercitare al profesiunilor libere în legătură cu proprietatea agricolă".

„Invățăminte costisitoare"

Ziarul, sub titlul: „*Invățăminte costisitoare*" scrie mai departe: „*Ceeace vă pot răspunde în această privință*" — lămurește d. general Antonescu — „*e să constat că România a plătit scump greșelile trecutului. Drepturile eterne ale poporului român au fost umbrite și devalorizate prin politica reprezentanților trecutului regim*".

Generalul Antonescu se referă apoi la o declarație a Fuehrerului și anume că pe acela care n'ar fi pregătit să lupte pentru existența sa, îl așteaptă declinul și că pentru popoare lașe nu există spațiu în lume. „Pot să vă asigur, a spus generalul în legătură cu această declarație, că poporul român este pregătit, ca să lupte pentru existența sa și că e departe de a fi un popor laș. Iar această voință de luptă nu este decât o expresie a lumii de mâine. Lumea de mâine va fi cu siguranță o lume a realității.

Calea viitorului

Adeziunea noastră la Axă, reprezintă adeziunea la această lume nouă, pasul pe care poporul Român și regimul național legionar l-au făcut pe drumul viitorului și al progresului. De pe acest drum nu ne vom abate niciodată, căci interesele poporului nostru ne cer apărarea drepturilor sale naționale eterne, prin mijloace menite să asigure existența veșnică a civilizației.

La întrebarea mea cum se situează România față de Ințelegerea Balcanică, d. general Antonescu a răspuns, că *acest pact, la fel cu toate celelalte sisteme de pacte europene, este perimat și că România nu se va mai prevala niciodată de aceasta.*

Apropierea culturală dintre România și Germania

Ultima mea întrebare privește poziția viitoare a grupului german care a servit întotdeauna drept mijlocitor între Patria sa România și Germania. In acelaș timp mi-am permis să formulez generalului părerea mea asupra apropierii culturale dintre România și Germania, obținând dela d-sa următorul răspuns:

„Noul Stat Național-Legionar, are avantajul, de a se sprijini în relațiunile sale cu Germania, pe o veche tradiție. In trecut, Voevozii României se aliau sub protecția Impăratului german, pentru a apăra drepturile poporului român contra asupririlor turcești. Dacă în ultimul războiu poporul român s'a găsit în tabăra adversă Germaniei, aceasta se datorește faptului că lupta noastră pentru unirea poporului român a fost îndreptată contra Austro-Ungariei.

„Poporul român a admirat întotdeauna în mod sincer civilizația germană. Pe de altă parte, disciplina, seriozitatea, organizarea, perfecțiunea administrației și inaugurile technice ale poporului german, sunt elemente pe cari poporul român va trebui să-și clădească de mâine viața.

De aceea, ca și până acum, grupul etnic german din România va fi considerat și mai departe ca un element de colaborare, de înțelegere și de înfrățire cu națiunea română. El va constitui în acelaș timp o punte de înrudire cu marea națiune germană. Statul național legionar român își întemeiază ființa, pe o colaborare organică cu poporul german. Această colaborare organică va porni dela realități economice și se va extinde cu certitudine și asupra domeniului spiritual. Națiunea germană și Marele Reich german, sunt realități pe care vrem să rezemăm structura Statului nostru, convingerea și ființa noastră".

*

M'am despărțit de generalul Antonescu mulțumindu-i cu efuziune pentru amănunțitele răspunsuri date întrebărilor mele.

In timp ce-mi întindea mâna pentru despărțire, am avut ferma convingere, de a fi vorbit cu un bărbat, care va făuri destinul poporului său.

CETIȚI
„Rasism Românesc"
de ALEXANDRU RANDA
EDITURA „BUCOVINA"
I. E. TOROUȚIU

Cronica militară

Acțiunea aviației germane s'a generalizat pe tot cuprinsul Angliei, cu efecte maxime, ca valoare militară. După evaluările, pe care agenția D. N. B. le deține din loc competent, Anglia a pierdut din luna Iulie și până la 2 Octombrie 3950 de avioane, în valoare de 116 milioane lire sterline, ceea ce din punct de vedere militar și financiar înseamnă un adevărat dezastru, pe deoparte fiindcă puterea de producție, chiar în funcționare normală, a uzinelor britanice nu poate înlocui aceste lipsuri în utilajul de războiu al Angliei, iar pe de altă parte, din cauza intenselor bombardamente germane zilnice, aceste uzine nu pot produce nici a cincea parte din randamentul lor obișnuit.

In privința aceasta generalul Gleise-Hostenau, una din marile autorități ale publicisticei germane militare face următoarea constatare în cronica sa săptămânală asupra situației militare a Angliei:

„Atacurile de represalii ale armei aeriene germane împotriva Angliei constitue cea mai impresionantă acțiune a acestui războiu.

„Elementul de o hotărîtoare însemnătate, care se evidențiază în primul rând este că bătălia împotriva Angliei, începută acum cinci săptămâni, continuă cu aceeași putere.

„Nimeni nu mai cutează să pună serios la îndoială că englezii sunt într'o defensivă absolută și că, lipsiți de toate izvoarele continentale, ei nu se mai pot bizui decât pe poziția lor insulară, extrem de favorizată de natură, ca o ultimă posibilitate de apărare.

„Noile raiduri executate deasupra teritoriului Reichului, făcute, ca și în trecut, numai noaptea, și cu rezultate lamentabile, nu fac decât să confirme această constatare.

„Spiritul combativ și ofensiv al piloților englezi de vânătoare a scăzut simțitor cum au putut s'o constate zilnic avitatorii germani.

„Aceasta se datorește, în primul rând rezultatelor marilor atacuri germane împotriva aerodromurilo și fabricilor de avioane.

„A cincea săptămână a atacurilor este caracterizată prin extinderea operațiilor asupra aproape a tuturor regiunilor insulei, Londra, ca inimă a țării, rămânând, firește, obiectivul principal.

Pe de altă parte, marina britanică se dovedește în declin, după înfrângerea dela Dakar.

In noaptea de 11 spre 12 Octombrie a avut loc prima întâlnire a flotei engleze din Mediterana cu torpiloarele italiene de patrulă pe coastă. Lupta a avut loc în canalul Siciliei și s'a încheiat cu victoria forțelor navale italiene, cari au pus pe fugă puternicele formațiuni britanice, cu mari pierderi pentru ele, ce încercau să se apropie de coastele Italiei.

In nord situația nu e mai strălucită. La postul de radio din Londra s'a declarat că noua campanie pornită de submarine împotriva navigației britanice, precum și împotriva marinei de războiu a Angliei va da mult de lucru englezilor în timpul iernei.

Ultimele cifre relative la pierderile maritime au dovedit în mod precis că un mare număr de submarine sunt construite în șantierele germane și că deși instruirea noilor echipagii pentru submarine este grea, totuși marina germană a fost în stare să prevadă noile sale submarine cu noui echipagii.

Această murturisire interesantă, declară în această privință cercurile competente germane, scoate în evidență faptul că forța Germaniei și poziția sa maritimă a sporit mult, grație noilor construcții și a stăpânirii litoralului francez.

Tot postul de radio din Londra a recunoscut că situația actuală a navigației comerciale britanice s'a înrăutățit în mod considerabil. Vasele ce părăsesc Anglia, indiferent de destinația lor trebue să aibă pe bord mari încărcături de cărbuni, fiindcă ele nu pot să-și procure cărbuni din alte porturi străine. Această împrejurare constitue o însemnată dificultate, fiindcă se reduce tonajul vaselor. La aceasta se mai adaugă și faptul că porturile din Atlantic sunt foarte aglomerate, așa că vasele de comerț engleze sunt obligate să aștepte mult timp pentru a putea ancora și proceda la încărcări și descărcări.

Se confirmă astfel faptul că porturile engleze nu pot lucra cu tot randamentul lor.

Războiu sau Pace?

De după culisele intrigilor iudaice de războiu împotriva Germaniei antisemite

O scurtă recapitulare istorică asupra evenimentelor politice din 1936.-Dece a respins Franța propunerea de pace pe 25 ani a Fuehrerului Adolf Hitler

— Senzaționale destăinuiri făcute de revista germană „Das Ilustrierte Blatt" —

Revista germană „Das Illustrierte Blatt" editată de vechiul ziar „Frankfurter Zeitung" a început să publice în numărul său de la 25 Septembrie o serie de senzaționale destăinuiri, cari lămuresc o seamă de lucruri rămase turburi până acum. Toată țesătura de intrigi ale lui Israel, cari au determinat războiul de acum, își are originea în faptele pe cari le desvăluie „Das Illustrierte Blatt" și pe cari noi le reproducem în traducere mai jos.

Dragoste liberă sau căsătorie?

13 Februarie 1936.

Bulevardul Saint Germain, care [illegible] pe malul stâng al Senei pe la camera deputaților, prin cartierul universitar al Parisului, este ca toate străzile mari foarte însuflețit la ora aceasta de amiază. Pe trotuare se grăbesc oameni care vin din magazine și birouri și care nu au decât un ceas pentru dejun. Lanțul dublu de automobile nu se mai sfârșește pe stradă și într'unul din aceste automobile, care nu pot merge deloc mai repede, fiindcă circulația se încurcă mereu, călătorește deputatul Monnet. Tânăra lui soție se află în fundul automobilului, iar lângă ea un domn cu figură de iudeu, cu ochelari agățați pe nas și cu o mustață destul de mare. Amândoi se întrețin cu însuflețire.

„Desigur, v'am cetit cartea asupra căsătoriei, „spune tânăra doamnă, „dar trebuie să vă spun —" Ezită. Se scutură. „Pe scurt, nu m'a convins de loc".

„Toate adevărurile au nevoie de un anume timp, „răspunde domnul de lângă ea, nu fără o superioritate plină de vanitate" și nu este într'adevăr nimic mai limpede decât teza mea. Vezi d-ta, *ma petite*, s'a discutat ani întregi asupra acestei chestiuni: bărbații sunt poligami și femeile monogame, sau invers? Și eu spun simplu: dacă bărbații și femeile sunt tineri, atunci sunt și unii și celelalte poligami și dacă au ajuns la o oarecare maturitate, atunci devin monogami, și taina unei căsătorii fericite stă în aceea că bărbații și femeile trebuie să se căsătorească atunci când au intrat în a doua perioadă. Vor exista însă în Franța căsătorii fericite, dacă se va împlini îndemnul meu, care rezultă limpede din teza ce o propun: să se dea fetei franceze libertățile pe care le au de mult tinerii Franței — să fie lăsate să experimenteze în legături libere și cu siguranță că vor deveni soții fericite! Nu dragoste liberă sau căsătorie, ci dragoste liberă și căsătorie după aceea!"

„Dar asta este anarhie!", spune tânăra doamnă. Ea nu e pricepută la vorbă ca partenerul ei, totuși cu instinctul unei naturi sănătoase, ea simte factorul destructiv al opiniei acesteia de literat asupra dragostei și căsătoriei.

„Este înfrângerea anarhiei, deoarece se dă mai întâi loc de manifestare instinctelor anarhice ale omului, până când își găsesc singure ordinea. Uitați-vă la mine: în tinerețea mea, înlăturam orice autoritate — și acum, cu șaizeci și patru de ani, sunt într'atât un om al ordinei, încât nu va mai dura mult până mi se va pune în mână conducerea Franței — nu-i așa Monnet?".

Monnet, care se află la valonul automobilului, nu are timp să răspundă, trebuie să pună frâna, deoarece era mai mai să intre într'un convoi de oameni care traversa bulevardul.

Este un convoi lung de studenți care urmează un car funebru; este înmormântarea scriitorului Bainville, un naționalist care a suferit și cei care-i dau acum ultimele onoruri, sunt partizanii pe care i-a avut între tinerii naționaliști ai Parisului.

Tinerii se uită în automobilul, care a trebuit să se oprească din drum și recunosc pe domnul cu ochelari. Este vrăjmașul lor pe care-l urăsc: Léon Blum, șeful socialiștilor. In acelaș moment se ridică un tumult sălbatic.

Manifestația din Piața Bastiliei

SEMNALUL

Cu câteva zile mai înainte, Léon Blum a spus în Camera deputaților o vorbă primejdioasă. Pe vremea aceea studenții facultății de drept au refuzat să frecventeze cursurile unui profesor, care intervine pentru interesele negusului din Abisinia și propune sancțiuni împotriva Italiei, și Léon Blum, șeful socialiștilor strigase: *„Vom termina noi cu acești studenți fasciști! Un cuvânt al nostru, și zece sau cincisprezece mii de muncitori vor veni din periferiile roșii și vor arăta studenților cine guvernează în Franța!"* Această amenințare cu puterea a făcut sânge rău și acum studenții văd pe omul, care voia să trimeată împotriva lor pe muncitori!" *„Leon Blum! Leon Blum!"* strigă ei amenințători și deodată răsună clar: *„Ucideți-l!"*. In fața cuvântului mulțimea pare că ezită, se dă puțin înapoi— atunci sare un „Camelot du roi", un partizan al monarhiștilor francezi, pe scara automobilului și sparge cu o bară de fier geamul. Cioburile îl lovesc pe Blum în obraji. Il podidește sângele. *„Asvârliți-l cu ai lui!"* Blum a și fost târît afară din automobil.

Câțiva zidari sar dela o clădire și-l smulg pe șeful socialiștilor din mâinile studenților înfuriați. Zidarii vor să-l ducă pe rănit într'o casă și la bătăile lor puternice, ușa se deschide. Dar când portăreasa vede fața rănitului, închide ușa îngrozită. Totuș, zidarii îl duc apoi în casă și după ce mulțimea s'a împrăștiat, domnul și doamna Monnet pot să-l ducă pe rănitul pansat de doctorul Camerei Deputaților chemat în grabă la spital.

Rănile nu sunt grave, și chiar în acea după amiază Leon Blum se 'ntoarce acasă, dar impresia produsă de această întâmplare în Paris este uriașă. Căci este un semnal, care arată marea primejdie: Franța se sfâșie mereu în zadarnice lupte dușmănoase — și dincolo, peste Rin, un bărbat clădește necontenit o Germanie nouă, puternică, unită. Nu are oare și Franța un bărbat care să-și conducă poporul cum o face Führerul sau Ducele? In lupta partidelor, în veșnica ceartă a polititicienilor ambițioși pentru influență și putere, Franța se scufundă din ce în ce ca într'o prăpastie — se va scufunda oare cu totul și apoi se va distruge orbește sau o va trage înapoi la timp o guvernare puternică?

In fruntea a o sută de mii de oameni

16 Februarie 1936.

Pe punctul cel mai înalt al vechiului Paris, pe stânga Senei, se ridică marea clădire cu cupolă a Pantheonului. In locul ei se afla pe vremuri o mică biserică, în care se găsea mormântul sfintei Genoveva protectoarea Parisului. Dar casa aceasta puternică, care fusese la început închinată sfintei, a fost schimbată de adunarea națională a Revoluției din 1789 în loc de glorificare a națiunii, al cărei mari bărbați sunt înmormântați aici. In fața acestui Pantheon flutură astăzi, Duminică, 16 Februarie 1936, nenumărate steaguri roșii.

Partidle de stânga s'au adunat într'un marș de protest împotriva atentatului comis asupra șefului socialiștilor, Leon Blum. Intre timp guvernul a acționat energic; facultatea de drept dela universitate a fost închisă, președintele Republicei Albert Lebrun a semnat decretul, prin care s'a dispus dizolvarea grupărilor naționaliste. Dar bărbații de stânga folosesc prilejul să-și arate și pe stradă puterea. Guvernul (care nu este socialist) a dat permisiunea pentru această demonstrație; desigur demonstranții n'au voie să treacă pe la locul unde s'a produs atentatul, — există teama că se vor produce noi turburări. Dar ziua de iarnă este destul de rece și probabil va influența liniștitor asupra spiritelor. Polițiști și membri ai gardei republicante, trupa polițistă a Parisului, păzesc răscrucile și piețele, pentruca demonstrația să nu fie tulburată; la distanțe egale stau polițiști cu motociclete, care trebuie să aducă întăriri, dacă se vor produce ciocniri.

Este un convoi de o sută de mii de oameni, care se pune acum în mișcare — va trece dela Pantheon peste podul Sully pe celălalt mal, apoi pe locul unde se afla Bastilia și în sfârșit pe piața Națiunii. Nu sunt numai socialiști și comuniști, care demonstrează aici, ci și membrii ai partidelor burghezo-liberale. Se speriaseră desigur aceștia când văzură numai steaguri roșii și nici unul tricolor. „Face impresie rea lucrul ăsta!" se spunea și, domnii fură foarte fericiți, când văzură într'un bazar din apropiere, deși e repaos luminical, un steguleț albastru-alb-roșu.

Convoiul trece în rânduri largi de zece sau de mai mulți oameni, dintre care cei mai mulți s'au lăsat duși. Cu pași înceți, în frunte merg organizațiile tineretului. Unde se arată spectatori la ferestre, sunt salutați cu pumnul ridicat; cântece sălbatice răsu[illegible] străzile pietruite:

„Fraților, iată că se apr[illegible]
revoluția, chiar mâine — [illegible]
Incărcați-vă puștile!"

Socialiști tineri, în cămă[illegible] tre cu cravate roșii, strig[illegible] ța sovietică trece în mar[illegible] sovietică trece în marș!" [illegible] de fete sprintene au fost [illegible] în costum albastru de lu[illegible] cântă cu vocile lor subți[illegible] cam ascuțite, vechiul c[illegible] Revoluția franceză dela 1[illegible] a costat viața a nenumăr[illegible] meni; dar ele cântă cu o[illegible] a timpului: nu aristocrații [illegible] viață o admiră la cine[illegible] trebuiesc spânzurați, ci b[illegible]

„Ah! Ca ira, ca ira,
Les bourgeois on les [illegible]

Se află și multe fem[illegible] soldați în uniformă și [illegible] au un cântec deosebit:

„Căci noi cu gloanțele [illegible]

„Vom împușca, vom împ[illegible]
„Chiar pe generalii noștri [illegible]

așa cântă soldații — [illegible] rândurilor lungului con[illegible] mărimile partidului, ca[illegible] cu pumnul ridicat, merg[illegible] bat, care la fiecare salut[illegible] te pălăria — un bărbat [illegible] astăzi o înfățișare [illegible] care în general nu pre[illegible] bine, dar care totuș nu [illegible] lipsească: d. Edouard [illegible] bărbat, care știe să stri[illegible] poșetor când îl apucă mâ[illegible] numește între prietenii lui [illegible], radical-socialiști (stânga [illegible]) „taurul din Carpentras" [illegible] partamentul Vaucluse se a[illegible] [illegible]lul Carpentras, al cărui [illegible] este). El se deosibește de [illegible] politicieni ai Franței mai [illegible] în aceea că tace, în timp [illegible] vorbesc cu plăcere vreme [illegible]gată, și tocmai această tă[illegible]re că spune multe: pare că [illegible] bărbat care are ceva de rea[illegible] [illegible]re plănuește ceva. [illegible] bul german „Apele tăcute [illegible] adânci" nu este desigur [illegible] în Franța; aici se știe „nu e nimic mai primejdios [illegible] o apă liniștită" — dar nu [illegible] deste nimeni că Edouard [illegible] în orele hotărîtoare, în [illegible]rta Franței depinde de [illegible] lui, a trădat-o într'un [illegible]mentabil, deoarece el nu [illegible] acționeze în pas cu con[illegible]ele măsuri ale Fuehreru[illegible] [illegible] îl mai consideră încă o[illegible] [illegible]orului.

[illegible]ul celor o sută de mii, în [illegible] cărula mărșăluește E[illegible] Daladier se desparte în [illegible] piața Națiunii. Prefectul [illegible] poate opri alarma subal[illegible] [illegible] săi — dar în timp ce ei [illegible] fărâmează liniștiți și-și [illegible] dui o seară de Duminică [illegible], domni idin guvern nu [illegible] berați de grijile lor. Ei au [illegible] greutăți interne — ei văd [illegible] rămâni grele complicațiuni [illegible] că externă.

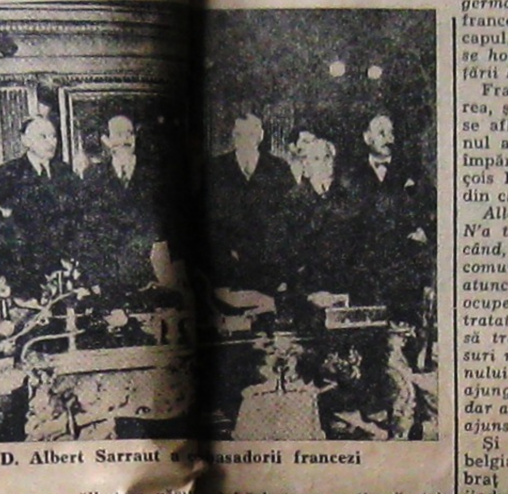

D. Albert Sarraut a[illegible] ambasadorii francezi

Un film [illegible] sovietică

6 Martie 1936.

Mare recepție la ca[illegible] dei Rusiei sovietice: a[illegible] a invitat la un film ca[illegible] manevrele rusești din[illegible] Toți atașații militari [illegible] primit invitații, chiar [illegible] din Statul major germ[illegible] sit toți atașații — dar [illegible] lipsesc. Bate ora cinci[illegible] ceasornicului merge [illegible] — militarii germani înc[illegible] Când s'a făcut cinci [illegible] [illegible] spune: domnii dela Statul[illegible] [illegible] german cer scuze și roagă [illegible] înceapă fără ei; au fost che[illegible] [illegible] o conferință neprevăzută [illegible] poate fi amânată. Așa dar [illegible] începe fără ei.

[illegible]ntația s'a sfârșit. E ora [illegible] ospeții stau la bufet cu [illegible] prind puteri; atunci atașa[illegible] [illegible]r belgian ia deoparte pe [illegible]z, pe care-l știe prieten [illegible] adorul François Poncet. [illegible] de ce nu au venit ofițerii germani?" întreabă belgianul pe francez și când acesta clătină capul, continuă: *„In clipa aceasta se hotărăște luarea în posesiune a țării Rinului!"*.

Francezul își ascunde tulburarea, și se alătură grupului în care se află François Poncet și belgianul așteaptă o clipă în care să-i împărtășească vestea. Dar François Poncet clatină neîncrezător din cap.

Allons donc! Nu mai glumiți! N'a trecut nici un sfert de an de când, ca președinte de consiliu am comunicat guvernului german că atunci când Reichul va dori să reocupe zona demilitarizată fără tratative, Franța se va găsi silită să treacă la cele mai severe măsuri militare. Reocuparea Țării Rinului nu e un lucru simplu. Se va ajunge desigur într'o zi și acolo, dar aceasta va mai dura. Incă n'am ajuns chiar așa de departe!".

Și ambasadorul francez luă pe belgian și pe bunul său prieten la braț și-i conduse la bufet, îngrijindu-se să mai servească fiecare încăodată din minunatul caviar, care nu se poate găsi nicăieri așa de bun ca la ruși.

Dar în noaptea care urmă acestei zile, ambasadorul anunță guvernului său dela Paris că el și ambasadorii celorlalte puteri au fost chemați pentru 7 Martie la ministerul de externe pentru a primi acolo comunicări... și când parizienii văzură ziarele din 7 Martie, putură ceti pe prima pagină: *„Se așteaptă un important gest al Fuehrerului pentru mâine sau Luni"*.

UN MINISTER IN PANICA

7 Martie 1936.

In fața ministerului internelor din Paris sosiră puțin înainte de ora nouă dimineața automobilele miniștrilor — președintele consiliului Sarraut și-a adunat grabnic miniștrii.

Bănuește că „gestul mare" al Fuehrerului va fi reocuparea Țării Rinului și este hotărît să răspundă prin puterea armelor.

Albert Sarraut, un om în vârstă, este tipul caracteristic al politicianului francez. Influența lui e mare — fratele lui e directorul ziarului „Dépêche de Toulouse", unul din cele mai importante organe ale presei din provincie; și el însuși un mare maestru al jocului politic de culise. Cel mai înalt țel al ambiției sale și l-a ajuns din nou: este președinte de consiliu și în acelaș timp, ministru al internelor, și prin aceasta i s'a dat Franța pe mână. Parisul întreg povestește o întâmplare ciudată despre președintele de consiliu Sarraut în legătură cu niște penibile afaceri.

Intr'o zi un negustor de obiecte artistice îi oferi o colecție de artă neagră, propunându-i s'o cumpere. Sarraut, care este el însuș colecționar, cercetă colecția, dar spune că nu-l interesează — „am să-ți trimit însă pe cineva, care are să ți-o cumpere", zise ministrul.

Chiar în aceeaș zi se prezentă cumpărătorul trimis de Sarraut și luă colecția. „Și unde să trimit nota de plată?" întrebă negustorul. „Trimiteți-o la „Sphinx", spuse cumpărătorul — acesta e numele unei cunoscute case publice. Intr'adevăr, socoteala fu plătită acolo și colecția putea fi văzută într'o casă publică din Marsilia de cunoscători... Cu aceste cercuri stă în relații prietenești președintele de consiliu al Franței — dar nimeni nu se supără; se fac glume, nimeni nu ia în serios lucrul acesta. Francezii încă nu sunt conștienți că în această toleranță a defectelor acestora se află o vină politică, pe care vor trebui s'o plătească într'o zi.

Albert Sarraut salută pe ministrul său de externe Flandin, pe ministrul Paul Boncour, care reprezintă Franța la Geneva, pe ministrul său de războî, generalul Maurin ca și pe șeful Marelui Stat Major al armatei franceze generalul Gamelin. Nu uită să salute politicos nici pe ministrul Poștei și al Elsass - Lotaringiei, domnul Mandel, care se numește de fapt Ieroboam Rotschild. In timpul războiului mondial, era omul lui Clemenceau și omul ambițios, rece și demonic nu avea niciun prieten, era chiar urît de toți în acelaș timp, temut de toți. Iși crease între oamenii politici ai timpului său o putere neobișnuită, mijlocindu-le toate afacerile scandaloase, din care pricină toți căutau să se pună bine cu el, pentru a-l face să tacă.

Neputincioșii se răzbunau împotriva lui, punând în circulație svonuri răutăcioase: Mandel trebuie să fie, așa povestesc fetele emisferei, de față când anumite cercuri ale „societății bune" se adună noaptea în Bois de Boulogne, unde doamnele nu au altceva decât o mantie — Mandel trebuie să să aibă cea mai mare bibliotecă pornografică din Paris, spuneau domnii — dar toate acestea sunt simple svonuri, nu este nimic sigur. Omul acesta trăiește singur în Avenue Victor Hugo 67 numai cu mama; că își are sfatul la „Omnibus", restaurantul de noapte Maxim, cunoscut în toată lumea, e un lucru ce aparține obiceiului parisian.

Miniștrii s'au întâlnit prea de vreme — informațiile trebuitoare pentru hotărîrile de luat încă n'au venit. La nouă și jumătate, apare ambasadorul german la Paris, Contele Welczek la ministerul de afaceri străine de pe Quai d'Orsay și aduce o notă — dar nota aceasta ajunge miniștrilor într'o traducere grăbită, neinteligibilă. Miniștri se hotărăsc să se adune din nou la ora 11 și când la ieșire ziariștii năvălesc asupra membrilor guvernului, Paul Boncour nu-i poate lămuri decât astfel: *„Se va examina bine memoriul german"*.

Clătinând repede capul, ministrul de externe Flandin confirmă această declarație și toți miniștrii se îndepărtează cu figurile cât se poate de încrezătoare.

Intre timp ministrul de externe dela Berlin a primit ambasadorii străini în Wilhelmstrasse și le-a comunicat hotărârile Fuehrerului și însus Fuehrerul a anunțat în Reichstag poporului german și lumii întregi: „De astăzi s'a restabilit suveranitatea Reichului în Țara Rinului". In acelaș timp Adolf Hitler a oferit Franței și Belgiei un pact de neagresiune pe 25 de ani. In dimineața acestei zile trupele germane au trecut Rinul.

Președintele de consiliu Albert Sarraut este scos din fire — ar voi să acționeze, să acționeze tot atât de repede, tot atât de impresionant ca germanii, dar nu o poate face: trebuie să se înțeleagă mai întâi cu belgienii, cu italienii, cu toate puterile care au semnat pactul dela Locarno, de care Germania s'a desfăcut astăzi. Intre timp orele trec, o zi întreagă trece, o întreagă noapte; abia Duminică dimineață, la 8 Martie, pot veni miniștrii francezi la o ședință hotărâtoare prezidată de Președintele de republică.

Prizonierul din casa fără nu[illegible]

8 Martie 1936

Prezident al republicei franceze este în timpul acesta d. Albert Lebrun. Poincaré a adus el însuși mai mult nenorociri decât fericiri țării și urmașii lui n'au făcut altceva mai bun.

Necontestat, surâzătorul Doumergue s'a achitat desigur bine în timpul președinției sale (1924—1931); dar nefericitul Doumer (1931—1932), care-și pierduse în războiul mondial patru fii, fusese ucis,—un rus țarist îl omorâse ca protest împotriva politicei sovietice a guvernului francez. Millerand (1920—1924) trebuise să-și părăsească postul din motive politice și Paul Deschanel (18 Febr.—22 Sept. 1922) înebunise: semna acte la fel cu „Napoleon" și încerca să se cațăre pe copacii grădinii Elysée. De la 1932 locuește în strada Faubourg-Saint-Honoré Albert Lebrun; se știe că palatul Președintelui are pe stradă numărul 55, deși plăcuța cu numărul acesta nu se vede nicăeri — în schimb deasupra porții flîfîie mereu tricolorul, grupuri din Garda republicană trec zi și noapte încolo și 'ncoace. Poincaré a observat odată cu amărăciune că acești gardieni nu-l apără atâta pe președinte, cât mai mult îl țin sub pază ca să nu facă vre-un pas neîngăduit eșind din casă, căci Președintele republicei e socotit ca „prizonierul dela Elysée". Ceea ce îl leagă sunt prescripțiile — este primul bărbat al Republicei, dar de teama unei conduceri cu adevărat puternice republicanii și-au făcut din președintele lor o figură exclusiv decorativă. Când își va face Albert Lebrun în 1939 bilanțul celor șapte ani de președinție, va ajunge la următoarele rezultate: a devenit ca președinte nașul a 2200 copii, a primit 7000 de audiențe, a sărutat la recepții festive 72 de tinere mirese, a luat parte la 350 de sfeștanii, și-a pus semnătura sub 200 mii de acte oficiale — și ce acte! Dacă s'au numărat orele de serviciu ale birourilor vamale, Președintele republicei trebuie să semneze decretul; dacă s'a hotărît ca ochiurile plaselor de prins pește pe coasta algeriană să nu fie mai mici de zece milimetri, Președintele republicei franceze semnează decretul; când un bărbat vrea să-și schimbe numele de *Salaud* („ticălos") în *Sadaut* („tulpină"), pentru a nu mai fi expus glumelor răutăcioase ale prietenilor, decretul respectiv poartă semnătura Președintelui republicei...

Astfel s'a îngrijit ca prezidentul, care este vreme de șapte ani inamovibil, să fie ca paralizat.

Totuși președintele, dacă ar voi, dacă ar fi bărbatul pentru aceasta, ar putea da țării sale o conducere hotărîtă, căci nici o forță nu-l poate constrânge să acționeze împotriva convingerilor lui.

El este căpitanul corăbiei statului, și încredințează conducerea acesteia în timp de pace cârmaciului — poate (dacă e dotat pentru aceasta) să comande el însuși de pe puntea de comandă atunci când corabia e zdruncinată de furtună. De aceea privirile se îndreaptă în hotărîtoarele ore ale acestei dimineți de duminică spre Albert Lebrun, care poartă răspunderea hotărîrilor guvernului său în fața poporului și a istoriei.

(Continuare în nr. viitor).

Cronica externă

Se pare că tensiunea care se născuse între Budapesta și București pe chestiunea ultimelor întâmplări cunoscute s'a calmat în urma hotărîrii guvernului nostru de a preda, conform stipulațiunilor arbitrajului dela Viena chestiunile litigioase ridicate de ocupația maghiară în Nordul Ardealului, în deciziunea guvernelor garante dela Berlin și dela Roma. In adevăr, presa maghiară, postul de Radio Budapesta și chiar oficialitatea maghiară au schimbat tonul: nu știm însă dacă realmente au schimbat și maniera pe teren.

La 16 Octombrie, d. Valer Pop, primul delegat român în comisiunea româno-maghiară convocată la Budapesta în ziua de 15 Septembrie spre a soluționa aceste litigii, a depus în numele guvernului român la ministerul de externe al Ungariei, un memoriu în care se constată toate manifestările guvernului maghiar față de problemele în discuție, manifestațiuni cari fac imposibilă, spune memoriul, continuarea tratativelor directe și obligă guvernul român să recurgă la stipulațiunile punctului 5 ale arbitrajului dela Viena.

Memoriul precizează, că încă dela 16 Septembrie primul delegat maghiar a făcut greutăți. Nici chestiunile fixe, nici cele ce s'au ridicat din modul cum s'a făcut ocupația, n'au putut fi discutate și soluționate în spiritul de bună înțelegere și justețe, pe care il proclamă arbitrajul dela Viena. „La 2 Octombrie, spune memoriul, „în loc de a începe în mod practic tratativele, delegația ungară a adoptat punctul de vedere că tratativele nu pot fi practic începute și conduse deoarece România în momentul actual nu ar avea încă o constituție". Primul delegat român a dovedit imediat netemeinicia acestui punct de vedere și s'a menținut cu stăruință pe punctul de vedere român, și anume că chestiunea minoritară în interesul ambelor țări și a relațiunilor lor viitoare, trebuește discutată și soluționată. Primul delegat ungar a declarat atunci că dorește să supună încă odată chestiunea guvernului regal ungar și să comunice răspunsul definitiv peste o zi sau două delegațiunii române.

Și se adaugă imediat constatarea, după răspunsul din 2 Octombrie al primului delegat maghiar, că guvernul său nu este în măsură să trateze asupra chestiunei minoritare, între România și Ungaria:

„Ultima încercare a primului delegat român ca printr'o convorbire particulară cu ministrul de externe al Ungariei să repună în mișcare tratativele cari nu mai puteau înainta, trebuia de asemenea considerată ca nereușită, după ce excelența sa contele Csaky s'a exprimat că guvernul regal ungar ar fi încă, în principiu, decis să încheie și să semneze un acord minoritar cu România, dar că nu s'ar putea lua răspunderea pentru asemenea act în fața opiniei publice maghiare și că punerea în aplicare a unui asemenea acord trebue considerată ca imposibilă în situațiunea de tensiune actuală.

„Ca urmare, tratativele asupra soluționării chestiunii minoritare române din partea Ungariei trebuesc considerate ca definitiv respinse".

Iar ca încheiere se spune:

Toate propunerile românești pentru examinarea cazurilor prin comisiuni mixte româno-ungare pe bază de reciprocitate și ca prin aceasta să se aducă o ameliorare a situației populației românești, au fost respinse total de guvernul regal ungar.

„Guvernul regal român, cu toate repetatele refuzuri din partea guvernului regal ungar, menține încă și acum aceste propuneri și în cazul acceptării anticipate a acestei condițiuni, este gata să permită reîntoarcerea ungurilor cari se pretind expulzați, bine înțeles dacă și românii expulzați se pot întoarce fără periclitarea existenței și vieții lor la bunurile și locurile lor.

„Insfârșit, guvernul regal român se vede nevoit a preciza că populația românească în teritoriile noui ocupate de Ungaria este privită și tratată ca absolut în afară de lege și că guvernul regal ungar sau nu vrea sau nu poate să asigure viața și averea populației românești".

După ruperea tratativelor, d. Valer Pop a plecat la Berlin, unde primul delegat român a avut onoarea să fie primit în audiență de d. Ribbentrop, ministrul de afaceri străine al Reich-ului. Și nu e lipsit de semnificație faptul, că fostul ministru de afaceri străine al României, care a semnat actul dela Viena, deși acum fără nici o calitate oficială, era în acelaș timp primit în audiență la Roma de d. Ciano, ministrul de externe al Italiei.

Energica acțiune a guvernului român pentru a pune capăt unor stări de lucruri profund dăunătoare liniștei în Sud-Estul european și în flagrantă contradicție cu spiritul arbitrajului dela Viena se pare că a avut efectul cuvenit.

Mențiune la concursul de nuvelă

DOMNUL INSPECTOR

Nuvelă de Tavian Vrânceanu

Staicu Blăgan — profesor definitiv la catedra de limba română de la Școala Normală Spiru Haret — pare că e un om făcut să rămână totdeauna nemulțumit. De directorul Iordăchescu, era nemulțumit fiindcă acesta nu se interesa de ordinea în școală. Elevii, de la clasa I-a până la a VIII-a, își fac de cap. Intâlnești elevi la cinema, pe stradă; ies din internat fără niciun control. Și pentru toate acestea nicio eliminare.

— Auzi domnule, nicio eliminare! — făcea către cunoscuți Staicu Blăgan. Nimic. E cu totul absent de realitate. Ăsta-i director?

Cu cestălalt director, cu Dimănceanu, nu-i mulțumit de felul cum e gospodărită averea școlii. Staicu Blăgan nu e aproape nici odată de părerea celorlalți membri ai comitetului. Nu aprobă nici odată propunerile directorului și mai întotdeauna semnează în opinie separată.

Fiindcă lucrările comitetului sunt îngreuiate din această pricină, directorul s'a gândit ca pentru viitor, să nu-l mai anunțe pe Staicu Blăgan. Ei bine, — a fost un adevărat scandal când Staicu a aflat întâmplător că s'a ținut ședința comitetului fără să fi fost și el chemat.

— Ce înseamnă porcăria asta domnule? — strigă mânios Blăgan, către secretar. Adică averea școlii se administrează cum vrem fiecare?

Iar acasă către soție:

— Păi tu-ți dai seama cine-i Dimănceanu, dragă? Ăsta crede că averea școlii e averea lui.

— Lasă Icule!... Ce treabă ai tu în definitiv? — făcu doamna Blăgan, căutând mereu să împace lucrurile, temându-se ca nu cumva din cauza vreunui conflict cu directorul, să-i rămână soțul fără slujbă.

A doua zi însă Staicu Blăgan a trimis o reclamație direct Ministrului.

— O să vezi tu cum o să mi-l pun eu bine pe Dimănceanu. Așteaptă numai câteva zile.

A urmat o anchetă. Insă după această anchetă, făcută în cursul celei de a doua săptămână, reclamația, s'a clasat ca neîntemeiată. Ședințele comitetului școlar se țineau cu majoritate de membri și deci hotărîrile îi erau valabile. Aceasta n'a fost însă un motiv care să-l liniștească pe Staicu Blăgan. Pe ascuns a început să folosească toate prieteniile de la cele mai apropiate, până la cele mai vagi cunoștințe din oraș și de la minister. Adică a început să-l lucreze pe Dimănceanu.

— Ce-mi spui tu, dragă — răspundea nevesti-si acasă. Păi să fiu eu directorul nenorocitei ăștia de școli, s'ar schimba totul într'o săptămână. Dimănceanu? — ăsta-i o lepră. Ii suge tot venitul ca o lipitoare.

— Icule, Dimănceanu are relații — stăruia tot mai împăciuitoare soția. E bine văzut la minister. Oricum e greu să fie schimbat.

— Ei asta-i acum! Relații. Parcă eu nu pot avea relații. Tu ești femeie. Ți-i teamă mereu că o să rămânem pe drumuri, că n'o să avem, că e una, că e alta, dar nu vrei să-ți dai seama de realitățile cestelalte.

Despre manevrele lui Staicu Blăgan a auzit și Dimănceanu. Om sigur pe situație a zâmbit și n'a dat nicio importanță. Aceasta se întâmpla cam pe la finele trimestrului al II-lea.

In anul acela se desprimăvărase devreme. Orașul duduia iarăși de plinul vieții sbucnită pe străzi cu toată puterea de sub asprimele iernii. Umflau mugurii în zarzări și mijea iarba prin grădini și pe răzoare.

Intr'o zi, când Staicu Blăgan s'a întors de la școală, unde avusese „ore", îl aștepta un plic acasă. Era un plic mare și alb, cu antet. Un plic de la minister.

De la factor l-a primit doamna Blăgan. L-a luat în mână și a rămas oarecum îngrozită:

„Un plic de la minister!! Ce-o fi?!... Ăsta-i visul de astă noapte... Dimănceanu... Cine știe? Și de atâtea ori i-am spus lui Staicu să se astâmpere. Ce om și el!! Niciodată n'a voit să asculte. Niciodată!".

Ingrijorată, doamna Blăgan a pus plicul pe masă, deasupra farfuriei în care urma să servească supa. L-a pus în așa fel ca să-l observe ușor soțul când o veni de la școală. Iar ca să-l cruțe de vreo eventuală jenă față de dânsa, când o citi hârtia, doamna Blăgan se gândi în sine, să întârzie mai mult la bucătărie. E mai potrivit să nu fie de față. Staicu o să se descurce mai bine singur.

De fapt ar fi vrut să deschidă ea plicul. Să vadă mai degrabă ce e înlăuntru, dar știa cum se supără Staicu, dacă altcineva îi deschide corespondența. De aceea gândindu-se la o mulțime de lucruri rele, a hotărât să-l aștepte pe dânsul.

Staicu Blăgan, a rămas și el foarte mirat când a văzut plicul. L-a luat în mână și a citit cu atenție încordată mai întâi antetul scris deasupra cu litere groase:

„MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE"

Domnului Staicu Blăgan

Profesor Școala Normală Spiru Haret.

In colțul din stânga era trecut cu cifre alungite numărul eșirii de la minister, iar în partea dreaptă, numele orașului cu litere mari, bătute la mașină și subliniate.

„Ce-o mai fi și asta? — se întrebă domnul Blăgan. Pe loc îi păru rău că nu s'a gândit din timp să fi vorbit cu factorul ca toate scrisorile să i le dea numai lui în mână sau să i le lase la poștă să și le ridice singur. De, — nevasta e bine să cunoască mai puține dintre ale bărbatului.

Doamna Blăgan era în adevăr la bucătărie. Staicu luă vexat plicul și-l desfăcu ușor, răsucind un creion subt clapa care avusese dextrină și închisese corespondența.

Iar după ce străbătu conținutul hârtiei dela minister:

— Emiliaaa!... Emilia!... — își strigă Staicu nevasta, prelungind puțin vocalele. A! dar nici nu vreți să neauziți madam Blagan! — continuă dânsul cu o veselie obișnuită, intrând în bucătărie. Ei, ai văzut asta? De ce n'ai desfăcut plicul?...

— Păi, m'am gândit că... — încercă să-i răspundă coana, cu o stare sufletească în care se amesteca teama de până mai adineaori și nedumerirea de acuma.

— Nici un păi, dragă. Trebuia să deschizi plicul și să citești. Ce sfântul? Nu ești tu soția mea? Soția nu trebue să știe toate ale soțului? Nu??

Doamna Blăgan luă hârtia și o citi și ea cu ochii lacomi să-i cuprindă dintr'odată toate cuvintele:

„Vi se face cunoscut că Ministerul cu Nr... din... v'a numit inspector școlar"...

Apoi, o clipă, doamna Blăgan a rămas cu hârtia în mână, urmărind, în gând înc'odată, înțelesul rândurilor. Și ridică ochii spre Staicu:

— Cum adică, tu ești inspector, Icule?!

— Ei, na-ți-o bună. Nu vezi ce scrie? Ori, nici acum n'ai încredere în mine?

— Icule, cum spui așa?!... — îl dojeni doamna Blăgan, făcându-se mică și supusă.

— Ei, și nu te bucură? Mhh, nu te bucură? — insista domnul Blăgan, privindu-și stăruitor soția.

— Icule...

Cum în momentele fericite, căsniciile totdeauna devin perfecte și în casa domnului Blăgan, se restabili imediat echilibrul amenințat, în ultimele zile de o răceală mutuală.

— Bucuria-i bucurie, Emilio. O dăm pe dindouă: jumătate ție și jumătate mie — adăugă mai departe soțul, cuprins de aceleași sentimente ce le avea pe când făcea numai curte domnișoarei Emilia Hotnog — astăzi, nevastă-sa. Ca propunerea lui să devină fapt, cuprinse talia nevesti-se-i și boțind hârtia ministerială între dânșii, o sărută apăsat pe amândoi obrajii.

Apoi, amenințând-o cu degetul, ca într'o cochetărie femenină:

— De altă dată să ai mai multă încredere în soțul tău.

Doamna Blăgan a râs fericită și n'a mai zis nimic.

— Tiii!... să-l vezi pe Dimănceanu! Mă Emilio, o să ți-l frec de o să-i meargă peticile. Il satur eu de direcție și de toate. Și acum, hai să stăm la masă că avem de lucru. Acum, Emilio am de lucru cu ăștia.

Una din obișnuințele lui Staicu Blăgan, e ca după masă, în fiecare zi, să se odihnească. Cât de puțin, dar să-și facă obiceiul. Altminteri nu e bun de nimic. E moale. Parcă-i lipsește ceva. Nu poate fi atent la răspunsurile elevilor și nici nu poate explica; apoi în cancelarie, în tot timpul recreațiilor îi vine să stea numai tolănit pe canapea.

De astă dată a renunțat la toate acestea. Și apoi chiar să fi vrut, nu putea dormi. Nu-i venea să doarmă. Era nerăbdător. Timpul trecea parcă prea încet. Iși scotea la fiecare cinci minute ceasul să vadă cât a mai rămas până la ora când trebuia să fie la școală.

De acasă a plecat mai de vreme; iar ca să nu fie nici prea de vreme la școală, a mai întârziat nițel pe stradă. S'a uitat în vitrinele dela librării și dela magazinele cu stofe. Aici i-a venit în gând să-și aleagă pentru un costum. I-a plăcut o stofă gris-fer cu dungi rari verzi ca frunza de cireș. Ceva așa ca să cadreze cu noua lui situație de inspector. Pe urmă se răsgândi, zicându-și că e mai bine să vie cu Emilia. Oricum femeile au gust mai deosebit pentru îmbrăcăminte. Deodată îi veni în gând că a întârziat. Iși scoase ceasul. Se liniști și un sentiment de ușurare îi năpădi sufletul. Nu era nici prea devreme și astfel să fie nevoit să aștepte în cancelaria profesorilor și nici prea târziu.

Staicu Blăgan după ce bătu de formă în ușa cancelariei directorului, intră fără să mai aștepte altă poftire. De afară își luase o înfățișare gravă cum nu o mai avusese niciodată. Sub braț ținea servieta în care-și păstra ca pe ceva scump, numirea lui de inspector școlar. Pentru toate acestea Staicu Blăgan se felicită în sine.

Inlăuntru, cu importanță:

— Bună ziua. Domnule director, uite ce este: vreau să vă fac o inspecție și cred că e bine să începem cu casa. Nu?

Directorul, ascunzându-și un zâmbet perfid, rămase mai departe cu ochii între hârtii, așa cum l-a găsit la birou, când a intrat la dânsul Staicu Blăgan.

Să-mi faci o inspecție d-ta? Cum asta domnule profesor?

— Adică d-ta, domnule director, n'ai primit ordinul 14525 al Ministerului Educației Naționale?

— Ordinul Ministerului Educației Naționale?!

Fără a mai răspunde, Staicu Blăgan scoase din servieta sprijinită pe biroul directorului, hârtia cu antetul ministerial, să dovedească ordinul de numire al d-sale ca inspector.

— Bine, bine ai fi având d-ta ordin — răspunse directorul, fără a privi hârtia, dar la fel trebue să avem și noi unul de înștiințare și pe urmă poftim la inspecție.

— Adică d-ta refuzi și în fața ordinului dela minister! Nu mai înțeleg nimic domnule director. Ce, aici suntem în anarhie? Facem fiecare ce vrem și cum vrem? Ne batem joc?

— Domnule Blăgan, nu e vorba de anarhie și nici de bătaie de joc — încearcă să explice directorul Dimănceanu. Mai întâi trebue să fim în forme. Să respectăm legea, regulamentele.

— Ce forme domnule? Ce forme? — îi răspunse Staicu Blăgan, cu niște ochi cari trebuiau să înghețe orice om. Adică toată viața dumitale ai lucrat numai cu forme? O să vă scoatem noi formele astea din cap!

Staicu Blăgan, roșu de mânie, eși trântind ușa și trecu alături la secretariat.

— Dă-mi numai decât registrul de intrare! — se adresă Blăgan autoritar și mânios ca un rechin, secretarului.

— Registrul de intrare e la domnul director. Mi l-a cerut de dimineață — răspunse secretarul, ocupat cu înmatricularea notelor trimestriale.

— Ce înseamnă asta domnule? Vă bateți joc amândoi? Sunteți vorbiți? Hm! Ințelegem noi.

— Domnule profesor, dar noi nu înțelegem nimic. Cum ne batem joc? Ce vorbă-i aceasta?

— Adică o faci pe mortul, nu știi nimic, ai?! Adică, dumneata și cu directorul dumitale nu știți că sunt numit inspector? Bine domnule, o să te aranjez eu și pe dumneata! Telefonul!...

Telefonul școlii normale, în biroul secretariatului, constituia o mică centrală. Cu un tablou de șunturi, se puteau încircui pe rând, telefonul din biroul directorului, dela locuința directorului și legătura cu centrala telefonică din oraș. In acelaș tablou erau și șunturi fără circuite.

Staicu Blăgan, neobișnuit cu asemenea diversiuni electrice, fără a mai cere lămuriri, ca nu cumva să își diminueze din demnitatea creiată brusc de ordinul ministerial, procedă așa cum a procedat cu toate telefoanele de până acum. Prinse a învârti de sonerie:

— Alo! Alo centrala!...

— ?!

— Alo centrala! Alo! Alo!...

— ?!...

Staicu Blăgan strânse enervat ebonita manivelei și prinse să sune din nou cu întreruperi.

— Alo centrala! Alo! Alo!...

— ?!...

(Continuare din pag. 12-a)

GÂND ȘI FAPTĂ LEGIONARĂ

Justitie legionară morală legionară

Mișcarea legionară nu este numai o mișcare politică, ci și una etică. Nota aceasta o deosebește de toate grupările politice vechi și noi. Comunitatea de viață, în care trăesc legionarii, nu are scopul exclusiv de a unifica forțele pentru asigurarea biruinței pe tărâmul politic, social, economic, ci înainte de toate de a fi un mediu prielnic pentru desvoltarea bunelor deprinderi ale omului. Căci nu este într'adevăr nimic mai greu decât să învingi propriile tale păcate și să lupți pentru a te apropia de acea puritate sufletească, pe care mulți o doresc sincer, dar și mai mulți o trădează din slăbiciune și oboseală. Efortul comun și pilda camarazilor constituie un ajutor dintre cele mai roditoare. Intr'un asemenea mediu, greșala nu mai poate deveni obișnuință, păcatul nu mai poate ajunge viciu. Impuritatea gândului și a faptei se spală în apa curată a mărturisirii față nu numai de propria-ți conștiință (care rămâne de atâtea ori neputincioasă) ci și față de camarazi. Lucrul acesta de un adevăr ce nu poate fi contestat de nimeni stă la temelia justiției legionare. Pedeapsa cea mai aspră nu poate aduce niciodată îmbunătățirea dorită de societate și de individ, dacă nu există recunoașterea greșelei și dorința de îndreptare pornită din adâncurile curate ale sufletului omenesc.

Pedeapsa se impune însă și în cazul acesta. Ea nu va fi însă răzbunarea societății, ci, după normele de justiție legionară va fi „doar ispășitoare și izbăvitoare". Va fi deci o suferință acceptată și impusă de cel ce a păcătuit. Pedeapsa va fi cerută chiar de el, iar consiliul de judecată va înregistra numai mărturisirea și va ascuita sancțiunea dictată de conștiința celui în cauză, judecând dacă este prea aspră sau prea ușoară.

Rezultatele unei asemenea judecăți vor fi surprinzătoare. Nimic nu poate fi mai bogat în roade în acțiunea pentru educarea omului nou, decât încrederea în posibilitatea de a fi bun a fiecărui individ. Toți putem fi buni. E greu să devenim, sau mai bine zis e greu să nu ne lăsăm năpădiți de buruiana deprinderilor rele. Mărturisirea unei greșeli și pedeapsa hotărâtă de fiecare va înlătura un șir întreg de greșeli asemănătoare, din ce în ce mai grave însă, pe care cea dintâi le aduce după sine.

Așteptați și nu vă plângeți: dreptatea va veni pentru toată lumea

Un îndemn al d-lui Horia Sima, comandantul mișcării legionare și vice-președintele Consiliului de miniștri

Aflu cu mâhnire că oriunde se găsesc legionari în locurile de conducere ale Statului sunt asaltați de oameni de tot felul cu nenumărate intervenții și plângeri cari cer cu stăruință să li se facă dreptate, răpindu-le timpul și împiedicându-i să lucreze în liniște.

Eu înțeleg starea sufletească a tuturor celor năpăstuiți de vechiul regim, a tuturor celor cari au suferit abuzuri, umilinți și nedreptăți; înțeleg setea de dreptate a poporului românesc după sfârșitul unei epoci de fărădelegi și tiranie, înțeleg durerea și mizeria în care trăesc milioane de oameni, pentrucă noi toți legionarii ne-am născut din durere și suferință; înțeleg dorința tuturor spre o viață mai omenească, dar trebue să-și dea seama și lumea românească de pretutindeni și cu atât mai mult legionarii, că răul nu poate fi nimicit dintr'odată, că el a intrat adânc în sângele nostru, că ne aflăm în fața unui sistem al răului, care nu poate fi înlăturat decât treptat și cu multă răbdare. E necesar să schimbăm întreaga mentalitate iudeo-masonică și anti-românească de până acum, pentruca spiritul de dreptate să stăpânească în toată ființa poporului nostru.

Noi vom birui și vom înlătura toate greutățile din drumul nostru, dar această biruință este legată de timp. Nimeni nu poate să ceară să îndreptăm într'o lună de zile ceeace s'a distrus criminal în douăzeci de ani de guvernare străină de viața poporului nostru. Și după cum ați avut răbdare și ați suferit atâția ani, vă cere și regimul legionar al Generalului Antonescu măcar îngăduința unei a zecea parte din această vreme.

Nu uitați că dușmanii neamului nostru din toate părțile speculează mizeria și suferința voastră spre a lovi în Mișcarea Legionară și a-i îngreuna misiunea de refacere a Țării.

Deaceea, Legionari și prieteni ai Legiunii, stăviliți intervențiile! Lăsați pe conducătorii voștri să lucreze. Ei nu pot să se ocupe de interese personale și să lase deoparte marile interese ale neamului. Așteptați și nu vă plângeți. Dreptatea va veni pentru toată lumea.

Horia Sima

București, 12 Octombrie 1940.

FAPTE LEGIONARE

„CUVANTUL"

A reapărut după mulți ani de înnăbușită așteptare ziarul „Cuvântul", în care Nae Ionescu a format în bună parte gândirea României Legionare. De aceea deși mort înainte de vreme, stins în urma prigoanei pe care a suportat-o demn și tăcut, până când trupul șubred i s'a frânt de boală, Nae Ionescu domină, din sferele cerești în care și-a înălțat duhul, viața nouă a ziarului său.

Astăzi „Cuvântul" este oficiosul mișcării legionare. Paginile sale vor oglindi așa dar nu numai tot ce va înfăptui zi de zi Legiunea, dar și gândurile pline de clocot ale unui tineret care își lărgește abia drumul spre marea și deplina realizare naționalistă.

„Cuvântul" are la conducerea lui pe un savant și un luptător politic. E profesorul P. P. Panaitescu, care după ani de harnică creație științifică și după o dârză credință dăruită Legiunei în anii prigoanei, este azi chemat, ca, alături de publiciști și ziariști credincioși cauzei legionare, să continue opera lui Nae Ionescu.

Urăm „Cuvântului" în noua lui formă viață spornică, împărțitoare de suflet tineresc și de învățăminte sănătoase.

EROISMUL LUI NAE IONESCU

Reapariția „Cuvântului" a readus în actualitate figura stranie și obsedantă a lui Nae Ionescu. Camarazii săi de prigoană, care l-au cunoscut mai adânc și mai temeinic în lagăr, povestesc adevărate minuni despre mucenicia lui Nae Ionescu.

Articolele d-lui I. Diaconescu, fostul secretar de redacție al „Cuvântului", apărute în „Buna Vestire" revelează un Nae Ionescu inedit, un Nae Ionescu care se complace în suferință și jertfă, un adevărat prototip al mucenicului care moare pentru frumusețea și adevărul credinței sale.

Am reținut din interesantele mărturii ale d-lui Diaconescu două întâmplări care dau o aureolă pilduitoare memoriei lui Nae Ionescu. Ne povestește printre altele, camaradul Diaconescu, că Nae Ionescu a curățat odată closetul lagărului. In gestul acesta de umilință și de autoflagelare, Nae Ionescu și-a mărturisit toată capacitatea sa de jertfă și de uitare de sine. Contopindu-se cu mucenicii din lagăr, Nae Ionescu a slujit și el ca mucenic viața de mizerie și murdărie a lagărelor armandiste. Prin aceasta Nae Ionescu s'a purificat de tot ce fusese păcat și slăbiciune omenească în el.

Dar Nae Ionescu nu s'a umilit numai, el a știut față de prigonitori să fie mândru, dârz și erou. Lagărele fuseseră pentru Armand Călinescu doar un mijloc de a constrânge pe luptătorii legionari să-și renege crezul. Niciun adevărat legionar n'a făcut-o. Mai puțin Nae. El nu înceta să le spuie camarazilor de surghiun: „Mai ales să nu dați nicio declarație!".

Nae Ionescu a refuzat s'o dea. El, fostul prieten al Regelui Carol II, nu numai că nu i-a cerut clemența, dar a refuzat să se închine, să-și renege crezul, să se desmintă o clipă spre a-și salva viața. Cu liniște, cu credință și cu voință Nae Ionescu a murit pentru ideia legionară.

CHESTIA EVREIASCA ȘI LEGIUNEA

Măsurile anti-evreești luate de statul legionar au început să-și dea roadele. Prima măsură a fost izolarea evreilor de elementul românesc. Au fost astfel îndepărtați dela sate, prin exproprierea rurală a evreilor proprietari agricoli. In felul acesta sute de mii de hectare au intrat în patrimoniul Statului românesc. Ar fi de dorit ca aceste întinse moșii să nu fie fărâmițate, ci să fie puse la dispoziția Ajutorului Legionar spre a se face din ele ferme model de producție agrară. O vastă proprietate rurală de două sute de mii de hectare, organizată după o singură metodă și în strânsă colaborare cu țărănimea, iată ce lipsește României.

O a doua măsură luată de Legiune a fost îndepărtarea evreilor din Invățământ și din școli. Nu vom mai avea în școlile românești nici profesori și nici elevi evrei și astfel amesteeul spiritului iudaic cu cel românesc a fost înlăturat chiar dela origine.

Mult mai grea este înlăturarea evreilor din economia națională. Aici ei constituie adevărata burghezie și această burghezie economică nu poate fi nimicită înainte ce alta să-i ia locul. In această privință d. prof. P. P. Panaitescu a publicat în „Cuvântul" un substanțial articol, din care cităm:

Chestiunea evreiască privită prin perspectiva istoriei se prezintă așa dar ca o problemă socială din cele mai grele. Românii (ca și Polonii și Ungurii) n'au avut în istoria lor o clasă burgheză națională. Burghezia la noi a fost întotdeauna străină, în afară de funcționari și de intelectuali. Ca să rezolvim problema, urmează deci să creiem întâi o burghezie națională puternică, ceiace n'am avut în cursul istoriei noastre. Oricine își dă seama de mărimea sforțării ce se cere astăzi pentru aceasta, dar ea singură ne poate mântui de exploatarea parazitară a unei clase sociale străine. (E inutil să spun că Evreii nu alcătuesc un popor, ci o singură clasă socială). Este vorba deci, nu de a distruge, ci de a creia o nouă societate românească.

Dar noua societate românească, care trebue să dea însfârșit României o burghezie națională, nu se creiază de către o revoluție, ci printr'un lent proces de educație și selecție.

ANCHETE ȘI SANCȚIUNI

In unele din ziarele noastre s'a scris că anchetele privitoare la fostul regim se fac prea încet, iar sancțiunile se lasă prea mult așteptate. S'a reproșat și o anumită discreție în conducerea și publicarea cercetărilor.

Noi credem că nerăbdătorii critici nu au dreptate. Generalul Antonescu și Horia Sima nu sunt oameni care se vor opri la jumătatea drumului. Purificarea moravurilor și a societății românești a fost din nou anunțată de generalul Antonescu în interviewul acordat ziarului german oficios național - socialist Völkischer-Beobachter. Iar Horia Sima prin toate măsurile luate și prin chipul cum își exercită funcțiunea de comandant al Legiunei a dat dovadă că nu e omul să se oprească la mijlocul drumului.

Faptul că totul se face sub controlul și cu sprijinul justiției e o dovadă că anchetele, procesele și sancțiunile vor fi rezultatul unor migăloase și drepte cercetări. Dreptatea nu trebue să se facă într'o atmosferă de ură și gâlceavă, ci în liniștea și reculegerea pe care o cere demnitatea unui regim curat, puternic și legal.

De aceea suntem cu totul de acord cu felul cum procedează guvernul, care opune închiziției și bunului plac al regimului trecut, legalitatea cea mai desăvârșită. României i-a lipsit aproape zece ani justiția. Astăzi regimul legionar i-o înapoiază, ca pe un sacru și unic odor.

INTEGRAREA IN LEGIUNE

Apelul făcut de generalul Antonescu tuturor naționaliștilor ca să se integreze în Legiune a fost înțeles de mulți anapoda. Nu e vorba ca anumite grupuri sau chiar foste partide să colaboreze cu Legiunea. Mișcarea Legionară este singura mare comunitate naționalistă în care orice naționalist să-și poată găsi un „cuib". Așa dar după însuși principiul oricărui regim totalitar fuziunea de grupuri cu mișcarea naționalistă Legionară este un non sens. Numai integrarea individuală în matca totalitară este cu putință.

Și de ce numai integrarea individuală în mișcarea națională este posibilă? Fiindcă ea reprezintă primul și marele sacrificiu, acela al individului care se dăruie comunității. Numai despersonalizându-te întâiu și contopindu-te apoi cu massa comună, devii una cu ea și-i aparții în întregime.

De aceea Legiunea a purcedat nu numai moral, dar și logic atunci când a dispus înscrierea individuală a naționaliștilor nelegionari în Legiune: Fiindcă ori te simți legionar — și a fi legionar e un fenomen psihologic, etic și intelectual — și atunci grupul din care faci parte nu-ți mai aparține; ori te simți legat de grupul cu care vrei să vii în Legiune și atunci nu ești legionar.

Această dilemă explică confuzia pe care o fac naționaliștii atunci când vor să intre în Legiune: nu știu să se identifice cu ea.

ELENA PETALA

A murit o mucenică a Legiunei. Fiindcă Elena Petala a căzut jertfă credinței sale întru Legiune și spiritului ei de sacrificiu din timpul prigoanei.

Cabinetul ei dentar era un loc de reculegere și încordată supraveghere a credinței naționaliste. Nu s'a dat înlături dela nici un act de bravură și de curaj. S'a strecurat totuși aproape doi ani prinire agenții lui Călinescu și Moruzof. In cele din urmă le-a căzut în mâini. Și trupul ei firav a trebuit să cunoască chinurile lagărelor de concentrare și să se frângă în cele din urmă. Destinul a vrut ca ea să vadă înfăptuindu-se Statul legionar și să moară astfel fericită. Elena Petala a murit în plină apoteoză legionară.

I. S. G.

Dacă va fi scrisă cândva istoria timpurilor noastre, atunci cronicarul va fi nevoit de a pomeni în lucrarea lui și despre gigantica luptă, care a fost dusă de către acei oameni, cari și-au propus ca menire lămurirea poporului lor în problema jidovească. In patru perioade acești oameni au săvârșit o imensă muncă, au adus jertfe peste jertfe, au fost aruncați în închisoare, ca la urmă tot să mai poată apuca zilele primei mari victorii asupra inamicului mondial. Aceste patru perioade sunt:

1. *Lupta pentru deșteptarea poporului german.*

15 ani dearândul Germania neputincioasă a stat trântită la pământ. De 15 ani bărbații îndemnau mereu la luptă: „Deșteaptă-te Germanie!" Iar când i-a venit această deșteptare, atunci s'au arătat și zorii zilei de 30 Ianuarie 1933.

2. *Lupta pentru înfrângerea puterii politice judaice.*

Cu toate că național-socialismul a pus mâna pe frânele statului, puterea politică judaică n'a fost încă nimicită. Deabia printr'o luptă aprigă jidanul a putut fi înlăturat prin lege din viața politică a poporului german.

3. *Lupta pentru deosebirea de rasă.*

Insfârșit judaismul a încetat de-a mai fi o putere politică. Cu atât mai dezastruos însă judaismul își deslănțui furia împotriva rasei germane. Crimele înfăptuite față de sângele german și onoarea germană nu mai conteneau. Reichstagul din 15 Septembrie 1935 a creat însă temeliile legii, pentru a putea întâmpina cu succes profanările rasiale comise de judaism.

4. *Infrângerea puterii economice a judaismului.*

Nici chiar despărțirea politică și rasială de poporul german n'au putut încă îndepărta influența judaică, deoarece puterea economică a judaismului era încă prea mare. Deabia legile din 12 Noembrie 1938 (după asasinarea consilierului de ambasadă von RATH din Paris) au exterminat judaismul și din economia publică germană.

Salvarea lumii din ghiarele judaismului este legată de victoria Germaniei

O NOUA LUPTA

Așa dar odată cu sfârșitul anului 1938, Germania a terminat o vastă schimbare radicală. O schimbare care părea chiar pentru purtătorii acestei lupte contra judaismului ca o minune fără seamăn. Cu toate acestea tot ei au fost acei bărbați, cari au prevenit mereu înaintea unui strigăt prea pripit de izbândă. Ei au învățat de-a cunoaște pe Juda și rezistența sa tenace în lupte grele de ani dearândul. Ei știau că judaismul se aseamănă cu legendarul balaur, căruia, mereu cum îi retezi câte un cap, îi crește altul la loc. Și tot ei sunt acei bărbați cari și astăzi își mai fac auzit glasul lor prevenitor: „Problema judaică nu este încă rezolvată, atâta timp cât mai există în țară o urmă de jidani!"

JUDAISMUL INTERNATIONAL DESLANTUIE OFENSIVA

Intre timp războiul a izbucnit. Un războiu, care a fost pus la cale de judaismul internațional și tot de el deslănțuit. Dar tocmai acest războiu trebue să ne ație ochii în patru și să fim cu băgare de seamă. Războiul care până în prezent a fost dus în interiorul granițelor Germaniei s'a declanșat acum asupra întregei Europe, ba chiar și asupra întregei lumi! Până acum războiul contra judaismului a fost purtat numai în interiorul Germaniei. Acum însă întregul judaism mondial luptă contra Germaniei. Și oricine cu puțină rațiune, știe că acest războiu trebue să-și urmeze cursul. *Zarurile au fost aruncate!* Acum lupta este pe sfârșite. Judaismul mondial căuta peste tot noui câmpuri de lupte însă peste tot victorioasa armată germană ieșea învingătoare! Dacă victoria va fi a Germaniei și a Italiei, atunci va ieși învingător binele și adevărul. Dacă însă victoria ar fi a judaismului internațional, (Anglia și anexele democratice) atunci va fi nimicit totul ceeace noi numim nobil și frumos, ceeace noi numim adevăr și veritabil.

CE VOR JIDANII

Că acest războiu este decisiv pentru viitoarea așezare a lumii, aceasta n'o știm numai noi, ci o știu și jidanii. Tocmai deaceea jidanii nu discută mult asupra acestei chestiuni. Ei nu-și divulgă planurile lor inamicului. Cu atât mai valoroasă este însă o mărturisire a judaismului mondial, care se poate citi într'o revistă jidovească din Zürich. Este vorba de „*Israelitische Wochenblatt*", o revistă săptămânală, care apare de 40 de ani, și care este întrebuințată adeseori ca semioficiosul judaismului mondial. Această revistă a publicat în ediția 2-a din 12. 1. 1940 un articol intitulat: „Noua problemă jidovească", în care se spune:

„...*Desigur că va fi cu putință ca noul deceniu să deschidă Judaismului calea spre libertate... In nicio țară jidanii nu se vor astâmpăra atâta timp cât într'alte țări mocnește încă ura împotriva judaismului internațional...*"

Ceeace mărturisește aci Juda, este clar și lămurit. Dacă în acest războiu victoria ar fi a inamicilor Germaniei, atunci „mocnelile anti-judaice" din toate celelalte țări, vor fi „curățate". Germania, — ca atare — este cel mai mare inamic al judaismului. Germania va trebui întâiu distrusă, după dorința jidanilor, după care și problema judaică va fi adormită pentru totdeauna. Germania va trebui distrusă pentrucа eternul jidan să poată trăi așa cum îi voește inima și neastâmpărat de nimeni. Germania va trebui distrusă pentruca stăpânirea mondială judaică să poată fi realizată. Și odată cu Germania să fie exterminați odată pentru totdeauna și toți inamicii judaismului depe restul lumii. Așa ar dori-o judaismul mondial!

GERMANIA SALVEAZA LUMEA DELA DEZASTRU

Mărturisirea din „*Israelitische Wochenblatt*" spune mai mult decât voiau jidanii să divulge. Ei o spun deschis cu ce înfocare doresc această „cale a libertății". Ei mărturisesc că nici după victoria lor, nu vor putea trăi în pace, atâta timp, cât există în lume „mocneli antijudaice". Ei o mărturisesc deschis că vor săvârși o „treabă totală" pentruca însfârșit să poată trăi nestingheriți de către elementele anti-judaice. Ei vor rupe „dinții anti-judaici" ai lumii întregi!

Odată cu această mărturisire însă, jidanii confirmă pe deplin parte marea misiune pe care o are de împlinit Germania hitleristă. Ei confirmă cuvântul pe care conducătorii antisemiți l-au strigat adeseori lumii:

„VICTORIA GERMANIEI, INSEAMNĂ VICTORIA LUMEI NEIUDAICE, ASUPRA JUDAISMULUI MONDIAL!

Fr. Sch.

Domnul Inspector

(continuare din pag. 10)

— Bine domnule dar nici ăștia dela centrală nu știu nimic? Iși fac de cap toți?

— Păi n'ați făcut legătura cu centrala — observă secretarul, ridicându-și ochii din registrul cu matricole.

Staicu Blăgan învârtise manivela aparatului în circuit deschis. Oarecum descoperit de nepricepere, renunță să mai sune, și trânti receptorul în furcă, de sgudui tot aparatul; plecă bombonind printre dinți o teribilă răzbunare împotriva și-a directorului, și-a secretarului, și-a tuturor celor cari trebuesc puși la punct.

Nu e ușor lucru să fii inspector și niște indivizi ca ăștia să te înfrunte cu tembelismul lor, niște ăștia care nu înțeleg nimic, care țin vremea în loc. Fără să mai treacă pe acasă, Staicu Blăgan a apucat direct spre gară.

„O să raportez Ministrului despre toate. Mai bine așa: luăm măsuri drastice dintr'odată. Nu mai merge domnule; nu mai poate să meargă. Stăm în loc cu ăștia".

Staicu Blăgan, furios ca un uragan care amenință să dărâme totul în drumul său, își făcut un plan cum o să spună ministrului despre toate racilele văzute întâi la școala lui. De bună seamă că la fel se întâmplă, și cu alte școli. O să-i expună, apoi, planul care-l are el despre reforma întregului învățământ. Despre planul acesta n'a spus nimănui până acum. I-a venit, însă, momentul. Și mai întâi va mulțumi ministrului, în cuvinte cât mai alese, de încrederea ce i-a dat numindu-l inspector. Cu aceasta o să se pună și mai bine la inima Inaltului Șef.

Așa se gândia Staicu Blăgan în drum spre București. Ministrul o să-i strângă mâna. O să-l poftească să ia loc în fotoliu și atent a să-l asculte despre toate. La urmă o să-i zică ministrul:

— Da domnule îmi pare bine că te-am numit inspector. Eu am auzit despre dumneata mai dinainte. Așa îmi place. Oameni de aceștia ca dumneata ne trebuesc. Bravo!

La minister, Staicu Bălgan a ajuns înainte de orele pentru audiențe.

— Acum nu se poate — îl opri hotărît portarul. Asta era un om parcă anume ales să fie înalt, spătos și mustăcios, să poată umple singur tot cadrul ușii principale dela minister. Nu se poate. Așa e ordinul. In minister se intră numai după ora 12, domnule — completă slujbașul mai aspru decât un cerber.

— Domnule portar, sunt numit inspector și am treabă cu domnul ministru. Ințelege că nu pot aștepta.

Staicu Blăgan își pregăti serviета să-și scoată ordinul.

— Păi așa spuneți că sunteți numit inspector. Eu nu vă cunosc. Pe semne că sunteți numit acuma de curând. Nu e nevoie, poftiți. Omul dela minister lăsă de sub mustață să-i licărească un zâmbet de circumstanță. Poftiți! numai că domnul ministru nu-i în București. Doar cu d-nul secretar general dacă vreți să vorbiți.

Toate acestea îl făcu pe Staicu Blăgan să se simtă micșorat — el care abea aștepta să vadă pe d. ministru, să-i spună cum e cazul și după aceea să explodeze ca o bombă cu a cărui schije să lovească pe directorul școlii normale, pe secretar și pe toți tembelii și potrivnicii lui.

In genere, Staicu Blăgan nu e superstițios, însă în asemenea cazuri, omul trebue să fie atent pentru toate câte îi pot fi de folos. Pe scara vagonului când s'a urcat de acasă, a pus întâi piciorul drept. Când a scoborît pe peronul Gării de Nord, a pus întâi tot piciorul drept. In cabinetul secretarului general, însă, ghinion: piciorul stâng a luat-o înainte.

— Bine că nu-s la d. ministru — se încurajă singur Staicu Blăgan și înaintă, aplecându-se într'o temenea de unghiu drept.

Secretarul general, un masiv compus numai din linii curbe, privi suprins omul pătruns la dânsul, înaintea orelor fixate pentru audiențe.

— Poftim, ce aveți de spus? — îl îmbie totuși cu bunăvoință, înlocuitorul d-lui ministru.

— Domnule secretar general, eu sunt numit inspector școlar și am vrut să vorbesc cu d. ministru. Se poate și cu dumneavoastră dacă...

— Dumneata numit inspector școlar!! — făcu mirat secretarul ministerului, sprijinindu-și deasupra etajului de sprâncene, ochelarii mari cu rame de aur.

— Da, domnule secretar sunt numit inspector. Staicu Blăgan, profesor de limba română la Școala Normală Spiru Haret.

Staicu scoase în grabă ordinul primit cu o zi mai înainte și-l înmână omului ministerial. Se trase apoi, îndărăt cu un pas din fața biroului mare cât un altar de biserică și rămase cuviincios vertical ca un delicvent ce-și așteaptă suprema sentință de grațiere.

— Hm! — făcu secretarul general, după ce examină hârtia. Păi dumneata, domnule nu cunoști ștampila ministerului? Ia privește mai cu atenție! Și-apoi dumneata nu știi că numirile de inspector le semnează personal numai domnul Ministru? Asta-i semnătura domnului ministru?

Pe Staicu Blăgan, răspunsul secretarului general, îl lovi ca o greutate de plumb drept în creștet. In aceeași clipă i se păru că alunecă pe un imens sloi de ghiață și trebue când, de când să pice.

— Domnule secretar, cum adică eu nu-s ins... — și rămase cu vorba înecată.

— Cum adică? adică și-au râs ăia de dumneata. Ți-au făcut o farsă. Noroc că nu mai știe și domnul ministru. Ți-ar fi aplicat vre-o pedeapsă, că ai plecat dela catedră, desigur fără concediu aprobat. Vezi?...

Staicu Blăgan nu-și amintește ce a mai vorbit cu secretarul general. Și-a dat seama că nu mai e în minister când portarul mustăcios, a închis sgomotos ușa în urma lui, zâmbindu-i de sus:

— De! — v'am spus eu că nu-i ora pentru audiențe. N'ai vrut să înțelegi. De!...

— Nu se poate domnule — vroia Staicu să explice amănunțit portarului. Trebue să fie o greșeală. D. secretar general...

— Se poate, dar așa e ordinul. In minister nu se mai poate intra. Nu se poate...

Tavian Vrânceanu

Logodnicul morții

(continuare din Nr. trecut)

Pădurarul Trandafir sosi cu arma, tocmai în momentul când Nicolae Zguraru scuipă cu sânge peste cadavrul brigadierului. Minerul se repezi la el urlând. O detunătură puternică hăui prelung până în ultimele văgăuni ale pădurii. După ea un țipăt scurt și Ana căzu la pământ, cu pieptul miruit de sânge cald. Nicolae Zguraru nu se opri. Iși încleștă mâinile lui noduroase, mâini de miner năcăjit, mâini de mizerabil nebun pe țeava puștii și izbi puternic cu patul drept în creștetul pădurarului Trandafir. Pădurarul se prăbuși sub gemete. Sângele țâșni clocotind din spărtură... Roșu, cald, spumos... Apoi Nicolae Zguraru se trezi singur. Lămpile se stinseseră toate. Luna doar pulveriza spumă de argint, peste nebunia lui, peste noaptea sângerândă a pădurii, peste tot pământul. Liniștea cobori leneșă și rece peste logodna răului... Ochii lui Nicolae Zguraru sclipeau drăcește la lună. Merse singur lângă cadavrul Anei. Se aplecă liniștit peste ochii în care muriseră tristețile și-i sărută lung și pătimaș. Apoi se ridică. Lovi cu piciorul cadavrul palid și râse cu hohote...

— Ah! Moartea... mi-e dragă moartea... Și după ce privi cu ochi turburi orizontul o luă la fugă. Izbiturile de bocanc se împleticeau neregulate, sinistre. Printre ele strigătele se auzeau prelungi, disperate, bolnave.

— Anaaa!... Anaaa!... așteaptă-mă... și iar izbitura pașilor de bocanc pe șoseaua pietruită...

In noaptea asta baba Lena a scos iar, pe Dracul din apă...

In sala de ședință a tribunalului, mineri, cu fețele ruginite de viață, așteptau să-și vadă camaradul sdrobit,... nebun...

★

De dată pătrunse în sală zornăit înfricoșător de lanțuri și când ușa se deschise, Nicolae Zguraru își strigă durerea tare, ca printre golurile pădurii.

— Anaa!... Anaaa!... Așteaptă-mă... Apoi se opri speriat, trist... uluit...

— Numele dumneatale?... îl întrebă președintele cu un ton grav și profesional. Dar înlănțuitul nu răspunse. Privi doar în jur, cu ochii lui tulburi, neobișnuit de tulburi și râse cu hohote.

— Cine ești?... repetă președintele. Nicolae Zguraru păru că înțelege și foarte fericit răspunse răspicat și puternic...

— Eu sunt logodnicul morții.

Președintele se ridică...

— Duceți-l! ordonă santinelelor. E nebun... săracul.

Nicolae Zguraru se întoarse și porni cu pași apăsați, mândru de sine...

Gh. C. Croitoru

Cronica sociologică

Statocratismul

de Constantin Micu

Spuneam în articolul nostru anterior că *forma* extremă a idolatriei statului o realizează comunismul și că, tendința continuă de creștere a puterii statului, care se accentuiază din ce în ce mai mult în zilele noastre, amenință să scufunde întreaga societate contemporană într'o nouă sclavie, mai periculoasă decât aceea cunoscută în timpurile antichității clasice, și pe care am putea-o denumi „statocratismul".

Ce este statocratismul? Este starea de dominare a statului asupra societății, când întreaga activitate socială este reglementată și subordonată autorității statului, care se abate astfel dela adevărata lui funcțiune administrativ-politică, însușindu-și o falsă funcțiune economică, morală și culturală, devenind cu timpul unicul, sau cel mai mare, posesor al mijloacelor de producție, unicul, sau cel mai autorizat organ de moralizare socială, unicul, sau cel mai influent îndrumător al activității culturale. In această formă extremă de subordonare a societății față de autoritatea impersonală și anonimă a statului, autonomia individuală este mult diminuată, dacă nu suprimată, independența economică a claselor sociale devine aproape iluzorie, căci, într'o formă sau alta, fiecare categorie socială este adusă în situația de a depinde de stat, autoritatea bisericei și funcțiunea ei originală de păstrătoare a idealului moral este uzurpată, căci statul ia asupra lui rolul de a fixa conduita morală și de a judeca după criteriile lui seculare, libertatea creațiunii artistice și culturale este știrbită, statul dirijând, prin instituțiuni speciale, sensul și modul activității intelectuale.

Țara, în care statocratismul a fost învins până la limitele lui extreme, este Rusia, dar, sub o formă sau alta, statocratismul este o boală generală a societăților contemporane, fiind un fenomen maladiv rezultat dintr'o criză de creștere a civilizației actuale.

Cum s'a născut statocratismul? El este fructul târziu al revoluției franceze, produsul necesar al acelei revoluții, greșită prin însăși concepția ei și inoportună pentru gradul de desvoltare al societății europene dela 1789. Proastă imitație după exemplul revoluției engleze din secolul al XVII-lea, revoluția franceză dela 1789 a grăbit în mod inutil procesul de creștere al societății franceze, care lăsată să se desfășoare pe cale normală ar fi evitat folosirea violenței ca mijloc de guvernământ și nu ar fi dat statului francez o desvoltare și o importanță disproporționată cu gradul de desvoltare al organismului social al Franței. Franța de după 1789 se află într'un adânc dezechilibru, căci revoluția făcuse să sporească forța statului în detrimentul societății, care se slăbise enorm, prin pierderea elementelor celor mai bune ale claselor superioare. Massele deslănțuite se aruncaseră acum asupra mașinei statului, din care căutau să facă un instrument de opresiune a elementelor de elită ale societății și de ridicare artificială, prin procedee violente și în absența oricărei selecții, categoriilor sociale nemulțumite. Acest dezechilibru al societății franceze s'a răsfrânt asupra tuturor societăților europene ale secolului trecut, căci, mai toate, au considerat revoluția franceză drept un model vrednic de imitat în opera de reconstrucție socială ce se întreprindea atunci. Ceeace a fost o greșală a Franței, a devenit, în scurt timp, o greșală a întregului continent, așa încât, încă de pe la mijlocul secolului trecut, autoritatea hipertrofiată a statului sporise într'un grad destul de avansat ca să facă posibilă tuturor uzurpatorilor și nemulțumiților sociali folosirea mașinei statului în scopul dominației lor asupra societății. *Odată cu creșterea exagerată a puterii statului se naște tendința din ce în ce mai accentuată de a acapara această putere în scopuri de reformă socială.*

Așa se explică pentru ce, dela revoluția franceză încoace, care a consacrat puterea statului asupra societății, revoluțiile și loviturile de stat au devenit din ce în ce mai frecvente, căci, *puterea statului fiind mare, dorința de a uzurpa această putere devine și mai mare.*

Rare în timpurile mai vechi, *revoluțiile* au devenit în timpurile moderne foarte dese, numai din cauză că puterea statului a fost ridicată, în timpurile noastre, la proporții necunoscute în vechime. *Daca puterea statului ar fi mai mică, invidia de a căpăta această putere ar scădea și ea.* In timpul nostru, de falsă hipertrofie a statului, orișice clasă socială, ba chiar orișice categorie profesională nemulțumită, iar, în unele cazuri, chiar indivizii izolați, se cred îndreptățiți de a acapara puterea statului, pentrucă văd în această posesiune isvorul tuturor satisfacțiilor și a tuturor posibilităților.

La origina statocratismului stă așadar greșala revoluției franceze, care, vrând să distrugă dominația socială a nobilimii, a crezut necesar să mărească în mod exagerat puterea statului, când, ar fi fost mult mai normal, ca burghezia nășcândă, prin însăși evoluția pașnică a puterii ei economice, să contrabalanseze puterea socială a nobilimii. In acest fel, societatea și-ar fi găsit *singură* echilibrul, fără să recurgă la forța anonimă și ,cel mai adesea, oarbă a statului.

Burghezia franceză dând tonul înlocuirii feudalismului *prin forță*, iar nu prin evoluția firească a *procesului social*, celelalte clase sociale s'au grăbit să-i urmeze exemplul. In 1848 și, în special, în 1871, prin Comuna din Paris, muncitorimea revoluționară încearcă să acapareze statul în profitul exclusiv al dominației ei sociale.

Ce se întâmpla? Statocratismul, aflat în plină fază de gestație, își dădea deja rezultatele. Se înrădăcinase convingerea că instrumentul unic al evoluției sociale este statul și că este suficient de a acapara conducerea statului pentru a realiza transformarea socială. Eroare gravă, ale cărei consecințe sociale sunt enorme. Căci, tot folosindu-se mașina statului pentru a se obține emanciparea diferitelor categorii sociale, mașina aceasta se întoarce la rândul ei împotriva acelora cari i-au mărit în mod disproporționat puterea.

Căutându-se a se înlătura prin violență dominația unei clase asupra celeilalte, forța statului, la care se apelează în acest scop, profitând de slăbirea celorlalte forțe aflate în conflict, se substitue lor ca singura forță viabilă a societății, subordonându-și autorității sale întreaga activitate socială. Din lupta claselor profită așadar statul, care, pe măsură ce acestea se slăbesc, el se întărește. *Cu fiecare nouă revoluție din Europa ,dela 1789 încoace, puterea statului a eșit sporită, pentru simplul motiv că aceste revoluții, necorespunzând unor necesități economice de schimbare în adâncime a societății derivau din dorința egoistă a unor categorii sociale sau a unor grupe de nemulțumiți de a acapara puterea politică a statului.*

Statocratismul, sau dorința de mântuire colectivă prin stat, a cărei consecință necesară este instaurarea dominației statului asupra epidemiei politice, care a infectat întreaga respirație a societăților moderne de mai bine de un secol. Luptele politice au atins în timpurile noastre o violență și o intensitate necunoscută celorlalte epoci ale trecutului. La scurte intervale, societățile moderne sunt sguduite, până în cele mai îndepărtate resorturi ale lor, de adevărate catastrofe periodice, cari au efectul unor fenomene sismice. Societatea, *în totalitatea ei*, este atinsă de fiecare nouă sguduire politică și nu mai există individ sau unitate socială, care să se sustragă efectului acestui fenomen. *Altădată schimbările politice atingeau prea puțin fondul permanent al organizației sociale, pentru motivul că forța politică a statului era neînsemnată față de forța economică a claselor sociale.* Astăzi, forța politică a statului este totul și forța economică a societății este nimic. Altădată o schimbare politică atingea doar *interesele* câtorva persoane, astăzi, o schimbare politică atinge interesele tuturor membrilor unei societăți. De ce? Pentrucă, printr'o mentalitate greșită, pedeoparte, iar, pedealta, printr'o greșită creștere a puterii statului, fiecare clasă socială și fiecare individ și-a legat interesele de ale statului, pe când *ar fi mult mai firesc ca soarta unui individ să atârne de capacitatea, de pregătirea și de munca sa, iar nu de hazardul conjuncturilor politice.*

S'a spus, de mai multe ori, că epoca noastră se caracterizează printr'un primat al politicei. Din nefericire, această afirmație este adevărată. *Altădată, idealul oamenilor era înțelepciunea, eroismul, sfințenia, activitatea creatoare.* In demențe ideaiul tuturor este politică. *Și încă ce politică!* O politică a masselor, o politică a străzilor, o politică a frazelor, iar nu una a ideilor.

Altădată, politica era un apanagiu exclusiv al maturității, știința supremă rezervată câtorva persoane superioare, cari și-au consacrat întreaga lor existență cunoașterii oamenilor și a vieții. Goethe a fost ministru după ce a scris mare parte din operele lui nemuritoare și câștigase o adâncă experiență a societății. Astăzi, cel din urmă copil face politică. Câtă decadență!

Este nevoe astăzi de o dezintoxicare a spiritelor de mania politică, de o vindecare a oamenilor de ideea greșită că mântuirea lor atârnă de rețetele politice de fericire colectivă. Singura mântuire posibilă este aceea prin muncă și prin activitatea creatoare. Inapoi, așadar, la muncă și la creație! Părăsiți politica și întoarceți-vă la laborator, la bibliotecă, la uzină, la ogor.

Nu mântuirea prin stat, ceeace înseamnă prin politică, ci mântuirea prin faptă, prin creație, iată comandamentul timpului nostru.

„Foamete în Anglia"

O carte senzațională a unui englez. Viziunea dezastrului pe care îl suferе azi Marea Britanie

In 1938 a apărut în Anglia o carte de mare viziune asupra consecințelor pe cari le va avea un nou războiu asupra Marei Britanii. Autorul cărții care se cheamă profetic „Foamete în Anglia", lordul Lymington, prevede cu o rară putere de pătrundere situația de azi a Angliei. Cartea sa n'a putut împiedeca nebuneasca politică a plutocrației engleze în serviciul lui Israel. Iar poporul englez se sbate azi în ghiarele foametei, ale dezorganizării și ale demenței.

Iată câteva din profețiile lordului Lymington:

„Primul efect al războiului va fi acumularea de provizii de către o minoritate favorizată. A doua va fi dislocarea rapidă a proviziilor. Anume porturi vor fi închise temporar sau în permanență din cauza acțiunii inamice; mai multe convoaie vor fi scufundate înainte chiar de a fi atins punctele de adunare, care în ultimul războiu erau în general în apropierea insulelor Azore".

„Toate acestea vor încorda la culme sistemul de distribuții bazat pe organizație de timp de pace în clipa când proviziile ordinare existente la izbucnirea războiului vor fi consumate. Necesitățile de transporturi militare și cererea de petrol vor reduce comunicațiile noastre interne la un serviciu-schelet. Aceasta va însemna o subalimentare serioasă și, poate, în câteva locuri se va produce foamete din cauza lipsei de alimente, pe când în alte părți ale Angliei se va trăi în belșug".

„Lucrătorii industriali și muncitorii agricoli care n'au fost chemați sub arme, vor avea de muncit ore lungi și vor pretinde o hrană mai sănătoasă decât cum au acum. Subalimentarea și maladiile vor merge mână în mână după ce prima flacără a propagandei de războі se va fi stins. Incetul cu încetul vasele cu alimente nu vor mai sosi și neutralii nu vor mai risca navigațiile lor. Regiunile în suferință se vor înmulți ca ciupercile și va apare panica. Raiduri aeriene probabile vor face ca această panică să fie completă. Moralul va putea fi zdruncinat cu ușurință și Anglia va fi coaptă pentru revoluție ca Petrogradul în 1917".

Mai departe:

„Acesta este deci izvorul pentru panică, jafuri, revoluție și vărsări mari de sânge. Intre aceștia se va afla comunistul plătit, instruit și disciplinat, dând ordine și directive pentru jafuri și revolte. Serviciile publice principale ca lumina, apa și canalurile pot fi ușor desorganizate într'un oraș mare și în modul acesta se intensifică și se răspândesc boilile epidemice".

„După ce orașele au fost jefuite, un val de populație muritoare de foame, bolnavă și desperată se va răspândi la țară, fericită că poate mânca iarbă și șobolani morți, omorând și devorând ca lăcustele, orice vietate din calea lor. Dacă cumva printr'un miracol nu se localizează așa ceva, în curând în Anglia nu vor rămâne nici atâți oameni ca pe vremuri după ciumă".

„Dacă sunt oameni care cred că acest tablou este fantastic și exagerat, atunci ei n'au învățat sau nu vor să învețe din lecțiile trecutului și din istoria contimporană".

Iar în alt loc, examinând consecințele acestei stări de lucruri, pe care o va crea războiul, autorul spune:

„Această apariție a foametei se va face numai cu încetul dacă avem o aviație foarte puternică spre a preveni o bombardare a Londrei și porturilor de pe coasta de Est. Ea va veni încet dacă suntem destul de norocoși să începem războiul cu aliați navali foarte puternici, care pot garanta mari părți din căile noastre comerciale sau a scuti flota noastră de serviciu în apele noastre teritoriale.

„Permiteți-mi să examinez foametea în Anglia sub toate formele sale. Inainte de toate, în fiecare oraș mare există un strat de populație sub-umană, gata de a risca orice împotriva legii și ordinei. Felul acesta de indivizi n'au respectul nici al proprietății, nici a persoanelor. Ei sunt instrumentele binevenite ale comuniștilor, deoarece revoluția înseamnă un prilej pentru satisfacerea poftelor lor. O parte din aceștia sunt, bine înțeles, drojdia sângelui englez. Mulți însă sunt străini. Invazia străină a Angliei s'a întâmplat în timp de războiu. S'a făcut în decursul ultimei sute de ani de pace. Toți care au fost în stare să observe cu ochii invazia străinilor în Londra ar trebui să citească „Primejdia străină" de colonelul Lane, spre a vedea proporția pe care a luat-o. *Jumătate din conspirațiile europene de stânga din ultimii cincizeci ani au fost dospite la Londra.* Acești imigranți au invadat atât mahalalele, cât și posturile înalte. NU TREBUIE SA UITAM CA ACEI STRAINI CARE AU INTERESE IN ACEASTA ȚARA, AU INTERESE IN ALTE MULTE ȚARI. Mulți din aceștia obscuri, au însă un interes definit în revoluție și nici un instinct sau simpatie pentru viața și tradiția engleză. Unul câte unul s'au strecurat în viața englezului, până au ajuns, peste tot, în poziții de conducere. CU EI A VENIT CORUPȚIA ȘI LIPSA DE RESPECT PENTRU VECHILE DATINI CINSTITE. In acelaș timp, noi privim lucrurile cu un idealism curat, dar deplasat. Idealismul deplasat a fost totdeauna evangelistul revoluții lor bestiale".

★

„Străinii" ca agenți activi ai revoluției, despre cari vorbește în cartea sa lordul Lymington, sunt jidanii. Iar situația groaznică în care se sbate azi Anglia și pe care el a prevăzut-o este opera acestora.

DOMNII CITITORI CARI PRIMESC NUMERELE DE PROBA ȘI DORESC SA SE ABONEZE LA REVISTA NOASTRA, SUNT RUGAȚI A NE TRIMITE BANII PRIN MANDAT POȘTAL PE ADRESA AD-STRAȚIEI ZIARULUI.

Cronica muzicală

Cheruvimii domnului din Regensburg

O asociație corală care își are obârșia în anul Domnului 1591 și isbutește prin veacuri de meșteșug și credință să intoneze aceleași vecinice glorificări „in excelsis Deo”, este demnă de a exemplifica măreția unei culturi de largă amplitudine. „Vrăbiile” bătrânei catedrale din Regensburg (*Regensburger Domspatzen*) s'au abătut dumineca trecută și sub cupola Ateneului nostru, ciripind dumnezeiescul prin întreaga strădanie a polifoniei religioase și laice. Glăsuirea acestor copii, (10—14 ani) cu zvon de ev mediu, se leagă de o tradiție și mai veche, din care au înflorit, pe rând: corul catedralei Sf. Thoma din Lipsca (Thomaner, anul 1212), corul Domului din Breslau (sec. 13), din Viena (anul 1365), apoi corul cruciaților din Dresda (sec. 13). Răsunau odinioară aceste catedrale de slava cerului și prin ea, vocea limpede și ascuțită a copiilor pătrundea parcă mai repedede la urechile Domnului. Multe din aceste corale, vor fi amuțit, pentru un timp, sub tremurul haosului deslănțuit, toate însă și-au regăsit tradiția și glasul îndumnezeit. Și astăzi, de sub zidurile catedralelor ingenunchiate, se mai aud voci de copii, cântând aceleași corale și cantate.

In Germania, tradiția corului bisericesc, s'a călit cu ajutorul acestor „pui de vrăbii” (alumnen) cari, la sfârșitul fiecărui an școlar, [illegible] smerelnic examenul cântând patimile Domnului.

Corul și orchestra se compuneau din concertiști (soliști) și ripieniști (dela ital. ripieno = plin), adică massa de executanți pentru tutti.

Soliștii nu erau angajați, special, ci se alegeau din rândul elevilor. Numărul „vrăbiilor” făceau un când modest de vreo 20—36 gurițe și 10—20 instrumentiști. Muzica religioasă vechie, pretinde această limitare.

[illegible] efectelor de agogică [illegible], dinamism, crescendo, [illegible] se obțin aici prin sporirea sau micșorarea vocilor obligate, iar nu prin cifra cantitativă a executanților. Incercările „colosale” din epoca modernă, cu sutele de executanți, dau de obiceiu greș, tocmai prin faptul că în valul de sonorități nu se mai pot distinge clar liniile polifoniei vocale. (Realizările unui Friederich Ochs cu orchestra filarmonică din Berlin, sunt excepții greu de atins). Vocile de copii se pretează în mod fericit la interpretarea coralului și a cantatei. Ușurința naturală cu care se mișcă ele în registrele acute, claritatea timbrului de sopran și alto, dar mai ales omogenitatea sonorității, sunt atâtea elemente care dau o vraje deosebită corurilor de copii.

Maestrul (vrăbioiul) Schrems are deosebitul merit de a nu face exhibiție cu copii lui, ci pur și simplu muzică bisericească, ofranda sonoră care susține încă ogivele bătrânelor catedrale.

In corurile „a capella” de Palestrina, Aichinger și Gabrielli (sec. 16.) am putut urmări cu ușurință liniile pure ale vocilor, în special alto-ul catifelat, ca o bordură de blană într'un portret de Dürer. Acesta este misterul vârstei de copil, de a ști să glăsuiască pe strunele transcendenței, sunete pure dincolo de vaerul de sonorități al păcatului omenesc. Timbrul copiilor are ceva absolut în el. Se mișcă pe linia unei obiective depănări. Așa e comerțul lor cu divinitatea, dela mic la Mare, dar aproape unul de altul.

Am ascultat „Stabat mater dolorosa” de Pergolesi, cu cele 2 „vrăbii soliste”, din duettul lamentației.

Și am avut impresia unei dureri original transfigurate, asfel cum o privesc ochii mari ai îngerilor surprinși în joaca lor stelară.

In coralele slăvirii, copiii adoră pe bunul Dumnezeu ca pe maestrul lor de cor, simplu și respectuos. Aceiași copii când trec pragul spre muzica laicizată a lirismului modern (Schubert, Peter Cornelius) se înaripează într'un freamăt dincolo de fire, ca'n lumea basmului. Cu madrigalele revenim iarăși la secolul 16 al polifoniei profane Orlando Lassus tratează vocile cu o independență de vraciu. (Liedul cu imitarea echoului. Publicul se credea în căldările Bucegilor).

Și astfel treptat, treptat, pe scările transcendenței care coboară, au descins și cheruvimii noștri, sunând semeți trâmbițele vitejiei („Prinz Eugen” și „der Iäger”). Un „guten Abend, gute Nacht” de Brahms, i-a readus în zodia mitului.

Copiii aceștia știu tot și cântă cu fiorul și îndrăsneala invulnerabilului. Ca dovadă, duhul lor larg și deschis au străbătut prelung Imnul Regal și Cântecul nostru Legionar.

Tudor Ciortea

Cronică școlară

Drum liber, valorilor tinere

Există în opinia publică românească o prejudecată, un fel de gogoriță intelectuală, ce face să se creadă că avem prea mulți intelectuali și că există o pornire periculoasă în tineretul dela sate, care se caracterizează prin tendința de a evada la oraș.

Acestei idei greșite din opinia publică îi corespunde în domeniul școlar, o și mai mare greșeală, cu consecințe, pentru viitor, mult mai periculoase. La alcătuirea reformelor școlare se neglijează vitalul principiu *al liberei circulații a valorilor*. Tineretului, indiferent de valoarea și aptitudinile sale, i se pun anumite bariere. Se tinde a i se împiedeca evadarea dela sat, se tinde a i se îngusta orizontul din care să privească realitatea, pentru a rămâne într'o anumită ramură și într'o anumită regiune.

Este inexact că avem prea mulți intelectuali. Avem prea mulți intelectuali în raport cu posibilitățile actuale bugetare ale Statului, dar nu cu nevoile reale ale lui. Oare avem prea mulți învățători, preoți sau medici, când este știut că numărul analfabeților este încă enorm de mare și că boalele ce bântue la sate ne seceră mai mult de jumătate din nouii născuți iar boalele așa zise sociale se înrădăcinează din ce în ce mai mult? Avem nevoie de intelectuali, de intelectuali cât mai bine pregătiți din punct de vedere profesional și moral. Buni *intelectuali din punct de vedere profesional*, pentru a înlocui pe străinii ce dețin conducerea întreprinderilor și a orașelor, a acestor centre de desfacere a bunurilor produse la sate. Avem nevoie de intelectuali bine pregătiți din punct de vedere moral și național, pregătire care să-i facă să înțeleagă că atunci când ești posesorul unei diplome, sunt posibilități ca să se poată lucra și în afara cadrelor finanțate de bugetul Statului.

O bună pregătire sufletească, i-ar face pe tinerii absolvenți ai Academiilor Comerciale și Agricole, să nu mai înfunde birourile administrative ci s'ar întoarce la satele lor unde, cu dârzenia muncii pricepute, ar organiza comerțul și agricultura. In felul acesta ovreiul și străinul ar dispare dându-și seama că nu mai are din ce trăi.

A împiedeca tineretul cu aptitudini — prin o organizare școlară ce ridică ziduri chinezești între diversele feluri de școale — ar fi o greșeală ce ar dăuna și individului și societății.

Ar dăuna individului făcându-l să lucreze în desarmonie cu aptitudinile sale, lucru care ar duce la o stare de continuă nemulțumire sufletească, ce aduce după sine dărăpănarea individului și scăderea randamentului de muncă.

In felul acesta, societatea ar avea de potolit necontenit aceste nemulțumiri ale indivizilor componenți, turburări uneori grave din punct de vedere social, care i-ar scădea producția, fără să se naționalizeze nici conducerea întreprinderilor particulare și nici aspectul cosmopolit al orașelor noastre.

Inlături cu ideia prea marelui număr de intelectuali, în lături cu ideia de a opri pe tineret să vie la orașe. Acestea sunt măsuri negative, ce nu fac decât rău, prin irosirea energiei românești.

Trebuie să înclinăm către o atitudine posițivă, creiatoare.

Să alcătuim o nouă mentalitate de viață, în care eroismul, sacrificiul de sine, să fie o adevărată voluptate.

Să facem pe tineri să nu fie mulțumiți atunci când au ocupat un loc în bugetul Statului, ci când prin munca lor pricepută au înlocuit un străin în industria, comerțul sau agricultura națională.

Să nu creiem numai școale de meserii pentru tineretul nostru, fără să creiem și pătura intelectuală care să-i conducă. Atunci ar rămâne străinul conducător, iar noi românii, sclavii ce lucrăm pentru el pământul nostru.

V. P. Nicolau

MAX HALBE

De curând tineretul german și-a serbat poetul, Max Halbe, unul dintre cei mai buni dramaturgi germani din ultima vreme.

Halbe este originar din Danzig și a rămas poetul orașului său natal până astăzi, deși de peste 50 ani a devenit fiu adoptiv al Münchenului, unde era împreună cu Kayserling și Frank Wedekind, un obișnuit al Schwabing-ulului cercul literar de acolo.

Contemporan cu Gerhart Hauptmann, Max Halbe este singurul care nu se șterge complet alături de faima și gloria aceluia. Halbe nu e un naturalist pur, ci opera lui este străbătută de un ton gingaș și romantic. Ceiace stă în centrul atenției sale nu este acțiunea romanului, nici zugrăvirea de caractere, ci de bună seamă atmosfera generală, acea „Stimmung”, rezultat al legăturii dintre forțele naturale exterioare și jocul destinelor omenești.

Primele sale drame „Freie Liebe” și „Eisgang”, manifesta tocmai această atmosferă, grefată pe lumea ideilor lui Ibsen și Hauptmann.

Prima dramă de mare amploare este „Die Jugend” (Tinerețe) (1893), dramă care a fost reprezentată iarăși, într'un cadru festiv cu ocazia aniversării lui Halbe. Această dramă, plină de tinerețe și avânt, consacrând iubirea a doi adolescenți de câte 18 ani, și având resonanțe de poesie populară, îmbină măestrit lirismul cu lumea ideilor, proprie acestui gen. Și totuși tragedia aceasta este atât de departe de orice problematică și simbolică a naturii. Totul curge atât de natural, încât ai impresia veșnicului omenesc: iubirea puternică, dar neștiutoare a două inimi, care se supun inconștient îmbinării naturale a sentimentului cu simțurile, și care nu-și dau seama de păcatul făptuit, iar în clipa când devin conștienți, zdruncinarea sufletească este atât de mare, încât numai un desnodământ de un tragism zguduitor mai apare ca singură soluție. Tragedia aceasta care s'a jucat cu mult succes pe scenele din Prusia de Vest, posedă atât omenesc și atât caracter de permanentă actualitate, încât și astăzi și oricând poate face deliciul celui mai comod ca și celui mai pretențios dintre spectatori.

Pe aceleași scene, pe care a văzut „Die Jugend” lumina rampei au prins viață și alte drame, **„Hans Rosenhagen”** (1901) și **„Strom”** (1904), care nu posedă totuși înfinita finețe sufletească a celei dintâi, ci sunt făcute cu mijloace mai greoaie.

O dramă ceva mai veche **„Mutter Erde”** (1898), care reia tema din piesa lui G. Hauptmann „Heimat” (patrie) poate sta cu succes alături de „Tinerețe”. Puternica dragoste de patrie, de ținutul natal — temă care revine și în „Haus Rosenhagen” (Casa Rosenhagen) — face din el un precursor al poeziei Ținutului natal (Heimatdichtung).

Dintre nenumăratele drame de mai târziu, pe care le amintim doar în treacăt („Cuceritorul”, „Heimatloșii”, „Imperiul milenar”) merită atenție deosebită **„Freiheit”** (1913), care redă atmosfera din jurul anului 1912 și **„Adevăratul Chip”** (1907) (Das wahre Gesicht), un fragment din istoria luptelor orașului liber Danzig contra Polonezilor.

Dar Halbe nu și-a-făcut gloria numai ca dramatic ci și ca epic, ca povestitor. In această ordine de idei merită să fie amintite doar **„Frau Meseck”** (1893), colecția de novele **„Der Ring des Lebens”** (1910) (Inelul vieții) și **„Die Tat des Dietrich Stabäus”** (1911) (Fapta lui Dietrich Stabäus), Romanul „Jo” (1917) închide ciclul epic al lui Halbe și-l redă genului dramatic, în serviciul căruia produce ultimele lui opere: tragedia „Hortense Ruland” (1918) și „Der Groteske”. Spre bătrânețe, naturalistul Halbe dă curs, în „Kikerikiki” (1922) naturii și inimii sale romantice, pecetluind definitiv caracterul său, pe care l-a afirmat singur în introducerea operelor sale complecte: luptător și veșnicul rătăcitor în cântare.

m. i.

Cronica cinematografică

La răscruce de vânturi: Carlton

Pentru cei cari nu merg la cinematograf numai pentru întunericul din sală sau numai pentru a risipi „într'un fel” câteva ore, este necesar să se arate calitatea filmului care se impune de către diferitele case, deobiceiu însoțit de monumentale reclame. Stagiunea aceasta se anunță destul de rodnică în ceiace privește producția cinematografică și rodul pare să fie destul de ales.

Intre atmosfera spumoasă a filmului dela Aro, a cărui critică s'a făcut în numărul trecut, și între cea dela Carlton este o evidentă deosebire, fără ca unul să câștige în detrimentul celuilalt.

Primul este o foarte agreabilă producție, ușoară și veselă, îmbibată de multă actualitate, în timp ce al doilea este redarea destul de reușită a unor adânci sbuciumări sufletești.

Subiectul, luat după romanul lui Emily Brontë, este goana unor suflete frământate după iubirea cea mare, care trăiește în ele prin toate rădăcinile puternice înfipte, dar în care nu se pot contopi cu adevărat, decât după moarte.

Atmosfera, care poate părea oarecum bizară, este desprinsă din folclorul întotdeauna plin de superstiții și de misticism.

Merle Oberon, eroina principală, în rolul lui Cathy fata moșierului Errshaw, de care se îndrăgostește un țigan pripășit, este de o sălbatecă frumusețe și grație, care îți amintește tot timpul parfumul amărui și proaspăt al buruienilor din mlaștinile în cari s'a înfiripat nefericita dragoste.

Laurence Olivier, țiganul Heathcliff, fără a avea un rol complicat, pe care să-l interpreteze în condiții optime, este totuși o figură care place.

Tragicul desnodământului nu te cutremură, dar îți lasă în suflet o stare de ușoară tristețe și imaginea mult timp neștearsă a stâncilor din mlaștinile Yorkshire-ului, unde superstiția spune că din adâncul întunecat al nopții, unul din sufletele dispărute îl turbură mereu pe celălalt.

Mai mult decât jocul artiștilor, care în unele părți e complet șters, Heathcliff neavând caracteristic pentru tipul de țigan cutreerător, decât părul sbârlit cu multă pricepere pe frunte, ceiace impresionează e atmosfera de continuă frământare și bizar.

Maria Golca

Citiți:
GOETHE
de Ion Sân-Giorgiu
Ed. Fundațiilor Regale

Cadran pe 7 zile

CUVINTE PLINE DE SENS

Răspunzând telegramei d-lui general I. Antonescu prin care îi anunța statornicirea regimului național - legionar în România, mareșalul Reichului Herman Goering a trimis următoarea telegramă, a cărui sens în împrejurările actuale nu va scăpa nimănui:

„Vă mulțumesc, Excelență, în modul cel mai sincer pentru gândurile amicale. M'am bucurat nespus de mult pentru sentimentele cordiale ce mi-ați exprimat și pe care le împărtășesc, la rândul meu, pentru Excelența Voastră, cu aceeași cordialitate, în convingerea că în aceste zile istorice decisive, Excelența Voastră, având viziunea clară a marilor necesități politice, a dat o contribuție însemnată marilor evenimente ale politicei mondiale de astăzi. In aceasta văd eu condițiunile prealabile pentru o fericită evoluție a destinului națiunii române și transmit Excelenței Voastre cele mai cordiale urări pentru misiunea plină de răspundere”.

LAMURIRI

Foarte multe lucruri se vor explica și multe nedumeriri recente se lămuresc, dacă se va ști că viața internă a vecinilor noștri dela Vest trece printr'o criză serioasă și că anumite întâmplări desigur triste și cu deosebire regretabile s'au produs din nevoia diversiunii, pe care totuși noi n'avem de ce să o scuzăm. In „Cronica externă” a acestui număr semnalăm, după memoriul depus la Budapesta de d. Valer Pop, răspunsul oficial ce s'a dat delegației noastre în chestiunea acordului pentru regimul minorităților. Se vorbește precis de opinia publică maghiară. Ori în politica internă a statului vecin s'au produs anumite desolidarizări de guvern, provocate de refuzul d-lui Teleki de a colabora cu „Crucile cu săgeți” cari reprezintă curentul totalitar maghiar în sensul unei active, reale și sincere colaborări cu Axa Berlin-Roma. Grupul parlamentar al d-lui Imredy nu e izolat în această acțiune. Ori refuzul d-lui Teleki este extrem de semnificativ pentru situața politică a vecinilor noștri în împrejurările actuale.

PORTOFOLIUL PUTRED

Guvernul a întocmit un decret-lege, care a fost imediat pus în aplicare, prin care se iau măsuri de sancționare a tuturor abuzurilor săvârșite sub trecutul regim prin cunoscuta operație denumită preluarea portofoliilor putrede. Putrede erau și portofoliile, dar și conștiințele, și acest putregai se tinde a nu fi lăsat să mai infecteze atmosfera țării. Iată ce se spune în expunerea de motive ce însoțește decretul-lege:

„In baza planului de stabilizare monetară din 1929, Statul s'a obligat să preia dela Banca Națională un portofoliu de efecte cu scadență indepărtată, anterioară datei stabilizării.

„Această sarcină, pentru care se afecta suma de 4.071.700.000 lei, provenind din contravaloarea unei părți din împrumutul extern de 10.000 dolari și din beneficii de batere de monedă metalică, a asigurat lichidarea Băncii de emisiune, obligată prin lege să reia convertibilitatea monedei.

„Legea din 27 Iunie 1930 prevedea normele și procedura în vederea răscumpărării portofoliului imobilizat.

„In acelaș an însă, accentuându-se criza economică, multe întreprinderi bancare, datorită mai ales unei greșite politici de plasamente, practicată până atunci, s'au găsit în situația de a nu putea onora angajamentele luate.

„Datorită acestor împrejurări, Statul Român a fost silit să ia asupra sa toate creanțele dubioase, multe din ele provenind din alte operațiuni decât cele de ordin comercial, ale unor întreprinderi falimentare, suferind importante prejudicii.

Totalul acestor creanțe se ridică la cifra de peste 4 miliarde lei, în schimbul cărora Statul a dat devize forte provenind din împrumutul [illegible] metalice.

Trebue să subliniem că o bună parte din aceste creanțe proveneau dela diferite întreprinderi falimentare.

In schimbul acestor imense sume date unor întreprinderi private nici prin scopul, nici prin politica lor, nu meritau un atare sacrificiu, Statul nu a primit decât bunuri de o valoare infimă.

Cum prin operațiunea preluării portofoliului acestor întreprinderi Statul a suferit, după cum am arătat, importante prejudicii, socotim că se impune revizuirea operațiunilor preluării și răscumpărării portofoliului imobilizat.

SABOTAJ LA BURSA

Era de așteptat, ca în urma radicalei românizări a cadrelor Bursei de efecte din București, judaismul să răspundă printr'o ticăloasă tentativă de sabotaj. Fapta s'a produs printr'o energică intervenție a comisarului guvernului, care a afișat și a dat publicării următorul apel:

„In această nouă concepție de viață românească, Bursa de valori din București, prin tranzacțiile ce închee, prin atmosfera ce respiră, trebuie să fie la înălțimea chemării ei ca organism economic al noului stat legionar românesc.

„Astfel fiind, înainte de a propune la nevoie alte măsuri, țin pe de o parte să previu pe toți deținătorii de valori românești să nu se las. influențați de șoaptele câtorva răuvoitori care vor fi deferiți la timp autorităților colective pentru alarmism, ca să-și vândă avutul la sume cu mult prea joase iar pe de altă parte țin să asigur p. deținătorii de valori românești, că în România Legionară nici un fapt intern sau extern nu justifică vreo deplasare de cursuri la bursă spre scădere, ci din contră, d. general Antonescu împreună cu guvernul său va făuri țării viitorul pe care țara muncitoare și cinstită îl merită”.

CODUL DE ONOARE AL JURNALISMULUI IN EUROPA NOUA

Zilele trecute s'a ținut la Muenchen o conferință de presă germano-italiană, care a examinat problema nouei organizări a presei europene în urma desființării Federației internaționale a ziariștilor de la Paris. Cu acest prilej d. Dietrich, șeful presei germane a făcut un expozeu, care poate fi socotit ca programul de bază al noului principii ce [illegible] Europa de mâine relațiunile de presă.

D. Dietrich a spus:

Dat fiind că există un drept al ginților care orânduește totul, vor fi pe viitor și în domeniul presei principii de răspundere, care nu vor putea fi nesocotite de cei ce voesc să ia loc în rândul națiunilor civilizate. Popoarele nu vor ajunge dela sine la o însănătoșire a presei în lume prin acorduri naționale, dacă educația ziaristului nu se face în acelaș timp prin trezirea unei noui conștiințe profesionale.

Evocând principiile de corectitudine ce stau la baza unui jurnalism care se respectă, excluzând orice venalitate; principiul responsabilității personale a ziaristului, lupta contra minciunii de presă și excluderea elementului evreesc din presă, d-rul Dietrich a încheiat spunând că toate aceste elemente trebuesc introduse în codul de onoare universal recunoscut al ziaristului, cod care va trebui să fie respectat ca o lege sfântă în lumea întreagă. Acesta este spiritul în care vor trebui să fie educați membrii unei noui federații profesionale internaționale.

AMERICA NU VREA RAZBOIU

Am urmărit aici cu un viu interes fenomenul american, fiindcă el răsfrânge acum ultimele svârcoliri ale hidrei iudaice intrată în zodia pieirii. De aceea e deosebit de instructivă agitația creată în lumea americană de încheerea pactului tripartit Berlin-Roma-Tokio, care strânge cercul de fier al lumei naționaliste în jurul gâtului lui Israel. Astfel, într'un discurs rostit de contracandidatul d-lui Roosevelt la preșdenția Statelor Unite, d. Willkie spune:

„Poporul Statelor Unite nu dorește războiul și nu vrea să ia parte la vreun conflict nici în Atlantic, nici în Pacific. Eu sprijin poporul Statelor Unite în hotărîrea sa de a se menține în afara războiului și de a asigura Americii pacea.

Ori, d. Willkie nu e chiar cel mai ortodox partizan al izolaționismului și faptul că la atitudine în campania sa electorală contra tendințelor intervenționiste, dovedește că în America nu mai hotărăsc jidanii partizani ai războiului. Și asta e foarte important.

Prietenia de arme româno-germană:

Prima mare cucerire a României legionare

Au sosit deunăzi în țară primele eșaloane ale misiunilor germane militare și de aviație comandate de iluștrii ostași ai Marelui Reich național-socialist, generalul Hansen și generalul de aviație Speidel. Acest fericit eveniment a fost anunțat prin următorul comunicat oficial:

„Guvernul trecut a cerut concursul Germaniei pentru dotarea armatei și instruirea ei cu nouile metode și mijloace de luptă.

„Generalul Antonescu găsind excelentă ideea, și-a însușit-o.

„Dând, cu bunăvoință și prietenie curs acestui apel, Germania a decis trimiterea unei misiuni militare.

„Primul eșalon al acestei misiuni sub comanda d-lor generali de Divizie Hansen și Speidel a sosit astăzi în București.

„Pe timpul trecerii prin Transilvania, populația a făcut o entuziastă primire glorioșilor reprezentanți ai Armatei Germane”.

Prezența acestor glorioși ostași ai glorioasei armate germane, pe teritoriul României a produs în țară un sentiment de ușurare și de siguranță, după lungi săptămâni de [illegible] numite regiuni, unde oamenii stăteau cu lucrurile împachetate de o stare de alarmă, care adeseori s'a dovedit falsă și interesată, efectul a fost salutar. Au venit aici prieteni de nădejde. Deși cele două misiuni militare germane au un caracter precis pacific, de colaborare cu conducerea armatei noastre pentru perfecționarea ei tehnică și instruirea ei modernă, lumea chinuită de până mai deunăzi a țări, a discernat în această colaborare începutul unei ere noui pentru puterile noastre de apărare națională.

Hotărîrea guvernului român de a face apel la știința militară a Germaniei Mari și consimțământul pe care l-a dat Fuehrerul Adolf Hitler acestei inițiative, constitue un act care va avea cele mai fericite urmări atât pentru prosperitatea țării, cât și pentru a întări ideia de ordine, în spiritul naționalist al Axei Berlin-Roma în această parte a Europei. Frăția de arme germano-română ce se închegă acum e însăși garanția păcii. Armata germană s'a dovedit și în alte ocaziuni o forță constructivă de pace. Danemarca și-a salvat suveranitatea și integritatea ei națională acceptând armata germană pe teritoriul ei și dând ospitalitate prietenească forțelor militare ale Reichului. Statul român național-legionar a obținut mai mult, a obținut o colaborare pașnică activă cu știința militară germană pentru desăvârșirea armatei naționale românești cu toate mijloacele de dotare și instruire moderne.

De aceea d. general I. Antonescu spunea în discursul său dela banchetul dat în onoarea d-lor generali Hansen și Speidel:

„A recurge azi la experiența și doctrina unei mari armate și la posibilitățile tehnice ale unei mari industrii de război, pentru a-ți organiza, pe baze noui, armata și securitatea, este a face un act cumpănit și realist de patriotism, pe care țin să-l subliniez în fața d-voastră ca un omagiu rolului ce-l aveți aci.”

Iar în răspunsul său, d. general Hansen făcea această precizare de o mare însemnătate istorică:

„Incă dela gară am subliniat că armata germană a răspuns cu plăcere apelului dv. de a mijloci, cu ajutorul instructorilor și a trupelor de instrucție, și armatei române experiențele campaniilor amintite ale trecutului apropiat și de a ridica prin aceasta instrucția acestei armate glorioase și a soldaților ei viteji la nivelul cel mai modern. Și trebue să relev, în această privință, că trupele trimise de Führer și Mareșalul Goering reunesc în ele elementele technicei și tacticei moderne pe care Excelența voastră le-ați numit ca fiind caracteristice strategiei și tacticei moderne. De aceia sperăm că vom putea rezolva atât personal cât și din punct de vedere material, toate problemele de instruire ce ni-le pune misiunea noastră aici. In orice caz, aceasta va fi năzuința ambelor noastre misiuni, care să sperăm va fi încununată de succes. Credem că în acest fel vom cimenta mai bine relațiile prietenești ce există astăzi între cele două țări ale noastre înodând tot mai strâns legătura ce va rezulta din munca noastră de utilă și camaraderească instruire, între armatele celor două țări, în special între armatele de uscat și aeriene.”

Colaborarea dearme româno-germană care începe sub aceste auspicii fericite, este prima mare cucerire a României legionare.

Vocea dela Radio: „...dăm citire decretului pentru noul regim al evreilor din Franța”.